

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

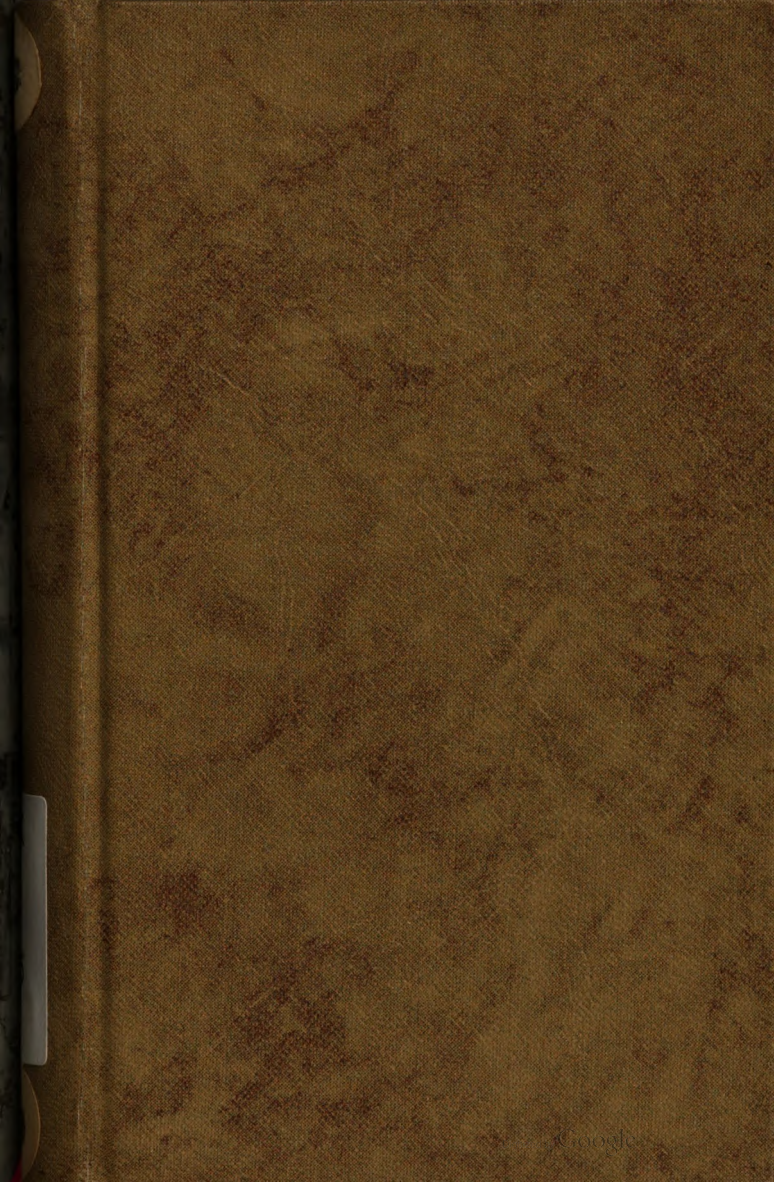
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

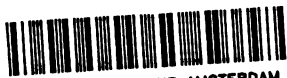
Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

~~649720~~
119

OK 62-355

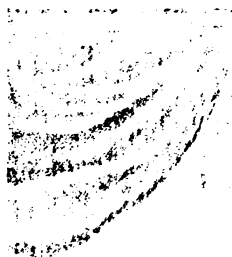

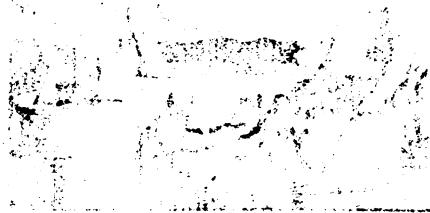
01 1040 3052 UB AMSTERDAM

T' AMSTERDAM.
By Jan sen Hoorn. 1883

AMERICAN
ARTIST

Published by the American Art Association
New York, N. Y.

PHARMACOPÆA
AMSTELREDAMENSIS,
Of 647 T. 20-
d'AMSTERDAMMER
APOTHEEK,

In welke allerlei Medicamenten,
zijnde tot Amsterdam in 't ge-
bruik, konstiglijk bereid
worden.

Als ook

Des selfs krachten en manier
van ingeven.

Tweede Druk.

t'AMSTERDAM,
By JAN ten HOORN, Boekverkooper,
over 't oude Heere Logement. 1683.

NEDERL. MAATSCHAPPIJ
TER BEVORDERING DER
GENEESKUNST.

BOEKVERKOPER.

tot den

L E S E R.

IK mein dat ik de Waereld geen on-dienst sal doen, met een Boeksken te laten vertālen, daar de gansche bende van Duitse Apothekers en Chirurghijns is na verlangende: soo is't dat ik met een goed Genees-Heer raad-plegende, my sulx aangepresen heeft, om 'et met een Duits-kleed te doen drukken, daar en boven heeft den selven de moeite genomen, om de

* 3 krag-

V O O R R E D E N.

kragten van yder compositie in 't besonder te beschrijven, en 't gewigte om 't selve te gebruiken, 't welk te voren in 't Latijnse Werk niet en was; behalven dit, heeft den selven de bereidingen van yder Medicament in 't bysonder by gevoegt: waar uit de jonge Jeugt (die anders by een meester dry of vier jaar, sijn tijd met weinig te leeren, verslijt) ten eerste groot ligt kan krijgen, voornamelijk die de Latijnse taal niet en verstaan: want anders konden daar ligtelijk veel abusen begaan werden, dat de Lijders qualijk souden by toekomen.

De spreuk van den H. *Paulus* past hier wel, dat men
niet

V O R R E D E N .

niet alleen voor de ziel , maar ook voor het lighaam moet forgen.

Derhalven zijnder spijzen gewassen om het lighaam te voeden , en wederom Medicynen om het vervallene en swakke lighaam t' ondersteunen en tot sijn gesondheid te brengen.

In dese tweede Druk heb ik de quantiteiten laten in letters schrijven , op dat'er geen fouten souden kunnen begaan werden , want de eene Character werd in't drukken, dikwijls voor d'andere geset, 'twelk in de compositie te maken veel soude kunnen ontschieten.

Nu dan Leser , doet hier
uw

V O O R R E D E N .

uw voordeel mede , zijnde
alles tot liefde van mijn naa-
ften , en des zelfs profijt ; wel-
ke ik , afbrekende , altijd sal
zijn en blijven.

Amfteldam 1683.
1 Novembris.

Harer ootmoedige

Dienaar

JAN ten HOORN.

AM

PHARMACOPOEA
AMSTELREDAMENSIS.

of
d'AMSTERDAMMER
A P O T H E E K.

SECTIO PRIMA.

Van de Enkele Medicamenten die men
in de Winkels bewaren moet.

WORTELEN.

A

Cetosa, oxalidis en oxyla-
pathi, zuring wortel, surkel

Acori, o' t Calami aroma-
tici, welrickende lis.

Alkanna, Alkanet wor-
tel, Blanket wortel.

Allii, Look.

Alhaz, o' t Ibiscien-Bismalva, Heems-
wortel.

Angelica, Angelika wortel, Engel-wor-
tel.

Apii, Juffrouw-mark-wortel.

Ari, Kalf-voeten.

A

Aristo.

Aristolochiæ cavæ, Hol wortel. Fabacæ.
Boonties Hol-wortel,
 Longæ, Lange Hol-
 wortel,
 Rotundæ, ronde Hol-
 wortel,
 Tenuis, dunne Hol-
 wortel.

Alari, Mans-oor.

Asparagi, Aspergies.

B

B Ardanæ, oft Lappæ Mai. kliffen.
Bistortæ, Herts-tong.
Brusci oft Rusci, Stekende-palm,
Bryoniæ, Wilde-wijngaart.

C

C Alami aromatici, fiet acori.
Capparis, Kapper wortel.
Cardui Benedicti, Gelegende distel.
Carlinæ Ever-wortel.
Caryophyllat, Nagel-wortel.
Cavæ, Hol-wortel.
Ccpæ, Ajuin.
Chelidoniæ majoris, Stinkende grouw. Mi-
noris, Speen-kruid.
Cherefolij, Kervel-wortel.
Chinæ Chineesse pok-wortel.
Cichorci, sukererejen.

Con -

Apotheek,

Consolidæ majoris, o't Symphyti mai.³

Smeer-wortel, waal-wortel.

Contrayervæ, tegen-gist wortel.

Costi utriusque, balsam, kost.

Cucumeris asinini, esels komkommers, en
wilde komkommers.

Curcumæ, indise saffraan.

Cyclâminis, verkens brood.

Cynaglossæ, bonds-tong.

Ciperi longi, wilde lange galega. rotundi
ronde wilde galega.

D

D Entis leonis, oft taraxici, paardeblom,
heng ste-blom.

Dictamni albæ o't Fraxinellæ, lege es-
sehen.

Doronici Romani, kleine sonneblom.

E

E Buli, badich, water-vlier.

Enulæ campanæ, o't Helenii glants-
wortel.

Eringii, kruis-distel, duivels naigaren.

Esulæ uiriusque, wol's melk.

F

F Ilicis, varen.

Fæniculi, venkel.

Fraxinellæ, oft, dictamni albæ, lege es-
sehen, essen kruid. . A z . Ga-

G

G Alangæ majoris } maag-wortel.
 minoris. }

Gentianæ, kruis-wortel.

Glycyrrhizæ, oft liquiritizæ, soet hout,
 kalisfbout.

Graminis, graswortel

H

H Elenii, oft Enulæ campanæ, alants wortel
 Hellebori albi, witte nies-wortel, ni-

gri, swarte nies-wortel.

Hermodactylorum, herties wortel.

Hirundinariz oft Vincetoxici, swaluw
wortel.

Hyoscyami, bilsenkruid.

I

I Alappæ oft Gialappæ, swarte purgeer wor-
 tel, wonder bloem van peru.

Ibisci oft althææ, en Bismalvæ, heems
wortel.

Imperatoriz oft ostrutij, meester wortel.

Iridis Florentinæ, } lis wortel
nostratis.

L

L Apatiacuti, wilde patientie.

Lappæ majoris, oft bardanz klissen;

Le-

Evislici, lavas wortel.

Liliorum alborum, witte leli bollen.

Liquiritiæ of glycyrrhiæ, soet hout.

M.

M Alvæ, kaasjes bladen.

Mandragoræ, mandragers

Mechoacannæ, witte purgeer wortel.

Mei, beer wortel.

N

N Arcisci, Tydelosen.

Nymphææ, plompen.

O.

O Nonidis of Restæ bovis, prang wortel,
Stalkruid.

Osmundæ regalis, of Filicis palustris, wa-
ter waren.

Ostrutii, of imperatoris, meester wortel.

Oxalidis of acetosæ, siet oxylapathi.

Oxylapathi, oxalidis siet acetosæ.

P.

P Astjinacæ hortensis, pinxsternakels.

Pæoniæ maris, peoni bloem.
fæminæ.

Pentaphylli, vingerkruid.

Petasitidis, pest-wortel.

Petroselini, petersels wortel.

Peucedani, verkens venkel.

Phu, oft valerianæ, speer-kruid, Sint joris kruid.

Pimpinellæ, pimpernel.

Plantaginis, weeg-bree.

Polypodii querni, eiken varen.

Porri capitati, knof-look.

Pyrethri, bertram.

R

R Aparum, rapen, knollen.

Raphani Hispanici, Ramelassen.

Hortensis, radijs.

Rusticani, peper wortel, mierx wortel.

Restæ bovis oft ononidis, stal kruid.

Rhabarbari oft Rhei, melesoen wortel.

. . . . Monachorum, patsch.

Rhapontici oft centaurij majoris en

Rheu pontici lange melesoen wortel.

Rubiæ tinctorum, krappe, meede.

Rusci oft brusci, stekende palm.

Sambuci, vlier.

Satyrij, standel kruid, kullekens kruid.

Saxiphragiæ, steen breke.

Scorzoneræ, adder kruid.

Scillæ, zee ajuin.

Scrophulariæ, groot speen kruid.

Sigilli

Moxa, wolligheid der bladen van byvoet.
O. bicularis, bouist, en wols veest.

BASTEN, CORTICES.

A Rantiorum, arangie schillen.
 Cassiæ lignæ, of xylocassiæ kleine kaneel.
 Cinamomi kaneel.
 Citrionum, citroen schillen.
 Castanearum interiorum, kastanje schillen.
 Ebuli, bast van water vlier.
 Fraxini bast van essen hout.
 Glandium calices, dopties van ekelen.
 Granatorum, of Malicorij, granaat schil.
 Juglandium okker nooten bast.
 Kinæ kinæ, koors basten.
 Ligniguajaci, pok hout bast.
 Limonum limoen schil.
 Macis, blom, soelse.
 Malichinensis, sinaas appel schil.
 Malicorij of granatorum, granaat schil.
 Quercus, eike bast
 Rad. capparum, kappers bast.
 Sambuci mediani, vlier bast.
 Tamarisci, tamaris bast.
 Xylocassiæ of cassiæ lignæ, kleine kaneel.
 Winterani, magellaans kaneel.

HOUTEN, LIGNA.

A Loes of xyloaloes, en van sommige Agal-
 lochum, aloes hout, paradys hout.
 Aspa-

Apotbeek.

- Aspalatum, spalt hout.
Brasilianum, brasiliaen hout.
Buxinum, bos boom hout, gemeenlijk, doch
qualijk palm hout,
Colubrinum, slangen hout.
Guajacum of Sanctum, pok hout.
Juniperinum, jeneverbout,
Molluccense of panava.
Nephriticum, of santalum caeruleum, gra-
veel hout.
Rhodium, rosen hout.
Sanctum of guajacum, pok hout.
Santalum album, wit sandel hout.
 citrinum geel zandel hout.
 rubrum rood zandel hout.
Sassaphras, sweet hout.
Visci quercini, marentakken.
Xyloaloes of lignum aloes.
 Agallochum, en lignum paradisi,
 paradijs hout.

Bladen en Kruiden, Folia & Herbæ

A

- A** Brotoni maris averuit, averoone.
Absinthii romani of tenuifolii, roomse
 alssem.
 Marintio t Seriphii zee alssem.
Vulgaris of Latifolii, gemeene
 alssem.

A 5

Accy

Acetosæ, oxylidis, oxalapathi Hispanici

Romani

Silvestris.

Trifolii,

zuuring, surkel

Acetosellæ, alleluya, lujulæ of trifoliiacerosæ, en oxytriphylli
koekoex brood.

Adianti albi of rutæ murariæ wit eiken varen.

nigri of capilli veneris.

swart eiken varen.

Agrimoniæ, ontstoppent kruid.

Alchimillæ, onser vrouwen mantel.

Alfines, muur-kruid.

Althææ, ibisci en bismalvæ.

beemst, witte malve

Anethi summitates, dil.

Apii juffrouw mark.

Argentiniæ, silverkruid.

Artemisiæ, byvoet, sint jans kruid.

Afari mans oor.

Apleni, of ceterach, steen varen, milt kruid.

Atriplicis, melde.

B

Basilici of ocimi, balsen.

Becabungæ of anagallidis of bekeboom.

Bellidis, weiblom, madelieven.

Betæ, beet.

Betonicæ, betoni.

Bismal-

Bismalvæ, alchææ, of tibisci, witte malve, beemst.

Boraginis, bernastie.

Botryos, druivenkruid, piment.

Branc ursinæ, berenklauw.

Brassicæ, of caulium, kool.

Buglossæ, buglos, koetong.

Bursæ pastoris, herders tas.

C

C Alaminthæ montanæ, berg calament.

Capilli veneris, of adianti nigri, venus hair,

Caprifolii, geiteblad, kamperfoelie.

Cardui benedicti, gesegende distel.

Marix, marien distel.

Caudæ equinæ, of equiseti, paard staart.

Caulium, of brassicæ, kool.

Centaurii minoris, summitates, santori.

Ceterach, of asplenii, steen varen, mistkruid.

Chamædryos, gemanderlijn.

Chamæpity, siva arthetica, veld-cypress.

Chelidonii majoris, sinkende gouwe.

Cherrefolii, kervel.

Cichorei, cichorei blad.

Cicutæ, scheerling.

Cochlearia, lepel blaeden.

Cuscutæ cum floribus, wrange, scborste.

D

Dentis leonis of taraxici, paarde bloem
bengfte blaem.

Dictamni creticæ, kandifch kyaamkruid.

E

E Buli, hadich, water vlier.

Endiviæ of intybiendrus.

Epithimi fchorj's, wrange.

Equifeti of caudæ equinæ en Hippuris, paar-
de staart.

Eryfimi, bees kruid.

Eupatorii aquatici water boelkens kruid.

Cannabini, bennep boelkens kruid.

Euphragiæ cum floribus, oogen trooft.

F

F Arfaræ, of tuffilaginis, hoef bladen.

Fæniculi venkel.

Fragariæ, aard-befie-bladen.

Fumariæ, of fumi terræ duive kervek.

G

G Allitrichi of scarlez, scarlet.

Hederæ arborescentis klim op.

Terrestris, bonds dras.

Mellecebræ, muur peper.

Hepaticæ, lever kruid.

Hyo-

Hyoscyami bilsemkruid.

Hyperici summitates *sint janskruid.*

Hyssopi, *hyssop.*

I.

I Bisci, althææ, bismalvæ, beemst.,
wittemalve.

I.

I Actuæ, sla, salade.

Lapathi sativi, *patientie.*

Lavendulæ, *lavendel.*

Lauri, *lauwrier.*

Lentis palustris, *krooft, waterlinsen.*

Lichenis, *longekruid.*

Linguz cervinæ, *siet scolopendtiæ.*

Lupuli, *hop.*

M.

M Ajoranæ, *majorein.*

Malvæ kaassieblaam, *malve.*

Mandragoræ, *mandragers.*

Marrubii of praëlii *malrouw.*

Matricariæ, *moederkruid.*

Melissæ, *Confielje de grein, citroenkruid.*

Menthæ sativæ of crispæ, *kruis munt.*

Aquaticæ, *water munt.*

Mercurialis *bingelkruid.*

Millefolii, *duisensblad, geruwe.*

A 7.

Musc.

Musci } Cranii humani, doods - hoofden
 } mosch.
 Quercini, eiken mosch.
 Myrti mirte bladen.

N

N Asturtii aquatici, oft sisymbrii aq. wa-
ter kers.
Hiemalis oft barbareae win-
ter kers.
Hortensis, tuinkers, ster-
kers.
 Nepetae, nip, katte kruid.
 Nicotianae oft Tabaci, tabak.
Nummulariae, penning kruid.

O Cymi oft Basilici balscm.
Origani Cretici, orego.
 Vulgaris, grove majelein.
Oxalidis oft acetosae, oxylapathi, Lauring
surkel.

P

P Apaveris Hortensis tuint-mankop.
 Nigri swarte man-kop.
 Parietariae; glas kruid.
 Persicariae, persik kruid.
Petroselini, peterfels.

Phel

- Phellandrii, water oppe.
 Phyllitis *oft* linguæ cervinæ, herte tong.
 Pilosellæ, nagelkruid.
 Pimpinellę pimpernel.
Plantaginis, weeg bree.
 Polii montani, berg poles.
 Polygoni *duisent knoop*, knoop gras, ver-
 kens gras.
 Polytrichi *oft* trichomanes, weder dood.
Portulacæ, porcelein.
Primulæ veris sleutelkruid.
Prunelle, Brunelle.
 Pulegii, poles
 Pulmonariæ albæ *oft* lichenis, long kruid.
 Maculosæ, longekruid.
 Pyrolæ, winter groen.

Q
 Quercus, eike bladen.

R

- R Ibesii nigri, Swarte aalbesien.
 Rorismarini, rosemaryn.
Rosarum, rosebladen.
Rubi summitates, bramen.
 Rutæ, wijn rust.
 Rutæ murariæ, *oft* salviæ vitę en adianthi
 albi, steen rust.

S

- S Abinæ, savel boom, seven booms.
Salicis, wilge.

Sal-

Salviz, *sali*.
 Saniculz, *wondkruid, sanikel*.
 Saturejz, *boonkruid*.
 Scabiofz, *apostoomkruid*.
 Scarlez, *scherlei*.
Schœnanthi of Squinanthi, arabifch boy,
kemels boy.
 Scolopendrii of linguæ cervinz *berts tong*.
 Scordii, *waterlook*.
 Scorzonerz, *adderkruid*.
Sempervivi majoris, fedi majoris, groot huis-
look.

Minoris, klein huislook.

Senz, *senebladen*.
 Serpilli, *quendel, wilden thijm*.
 Solani, *nacht fchade*.
 Soldonellz, *purgerende zee kool*.
 Solidaginis Saracenicz *beidens wondkruid*.
 Sonchi lævis, *basen latuwe*.

T.

T Anaceti, reinvaar, wormkruid.
Tapfi barbati of verbasfi, wollekruid.
Taraxici, of dentis leonis paarde blom,
bengste blom.
Thee indorum, graveelboom.
 Thymi cum floribus *thym*.
Trifolii aquatici, waterdrijblad.
 Tusfilaginis of Farfarz, *hoe, bladen*.

V.

V Erbasfi, wollekruid.
Verbenz, yfer bart.

Vero-

Veronicæ, *eeren prijs.*
 Vincæ pervincæ *vinkoorde.*
 Violaria *viole bladen.*
 Virgæ aureæ, *gulde roede.*
 Urticæ, *netelen.*

FLORES, BLOEMEN:

A Nerhi, *dit blaemen.*
 Balauftia, *granaat bloemen.*
 Betonica, *betoni bloemen.*
 Boraginis *bernagie bloemen.*
 Buglossæ, *bugloffe bloemen.*
 Calendulæ, *gouts bloemen.*
 Camomillæ *siet chamemeli.*
 Caprifolij, *camperfoelje oft tunicæ.*
 Caryophyllæus, *ginoffel, anjelier,*
 Chamemeli en camomillæ romanæ, *roomfer*
kermillen.
 Vulgaris, *kermillen.*
 Cheiri en keiri, *muur bloemen.*
 Crocus, *saffraan.*
 Cyani oft frumenti, *koorn bloemen.*
 Geniftæ, *brem bloemen.*
 Hyperici, *S. Ians bloem.*
 Keiri, *siet cheiri.*
 Lavendulæ, *lavendel bloemen.*
 Liliorum alborum, *witte lelien.*
 convallium *lelissies van den dalen.*
 Mal.

Malvæ arboreæ, of hiemalis stokroosen.
vulgaris, keesjes bloemen.

Meliloti, melote bloemen.

Nymphææ albæ, plompen.

Pæoniæ, peoni bloem.

Papaveris erratici en rhæados koren rosen.

Rorismarini, of anthos, rosemarijn bloemen.

Rosarum pallidarum, provinci rosen, bleeke
rosen.

Rubrarum, roo rosen.

Salviæ, sali bloemen.

Sambuci, vlier bloemen.

Schænanthum kemels boy of arabisch boy.

Stæchadis, vreemde lavendel.

Tilizæ, linde bloeyfel.

Trifolii odorati, sevengetyde bloemen.

Verbasci wolle kruids bloem.

Violarum, viole bloem.

SADEN, SEMINA.

A Cetosæ, suuring zaad.

Agni casti, kuisboom zaad.

Allii, look zaad.

Althææ, bismalvæ, beemst zaad.

Amnios, koninks komijn.

Amomi, garyophylli plinii. rondenagels,
nagels van plinius.

Anethi, dil zaad.

Anisi, anijs.

Ani-

- Antheræ ofť rofarum, rose zaad.
 Apii, juffrouw mark zaad.
 Aquilegiæ, akelei zaad.
 Asparagi, aspergies zaad.
 Atriplicis, melde zaad.
 Barbanæ, ofť lappæ, kliffen zaad.
Basiliconis ofť ocymi, balsem zaad.
 Berberorum, berberiffen zaad.
 Bombacis, katoen zaad.
Buniadis ofť napi, ftekrapen zaad.
Cæpæ, sjuin zaad.
 Cannabis, kennisp zaad.
 Cardamomi minoris, kardemom zaad.
 Cardui Benedicti, gefegende distel zaad.
 Mariæ marien distel zaad.
 Carei, kerwe.
 Carthami ofť cnici, bastert saffraan.
Caulium, kool zaad.
 Cicer rubrum, roode cicers.
 Citri, citroen zaad.
 Citrulli, anguriæ, agurk, kicheren zaad.
 Cnici ofť Carthami, bastert saffraan.
Colocynthidis, quint appel zaad.
 Coriandri, coriander zaad.
 Cubebe, steert peper.
 Cucumeris, comcommer zaad.
 Cucurbitæ, karwoerde.
 Cumini, komijn.
 Cydoniorum, que korrel.
 Dactylorum osla, dadel steenen.
 Dauci cretici, vulgaris, vogelnest zaad,
 ofť

oft kroontjens Zaad.

Endiviæ, endivi Zaad.

Eruceæ, raket Zaad.

Faba, boonen.

Feniculi dulcis, Zoet venkel Zaad.

Vulgaris, venkel Zaad.

Fenugræci, fenegriek, griex hoy,

Fraxini oft linguæ avis essen boom Zaad.

Fumaricæ, duive kervel.

Genistæ brem saad.

Grana paradisi oft cardamomum majus,
grem.

Hordeum integrum gerst.

mundatum, gepelde gerst.

perlatum, gepaerelde gerst.

Hyperici, sint jans kruud Zaad. ^{Hyperici} ^{et} ^{Albi}.

Lactucæ, sla Zaad.

Lentium wicken.

Levistici lavas Zaad, lubbestuk.

Linguæ avis, siet Fraxini.

Lini, lijn Zaad.

Lupini, boxboonen.

Malvæ, kaesjes bladen Zaad.

Melonum meloen saad.

Milii solis, parel Zaad.

Vulgaris, geers.

Napi siet Buniadis.

Nardi siet nigellæ.

Nasturtii, kerse saad.

Nigellæ, oft nardi, nardus Zaad.

Nuclei ceraforum, kerse steenen,

per-

Sophiæ, *sien o't Sophien zaad.*
 Staphidis agrizæ, *luis kruid.*
 Sumach, *smak.*
 Thlaspios, *wilde kerse, bessenkruid.*
 Urticæ *netel zaad.*
 Zedoariæ, *siet Santonici.*

VRUGTEN, FRUCTUS.

A Lkekengi, Halicacabi, *krieken van over zee.*

Amygdala amara, *bittere amandelen.*
 Dulcia *soete amandelen.*

Anacardi, *berties.*

Baccæ Ebuli, *water vlier bessen.*

Hederæ, *klimbessen.*

juniperi, *jenever, wagholter.*

Lauri, *bakelaar, laurier bessen.*

Mezercei, *miseri boom, berg-peper.*

Myrti, *myrtilli, myrte bessen*

Sambuci, *vlier bessen.*

Ribesiorum rubr. *roo aalbessen, jenivers.*
 nigri *swarte aalbessen.*

Berberorum, *berberissen.*

Cacao, *Chocolaade boontjes*

Capita papaveris, *mankoppen.*

Capparis *kappers.*

Caricæ *siet ficus.*

Carpobalsamum, *balsem vrucht.*

Caryophylli, *nagelen, kruid nagels.*

cat

Cassia fistularis spijp casti.

Cerasa, kerssen.

Coccus Baphica siet grana kermes.

Coffi, coffi boontses.

Colocynthis, quint appelen

Corni, kornoelsien.

Cucumer asininum, esels komkommers,
wilde komkommers.

Dactyli, dadels, dayen, palmvruchten.

Ficus, carice, vygen.

Fraga, aard besien.

Galle, galnoten.

Garyophylli plinii of amomi nagels van plinius, ronde nagels.

Glandes, akers, eekels.

Grana kermes of coccus baphica, karmosyn
bessen.

Jujube, jujuben, borst pruimen.

Kermes grana, siet grana kermes.

Mespila immatura, onrype mispels.

Myrobalani bellericæ

Chebulæ

Citrinæ

Emblicæ

indicæ of nigre

} purgerende
roo loopnoten.

Myrtilli, siet myrti.

Nuces avellane, bāsenoten.

Nuces cerasorum, kersspitten.

Nuces cupressi, cupresnoten,

Nuces Juglandium, walnoten, okkernu-
ten.

Nuces mespilorum, mispelsteenen.

Nux moschata, myristica, Uguentaria no-
temuschaat.

Nuces persicorum, persiksteenen.

Nuccs pinci, pingelen.

Nux pistachiorum, pistasjes.

Nux vomica, kraan oogen.

Olivæ, oliven.

Passulæ Majores o't uvæ passæ, rasijsen.

Passulæ minores, corinthiacæ, uvæ passæ
krenten.

Piper album o't leucopiper, witte peper.

Piper Brasiliense, achi, o't bresilien peper.

Piper longum, o't macropiper, lange peper.

Piper nigrum; melanopiper, swarte peper.

Poma acida z uere appels.

aurantia arangie appels

Chinz, sinaas appels.

Cittia, citroenen

Cydonia, quee appels, queen.

Dulcia, soet appels

Granata, punica granaat appel.

Immatura, onrype appels.

Limonia, limoenen.

Mala, siet in poma.

Morum celli, moerbefien.

Pruna brignolensia, prumellen, prumiolen.

Pruna catharinæ, karrine pruisen.

Pruna damascena, pruisen van damast.

Pruna gallica o't rotunda ronde pruisen.

Pruna silvestria, sleepruisen.

Rubi,

Rubi idæi, brammelen, braambeïsen, hinne
bessen.

Sebesten, boest pruimen.

Siliquæ dulces, Sint Jans brood.

Tamarindum, tamerinde.

Uvæ, druiven.

FARINÆ, MEEL.

A Mylum, stüffel, ameldonk.

Fabarum, boone meel.

Fænugræci, Fenegriek meel.

Hordei, gerste meel.

Lupinorum, boks-boone meel.

Rad althææ, meel van Heemst.

Consolidæ maj. smeer wortel meel.

Sem. lini, lijn zaad meel.

Volatilis, stuis meel.

VOGTIGE SAPPEN;

SUCCI LIQUIDI.

A Cctum, azijn, eek, edik.

Agrestæ, omphacium, verjuis

Aurantiorum, orangje sap.

Berberorum, berberissen sap.

Citriorum, citroen sap.

Cydoniorum, que sap

B

Fu-

Fumarizæ, *duive kervel sap.*

Granatorum, *granaat appel sap.*

Limonum, *limoen sap.*

Oleum, *Oly.*

Omphacium, *siet agrestæ.*

Rosarum pallidarum, *rosen sap.*

Vinum canarinum, *Canarise sek.*

Gallicum; *franse wijn,*

Hispanicum, *Spaanse wijn.*

Moefelanicum, *moesel wijn.*

Rhenanum, *rinse wijn.*

*Uitgedroogde Sappen, Gummen en
Harsten, Succii Condensati, Gum-
mi & Resinæ.*

A Bsinthii Vulg. Succus, *sap van alst.*

Acacia Vera.

Aloe Hepatica ofst Caballina, *paarde aloë.*

Ammoniacum.

Amylum, *strijfel, amal donk.*

Assafætida, *duivels drek.*

Balf. Peruvianum album, *peruviaanse bal-
sem.*

nigrum.

Balf. Copayvæ wand-balssem.

Bdellium.

Benzoinum.

Bitumen judaicum ofst aspalatum, *jode lijm.*

Ce-

- Caphura en Camphora, *campher.*
 Colophonia, *spiegelbars.*
 Elaterium, *esels komkommer sap.*
 Eupatorii aq. succus, *boelkens kruids sap.*
 Euphorbium, *sap van toortse van Peru.*
Fuligo, roet, bitter.
 Galbanum.
 Ghitta jemou *siet gutta gamba.*
Gluten, lym.
 Glycyrrhizæ succus, *sap van het zoet hout.*
 Klyffesap, *drop.*
 Gutta Gamandra, *en*
 Ghitta Gamba, Ghitta jemou, *en*
 Gummi de Peru.
 Gum anime.
 arabicum, *arabisegom.*
 caranna.
 ceraforum, *kerse gom.*
 copal.
 elemi, *elemi.*
 Hederæ, *gom van klim.*
 juniperi oft sandarachæ, *sandrak.*
 Perficorum, *gom van perseboomen.*
 Prunorum, *gom van pruimen.*
 Tacamahaca.
 Hypocistidis succus.
 Lacca, *Lak.*
 Ladasum en Laudanum.
 Liquidambar, *vochtige barnsteen.*
 Manna, *man, honing-dauw.*
 Mastiche, *mastik.*
 Myrrha, *myrre,*

- Olibanum, *siet thus.*
Opium, *turks heulsap.*
Opobalsamum, *balsem sap.*
Opoponax.
Pix, *pik.*
Pix liquida, *teer, tar.*
Resina abietina, *denneboomen harst.*
citrina, *geel harst.*
Laricea, *lorke boomen harst.*
pini, *rinsen harst, pijn harst.*
terebinthinæ, *siet resina citrina.*
Sacharum album, *witte zuiker.*
rubrum, *roo zuiker.*
cantum album, *witte kandy.*
rubrum, *roo kandy.*
penidium, *drai zuiker, drol zuiker.*
Sagapenum.
Sandaracha arabum *ost gummi.*
juniperinum, *jenever bars.*
Sanguis draconis, *drake bloed.*
in lachrymis *vogtig drake bloed.*
Sarcocolla, *vleis lijm.*
Scammonium, *scammoni.*
Styrax calamita *ost assa dulcis.*
liquida.
Succinum album, *carabe,* } *brandsteen,*
citrinum. } *barnsteen.*
Tartarum rhenanum, } *wijnsteen.*
rubrum. }
Terebinthina vulgaris, *terpentijn.*

Veneta, veneetse terpentyn.

Thus, olibanum, wierook.

Tragacanthum. gom dragant.

Dieren, des selfs deelen en uitwerpselen. *Animalia eorum partes & excrementa.*

A Depsanatis, vet van eind vogels.

<u>Anguilla</u> ,	}	paling.
<u>Anseris</u> ,		gansen.
<u>Canis</u> ,		bonden.
<u>Cervi</u> ,		berten.
<u>Felis</u> ,		katten.
<u>Gallinae</u> ,		boenders.
<u>Hominis</u> ,		menschen.
<u>Taxi osmelis</u> ,		dassen.
<u>Ursi</u> ,		beeren.

Album græcum, witte klamei, bonde keu-
rels.

Angues, slangen.

Araneæ, spinnen.

Aselli set millepedes.

Axungia porci, verkens reusel.

Bezoar occidentale westindise beser.

— orientale, oostindise beser.

Bufo, padde.

Butyrum, boter.

Conchenilia concenyljes.

- Cantharides, spaanse vliegen.
Cateus, kaas.
Castoreum, beverswijn.
Cera alba wit wasch, maagde wasch.
 Citrina of flava, geel wasch.
Cochleæ, Slakken.
Conchenilia, concenylie.
Conu cervi, berts hoorn.
 Rhinocerotis rhinoceros hoorn.
Cortices ovorum, eijer schillen.
Cranium Hominis violentâ morte ex-
 incti, menschen hoo't-pan, die door on-
 geluk doot gebleven is.
Dens apri wilde verkens tand.
Ebur, elpen-been.
Fel tauri, stiere gal.
Hirci sanguis præparatus, bokke bloed.
Hirudines, siet sanguisugæ.
Ichthyocolla, vistsym, buisen blas.
Lac animalium, melk.
Lapides asellorum, steentjes uit schelvis-
 boorden.
Lumbrici terræ, aard-wormen.
Mandibulæ lucii schoeks kakebeenen.
Medulla ossium, beender merg.
Melalauim, maagden honing, ongepynden
 honing, witte honing.
Mel flavum of citrinum brunen honig.
Millepedes, aselli, pisschedden, zeugen.
Moschus, muscus.
Mumia, mumie, gebalsemt mensche vleis-
Oculi.

Oculi cancri, kreeft-oogen.

Os è corde cervi, beentjes uit een harten
bert.

Ova, eyeren,

Priapus cervi, berte peest.

Ranæ, kikvorschen.

Sanguilugæ, oft Hirudines, bloedzuigers.

Saponiger, gemeene zeep.

Sapo venetus, veneetse zeep.

Scincus, minder krokodil.

Sepiæ os oft spuma maris, zeeschuim.

Serici folliculi, rouwe zijde.

Sevum hircinum, bokketalk.

Ovinum, schapetalk.

Sperma ceti, wal schot.

Ranarum, kikkers schot.

Spodium ex ebore, gebrandt yvoor.

Stercus capri, geeste keutels

Columbi, duive mist.

Equi, paerde keutels.

Gallinæ, hoender mist.

Homjinis, mense drek.

Ovini, schaaps keutels.

Vaccæ, koe mist.

Tela araneorum, spinneweb.

Testæ chamarum, haantjes schulpen met
vooren.

Cochlearum, stekke buisjes

Concharum, mossel-schulpen.

Ostreorum, oester-schulpen.

Tellinarum, haantjes schulpen zon.

der voren.Viperæ, viper slangen.Ungula alcis, eland-klauw.Unicornu, een-boorn.Vulpes, vossen.Zibetum, civet.

*Mineralen Metallen, steenen. Mi-
neralia, Metalla, lapides.*

Æ Rugo, viride æris. Spaans groen.Ælustum, gebrand koper.Alumen rubrum, roode aluin.— Rupeum, gemeene alum.— Plumeum, pluin alum.— Ustum, gebrande aluin.Alabastrum, alabastr.Antimonium, stibium, spies-glas.Argentum foliaceum, blad-zilver, gestla-
ge silver.Vivum, Mercurius vivus, quik-
zilver & quik.Arsenicum album, rottekruid.— Rubrum, sandaracha græco-
rum, rus-geel.Auripigmentum, piment.Aurum foliaceum, blad goud, gestlagen goud.— Bolus armenia, roode kles.

— Vulgaris, }

alba

- alba, Witte klei
 — Borax, Chrysocolla, goud-lym.
 — Calx viva, levende kalk.
 — Cerussa, ceruis, lootwit.
 — Chalcitis, koper-rood.
 — Chalybs, staal.
 — Chrysocolla, siet Borax.
 — Cinnabaris, Vermilioen.
 — Creta alba, kryt.
 — CrySTALLUS, krystal.
 — Ferrum, yser roest.
 — Granatus, granaat-steen.
 — Hyacinthus, hiacint steen, jacint.
 — Lapis Armenius, armeni steen.
 — Calaminaris, klemet steen.
 — Clement steen.
 — Haematites, bloed steen.
 — Judaicus, Jode steen.
 — Lazuli, Lazuur steen.
 — Nephriticus graveel steen.
 — Scissilis, leijen, schaaljen.
 — Silicis, keyen.
 — Lithargyrium argenti, silverglit.
 — — auri, goudglit.
 — Magnes, magneet steen, zeil steen.
 — Mercurius vivus, siet argentum vivum.
 — Miñium, mens.
 — Nihil album, siet Pompholix.
 — Nitrum siet Salpetra.
 — Osteocolla, been-lym.
 — Plumbum ustum, gebr. and loot.

B 5

Pom

Pompholix of Nihil abum.

niet, niet wit.

Rubinus, rubijn steen.

Rubrica, rood-aard.

Sal. armoniacum, armoniak sout.

Genmæ, gegrave sout.

Petræ, nitrum, salpeter.

Vulgare, gemeen sout.

Sandaracha græcorum, siet arsenicum ru-
brum.

Saphirus, saphyr steen.

Sardus, sardix steen.

Scoria ferri, hamerflag.

Smaragdus, smaragd steen.

Stibium, siet Antimonium.

Sublimatum, sublimaant, opgeheve quik.

Sulphur, swavel, sulpher.

Terra lemnia, aard uyt 't eyland Lemnos.

— Sigillata, gefegelde turkse aard.

Topasius, topaas steen.

Tutia, cadmia græcorum, niet oog niet.

Vitriolum album, witte koperroot, witte kle-
met.

— Anglicum, engels koperroot.

— Cyprium, cypers koperroot.

— Hungaricum, Ungers koperroot.

— Romanum, Rooms koperroot.

— Viride Æris, siet Ætugo.

— Vitrum antimonii. antimoni glas.

Zie—

Zeegewassen, Marina.

A Mbra grisea, amber grijs.

Blatta byzantia, ruskende nagel.

Coralli albi, witte koraal.

rubri, roode koraal, bloed koraal.

Corallina, koral mos.

Margaritæ, uniones, perlæ, paerlen.

Mater perlarum, paerelmoer.

Eumex, Puimsteen, drijfsteen.

Spongia, spons.

Wijze om eenige simpelen te vergaderen.

H Et is behoorlijk, dat ider Apotheker zijn eigen tuin hebbe, om geduurig de *Wortelen, Kruiden en Bloemen*, volgens de voorschriften der Doctoren, versich te gebruiken; want wy weten dat door het droogen de fijnste deeltjes wegvliegen, en deselve van een anderen aard werden, als 't oogmerk des Docters is: soo niet, sal men die ten minsten in sand zoeken te bewaren, voornamentlijk in de winter; ook willen zommige wortelen gansch geen droogte lijden, gelijk de *Radices acetosa, asparagi, cichoret, liliorum alborum, pastinaca, taraxici, &c.* Derhalven moet men die noodzakelijk in 't zand bewaren, en 't ware best dat men met alle die soo handelden, die hier te lande wassen; met sulks te doen, sou men de worm en schimmel uit de laden houden.

Wat aangaat de tyd om die tot het droogen (wanneer men die juist wil droogen) uit te kiezen, agt ik die best wanneer het loof met geen bloemen, of zaad is opgeschooten, want andersal de zappighelt uit de wortel is, welk blijkt uit hare stokkigheid: derhalven moet men die in de herft, winter en lente uit d'aarde halen, wassen

en

en schrappen die; zijn zy dik, snijd men die in schijven, of zijn sy lang, spouwt men se in vieren, en men snijds in stukjes soo lang als een vinger, en men hangse buiten de zon te droogen. Daar zijn ook wortelen die stokachtig zijn als van oude venkel, en peterfelie; dese kneust men met een hamertjen tot de schil week werd, en men haalt het stokkige hart daar uit. Want de stokkige herten zijn gans onnut.

De vreenide wortelen, moet men soo verlich sien te krijgen als mogelijk is, de vermolmde en doorwormde moet men niet gebruiken, daar moet wel op gelet werden; want de bedriegende Droogisten weten de worm-steken weer toe te smeeren, en die quansuis wat op te pronken, waat door zy haar Ziel, de Kooper, Doctor en Zieke bedriegen. Hier over heeft *Dioscorides* te sijnen tijden al dapper weten te klagen. Daarom moet men een Apotheker liever wat duur betalen, en de beste waar hebben: dan weet een Doctor sekerder te gaan, een Apotheker vermeerdert sijn naam daar mede, en de zieken werden haastiger geholpen.

De *basten* moeten van de vrugten afgeschilt werden, wanneer se rijp zijn, en aldus in de schadawe gedroogt werden. Maar de basten van de boomen zyn best de Herfst-winter en Lente te vergaderen.

De

De *bouten*, die hiet te lande wassen, vergadert men, wanneer sy sonder bladen, vrugten en bloeyfels zijn, of indien sy niet ontbladeren, moet men die in de Herfft of vroege Lente vergaderen.

Alle *bladen* en kruiden zijn best te plukken, tegen dat deselve in de bloem gaan schieten, of wanneer sy nog in 't zaad niet geschoten zijn, want dan de jeugd uit de bladen is: ten zy de bladen laag wieslen, als *Violaria*, *bellis*, *salvia*, *sanicula*, en diergelijke.

Men moet ook agt geven dat men alle kruiden niet droogen kan, gelijk als *Taraxicum*, *acerosa*, *bellis*, *lactuca*, *sempernivum*, *solanum*, *cochlearia*, *endrovia*, *nasturtium* &c dese sal men altijd in sijn tuin groen houden, want gedrooght zijnde, blijven sy van haar kracht berooft. Want alle bladen, die een scherp- of zuur zout, of veel waterigheid by sig hebben, verliezen het selve: maar is 't dat daar eenige olyagtige, slymige of wrange en vast-soute deeltjes by zijn, kunnen beter tegen het droogen, gelijk men siet in al de riekende bladen, van *Thym*, *Laurier*, *Hysop*, *Majorein* &c. en in deslymige van *Heemst*, *Violen*, *Malve*, en diergelijke. Welkers doeltjes veel raeyer zijn, en by gevolg beter kunnen aan een hangen, als wel de andere, die ligt vervliegen.

De

De tijd van de bladen en kruiden te vergaderen is op de middag wanneer de zonne helder schijnt, want zoose bedauwt, beregent of vogtig waren, souden sy swart opdroogen. Afgeplukt zijnde, strooyt men die op een zolder, alwaarse in de schaduwe droogen moeten, strooyende die niet al te dik op malkander, anders verstikt het kruid, en droogt niet alleen laelik op, maar verliest zyn beste kracht.

De bloemen moeten op een heldere dag, voornamentlijk op de middag geplukt, en in de schaduw gedroogt werden, ten zy men daar terstond Conserven, Syropen of Wateren van maakte. De roode Rosen laat men niet ten vollen open gaan, maar men pluktze af, wanneer die in 't knoppentzijn, en het rood sig buiten begint te vertoonen, welkers blaaijes afgeplukt werden, het gele afgesneden en gedroogt.

De vrugten moeten behoorlijk rijp zyn eerste afgeplukt werden, ten zy men die onrijp gebruiken moest, als *Okkernoten*, *Mespelen* en diergelijke, dewelke vergadert zijnde in den oven, of loo het welen kan op een zolder gedroogt werden, daar het redelijk heet is. Want de Ovens droogen gemeenlijk al te sterk, en maken om haar groote hitte dat alle de vrugten uyt droogen.

De

De *Saden* vergadert men , wanneer zy rijp zijn , en in haar huisjes rammelen , of willen afvallen , welke dan volkomen rijp zijn , of zoo die in vrugten besloten zijn als *Queen* , *Comcommer* s&c. moeten die rijp zijn , en de zaden daar uit genomen zijnde zagjes gedroogt worden.

SECTION II.

*Van de Wateren en Azijnen ,
de aquis & acetis.*

Enkele neergedrupte Waters.

<u>A</u> <u>Bsintii.</u>	<u>leorum.</u>
Acetosa.	fabarum.
<u>Artemisia.</u>	Lavendulae
<u>Betonica</u>	<u>Liliorum al-</u>
<u>Boraginis.</u>	<u>borum</u>
<u>Camomillae</u>	Liliorum con-
<u>Caprifolis</u>	vallium.
<u>Cardui benedicti.</u>	<u>Paeoniae</u>
<u>Chelidonii majoris.</u>	<u>Rosarum.</u>
<u>Cichorei.</u>	<u>Sambuci.</u>
<u>Cochleariae.</u>	<u>Tiliae</u>
<u>Euphrasiae</u>	<u>Fumariae</u>
<u>Feniculi</u>	<u>Hederae terrestris</u>
<u>Florum caryophyl-</u>	<u>Hyslopi</u>
	Lactu-

<u>Lactucæ</u>	<u>Portulacæ</u>
<u>Levistici</u>	<u>Pulegii</u>
<u>Malvæ</u>	<u>Raphani rusticani.</u>
<u>Matricariæ</u>	<u>Rorifmarini</u>
<u>Melissæ</u>	<u>Rutæ</u>
<u>Menthæ</u>	<u>Salviæ</u>
<u>Papaveris erratici.</u>	<u>Scordii</u>
<u>Petroselini</u>	<u>Solani</u>
<u>Plantaginis</u>	<u>Spermatidis ranarum.</u>

Manieren om de Wateren te distilleeren.

MEn neemt de Kruiden, na datse op de volle middag geplukt zijn, en men stootse magtig fijn in een mortier oft vysel, welk men in een distileer ketel doet, totse ontrent half vol is, hier roert men dan onder een weinig gest van bier, of tot yder pond kruiden een dragme *Tartari*, dit laat men een dag oft twee staan digeren, op dat de sijne deeltjes des te gereeder werden om onder het distilleren over te vliegen.

Dese kan men beter uit haar eigen sap distilleren, welker water seer kragtig is, of men doet by yder pond kruid een pinte nats, en men haalt dan van yder pond een mudde-tjen (dat is vijf oncen nat) af.

De Helm toegeluteert zijnde met stijffel, lijnsaad meel, of tarwen meel, distilleert

men

men sagjes, op dat de ketel niet open berste, nog de kruiden aan branden. Zoo het te hard distilleert giet men wat water in het vuur, en boven op de helm, 't welk terstond alle hitte uit dooft.

Aan de pijp van den helm, werd nu een ton gevoegt, door welke een tinne of loode slange loopt, de ton werd dan met kout water gevult, op dat het gedistilleerde water terstond soude kouwt zijn, en niet door walem verliezen. Onder aan de ton is het recipient of den ontfangen vast gemaakt, wanneer het daar in rappelinx d'een druppel na d'ander drupt, is 't wel.

Wanneer ghy Venkel water distilleert, is 't best dat gy daar een goed deel ongestooten Venkel zaad by doet, want gestooten zijnde, wil d'oli sig met het water niet mengen, en by gevolg sou men geen olie over krijgen. Dit Venkel zaad doet men daar by, om het water des te krachtiger te maken.

De bloemen zijnde ook beter ongestooten gedistilleert, ten zy men die souden wilde, 't welk in de rosen beter is dan van versche gemaakt, want door het zouten, gesten de rosen beter, en de fijne deeltjes zijn dan bequamer om over te vliegen. De riekende waters zijn ook beter wanneer sy een half jaar zijn gedistilleert geweest, dan dat sy vers zijn.

Wan-

Wanneer men *Aqua Spermatis ranarum* maakt moet men de ketel maar een derde vullen, of anders heeft de ketel licht nood van overkoken.

Aqua Centaurii Minoris.
Graminis.

Gestooten zijnde, giet 'er water op, tot de hoogte van twee vingers hoog met een weinig souts, laate soo eenige tijd digteren, tot ze wat murw en goorachtig beginnen te werden, daar na distilleert men die in B. M. tot de helft van het water afgetrokken is.

Is beide bequaam voor de wormen en koors.

Aqua Cinamomi simplex

Cinamomi, anderhalf pond,
Aquaë, hordei, agt pond.

De Kanneel van de sterkste soort, gestooten zijnde, giet men daar het eerste water op, en men distilleert soo lang als het water wit is, want klaar werdende is 't slap.

Versterkt het bloed, en doet de geesten weder

weder verquikken , alleen , of in eenig vogt ingenomen.

Aqua Mellis.

℞ Mellis. q. s.

Laat het tiende deel van uw glazen of steenen kolf hier mede vervult werden , en distilleert in 't kokent bad. Wanneer de druppelen beginnen zuur te werden , set men de kolf in 't sand , en het vuur vermeerderende , haalt men daar een tweede en derde vogt af. Om het opbruisen van den honing eenigfins te beletten , doet men daar wel wat zand by.

Dit water is bequaam om het uitvallende hair te doen wasschen , wanneer men de kale vlekken daar mede wast. Het dient ook om wratten te verdrijven , en om *Tinctura Corallorum* te maken.

Aqua alexipharmaca.

℞ Okkernooten met de basten in de maand van Junius vergadert vier pond.

Herb. Cardui benedicti.

Melissæ

Rutæ

Scabiosæ

Scordii ʒʒ vier oncen

Dost

Doet hier over een genoegsame quantiteit *wijn azyn*, tot het twee of dry vingeren bedoken is, eerst d'okker noten en de kruiden klein gestampt zijnde, laat het alsoo een week of twee staan, en distilleert door de kolf in 't zand, tot het vogt, sonder aanbranden daar afgetrokken is.

Dit water wort gebruikt in pest en heete koorsen onder *Iulapia* en *Sweetdrankjes* gedaan tot een half onse. Het doet sweeten, en doorsnijdt alle swavelige en ziltige fenijnen, de zelve r'onderbrengende, of door sweeten uitdrijvende.

Aqua ant-epileptica.

- ℞ Rad. Pæoniæ maris gedroogt een half
 Angelicæ, pond.
 Fraxinellæ,
 Fol. organiretici,
 Rutæ,
 Salvizæ ãã een onse.
 Flor. Pæoniæ maris,
 Betonicæ,
 Liliorum convallium,
 Rorismarini,
 Tiliæ, gedroogt,
 Sem. Amnios orientalis,
 Nigellæ ãã een half onse
 Pæoniæ twee oncen.
 Cassiæ lignæ.

Ca-

Caryophyllorum,
 Cardamomi minoris,
 Nucis Moschatae,
 Olei Vitrioli, ʒā twee dragmen.

Laat alles grof gestooten werden, giet daar over tien pond *Spiritus vini*, laatse agt dagen of langer in een toegestopte fles staan weiken, sijtse dan door een zift die wat nauw is, of door een doek, en be- waart het in een nauw gehalsde fles.

Dit water is bequaam in de vallende ziekte, als ook in eenige andere herfen ziek- ten, als hoofd-swijmel, pijn in 't hoofd uit dikke slijmige vogten, en diergelijke: 't is ook niet ondienstig in de kinder stuipen en koude maag ziekten.

In oude persoonen geeft men het lepel- wijs elders anders in (tot een ounce) onder gemengt. In de kinderen doet men dat al- tijd onder eenig bequaam vogt tot twee drachmen en een half ounce.

Aqua anti-nephritica.

℞ Rad. Raphani sylvestris vier oncen.
 Glycyrrhizæ,
 Ononidis,
 Petroselini,
 Pimpinellæ ʒā twee oncen.
 Ligni

Ligni Nephritici interioris ,
 Saffaphras *ãã drie oncen.*
 Fol. Hederæ terrest. M. *vier.*
 Ribesiorum nigrorum ,
 Betonicæ ,
 Cherefolii ,
 Fragariæ *ãã M. twee*
 Sem. Fæniculi ,
 Urticæ ,
 Bacc. alkekengi *ãã twee oncen*
 Juniperi *een oncen.*

Laat alles in half *Succus Hederæ terrestris*
 en half Rinsche wijn, soo veel tot de trui-
 den ruim bedoken zijn, dry dagen, weiken.
 Distilleert dan na de Kouft, het water dicht
 bewarende.

Dit water drijft alle graveel af, gebu-
 kende het enkel lepel wijs; oft tot een once of
 meer elders onder gemengt: men gebruikt
 het ook in *Stranguria, dysuria, urina ar-*
dente en diergelijke.

Aqua anti-paralytica.

℞ Rad. falsæ parillæ ,
 Ligni Guajaci *ãã anderhalf pond.*
 Saffaphras *dry oncen.*
 Herb. Betonicæ ,
 Calaminthæ montanæ ,

Cha-

Chamædryos,
 Chamæpytios,
 Hyssopi,
 Majoranæ,
 Origani,
 Prassii,
 Primulæ veris,
 Pulegii,
 Rorismarini,
 Salviæ,
 Serpilli,
 Thymi,
 Flor. Calendulæ
 Stæchadosã M. eer.
 Bacc. Juniperi een ounce.

Laat dit alles dry dagen lang in goede
Spiritus Vini weiken, daar soo veel op gie-
 tende tot het vier vingers daar boven op
 staat: distilleert dan door het glas. weikt
 dan de volgende in 't gedistilleerde vogt.

℞ Rad. Costi amari
 Pyrethri,
 Zingiberis,
 Sem. Sinapi albi,
 Caryophyllorum,
 Piperis,
 Cinamomi,
 Styracis calamitæ,
 Castorei, ãã een dragme.

Disti.

Distilleert weder door het glas na de konst, en bewaart het in een nauw toegesloten glas.

Dit water wert innerlijk en uiterlijk voorgeschreven in de lamheit, geraaktheit, hoofswijmel, kouwe hooftpijn, &c. gebruikt, men giet het in 't oor voor ruifingen en doofheit; opgesnoven, is goed voor een *Coryza*, en *Odonthalgia*. In de mond gehouden verdrijft de tand-pijn. Van buiten op verdrijft mede koude klieren, geronnen bloed &c. verdrijft ook de winden, en sterkt een koude maag. Men gebruikt het innerlijk en om sijn sterkigheid zelden alleen, en daarom mengt men een once of twee, in 't eene vocht of 't ander. Uiterlijk gebruikt men het ongemengt.

Aqua Hysterica, Moer-water.

℞. Rad. Btyoniæ gedroogt:

Bacc. Sambuci die rijp zijn, en in een matige warme oven gedroogt, van hare steeltjes gesuivert, twee oncen.

Fol. artemisiæ,
 Distamni creticæ,
 Matricariæ,
 Nepetæ,
 Ocimi,
 Pulegij,

C

Rutæ,

Rutz ,

Sabinae, in de schaduw gedroogt

ãã *unc. sem.*Cort. arantiorum, het buitenste daar af
gedroogt *unc. unam & sem.*

Myrrhæ ,

Castorei, ãã *drach. tres.*Crocii, *drach. unam.*

Gestampt zijnde laatze agt dagen weken
in vier pond *Spiritus vini*: zijtse dan door
een zeer nauwe seef, en bewaart het in een
nauw glas.

Dit water gebruikt men in de vrouwe op-
stijgingen, lepelwys of elders anders onder
gemengt tot een half once en meer.

Aqua Theriacalis.

z Cort. citriorum *de buitenste gedroog-*
de geelgheit.

Radicum petasitidis,

Rad. glycyrrhizæ,

pimpinellæ,

tormentillæ ãã *twee oncen.*

angelicæ

dictamni albæ,

gentianæ

imperatoris

vincetoxici

zedoaris ,

Fol.

Fol. cardui benedicti

rutæ

scabiosæ

scordii *ge trogt* ʒā een once.

sem. acetosæ

Cardui benedicti ʒā een half once.

Croci britannici twee drachmen.

Laat alles een grof poeder werden, en acht dagen weiken in twaalf pond *Spiritus vini*, in een wel toegestopte fles: gietse door een nauwe teems, en mengt daarby

Theriacæ die oud is drie oncen.

Olei sulphuris per campanam

destillati, *drag. duas.*

Bewaart alles in een toegesloten vat. Wanneer dit water gedistilleert werd is het beste aangename te gebruiken.

Het wert alleen 1. pelwijs of elders anders onder gemengt. ingegeven, in koors, pest, en alle quaataardige ziekten, winden, verkouwtheden, wormen, en diergelijke, en doet fraytjes sweeten.

Aqua Vitæ Composita.

ʒ Cinamomi drie oncen.

Santalorum omnium ʒā een drachmen.

rad caryophyllatæ,

galangæ,

C 2

Zin-

- Zingiberis ,
 Cort. aurantiorum .
 citriorum , *het buitenste ge-
 droogt ăă derde half dragme.*
- Nucis Molchatæ ,
 Cardamomi minoris ,
 Macis ăă *dry drachmen.*
 sem anisi ,
 dauci cretici ,
 Foeniculi dulcis ,
 Ocimi ăă *anderhalf dragme.*
- Fol. majoranæ
 salviæ
 saturejæ ăă *half once.*
- Flor. caryophylleorum fragrantium
 Rorismarini ,
 Rosarum rub. ăă *twee dragmen.*

Stoot dit tot een grof poeder , welker
 helft in dry pond *Spiritus vini* geweikt wert,
 agt dagen lang: 't welk men dan door een
 digte teems doorzygt. By d'andere helft
 doet men

Pulv. diamargariton frigidi ,
 diambrae ăă *dry dragmen.*

Laatse in gelijke quantiteit *Spiritus vini*
 weiken , en doorgelygt werden als voren:
 mengt daar dan by

Ambrae griseæ ,

Mosch

Mofchi, in een doekje gedaan *aa een half
scrupel.*

Julapij *rosaceifis oncen*

Giet dan beide by elkander, en bewaart
het in een toegefloten glas.

Het verquikt de geesten en het bloed,
helpt alle ziekte uit kouw en slijm voort
komftig, als hoofd-pijn, (wijnmeling, quade
maag, winden, zuurigheden en ziltigheden,
walgen, braken, hik, &c.

Mengeeft het alleen, of elders anders
ondergemengt, lepel wijs, tot een onc. en
half onc.

Van de

A Z Y N E N.

Acetum calendulae.

lavendulae.

rosaceum.

sambucinum.

Defen werden alle op een wijze gemaakt,
als

de bloemen middelmatig gedroogt q. v.
aceti vini q. s.

Tot een deel bloemen mag men wel vier
deelen beste edik nemen: maar andere ne-
men tot een deel bloemen, agt deelen eek,
welk best is.

C 3

Doetse

Doetse in een fles wel toegestopt, of in een ander verglaasde kan, en laatse in de heete Sonne somers veertig dagen of langer staan, wanneer de kragt uit de bloemen gekrokken is, doet men die door een doek of zeems: en men bewaartse tot het gebruik.

De *Acetum Calendula* werd meest in Pest-tijden gebruikt: *Lavendula* en *Rosarium* om met natte doeken op het hoofd te leggen, rooskoeken te vervogtigen of onder voetpappen te mengen: de rose-eek mengt men ook onder Lavamenten, en *Empl. Diapalma*, om die te dissolveren en tegens eenige ontstekingen te gebruiken. *Sambucinum* gebruikt men tot het eigenste oogmerk, maar is ook bijzonder in de roos, met natte doeken opgeleid.

Acetum Scilliticum.

℞. Radicum scillæ (Zee-Ajuin) schilfert die in schubben, rijgtze aan een draatje, en laatse matig droogen, één pond.
Aceti vini agt pond.

Laatse als voren in de zonne staan, doetse door, en bewaartse tot het gebruik.

S E C T I O III.

Van de Syropen, Honing en
Rob.*Syrupus aceti.*

geklariſiceerde zuiker, kookte tot de
dikte van tabellen *een pond.*

Giet en mengt hier by in een ſteene pot

Aceti vini albi twee pond.

Laat dit ſonder koken tot een Syroop ge-
bragt worden.

Het ſuikerte *klarificeren* gelchied aldus, men neemt de zuiker, en men doet daer ſoo veel tegen water by, datſe genoegſaam kan ſmelten; neemt dan ot yder pond zuiker twee hoender eijeren, doet daar de doiren uit, ſlaat het wit met een weinig van't ſuiker mengſel of kookſel, tot ſchuim, en g'et het by uw zuiker, roert het ter degen om, en laat het eens louter opkoken, ſoo ſullen de geſtemde deeltjes van't ei de vuiligheit van uw kookſel of ſuiker met ſich ſlepen, want die eenigſins met elkander vereenigen; dit giet men dan door een ſchoone wolle lap, die op een raam geſpannen is, door, ſoo blijft alle vuiligheit daar in ſitten, en het kooſel loopt klaat

C. 4.

door.

door. Dit werd in alle Cyroopen gedaan , behalven wanneer sy purgeren , item niet in de *Syrupus violarum* , *limonum* &c.

De wijze om tot de dikte van tabellen te koken , ziet hier na , alwaar wy van de tabellen spreken.

Dese Syroop is selden in gebruik , maar is goed in gorgel dranken gedaan , wanneer de keel onsteken is. Item is doorsnijden- de , en de verstopte ingewanden ontstopen- de.

Merkt dat men alle *Syropen* en Apoze- maas of Juleppen , van xx en xxx oncen , van een tot vier oncen gebruiken kan. In een mixtuur van een half tot anderhalf en twee oncen. Voor een *Linctus* tot twee on- een alleen , of met andere gemengt. De purgerende Syropen geeft men alleen van een dragme tot een once in kinderen , in- dien't noodig is , gemengt.

Syrupus succi acetosæ.

Neemt geklaarde zuiker , gesuivert als gesegt is , en in dikte van tabletten gekookt vier pond. mengt daar onder in een steene pot sap van zuuring , dat door nedersinken geklaart en doorgegoten is twee pond.

Laat die sonder koken tot een Syroop ge- bracht werden.

Sy doorsnijd , verdrijft de gal in koorfen ,
pest .

peft, beneemt de hitte der mond en ingewanden.

Syrupus agrestæ, oft Syroop van
Verjuis.

℞ Sacchari clarificari tot een dikte van tabellen gekookt vier pond.

Giet en mengt daar onder in een steene pot Verjuis dat versch geperst is, sonder fout daar by twee pond.

Roert dit met elkander om, en laat het sonder koken een Syroop werden.

Sy verstaat alle brand, en brengt alle swaveligheid, vlugge en vaste zoutigheid in 't lighaam t'onder: en daarom goed in heete koorsen, gal, peft, heete maag, dorst, bors, braken en innerlijke ontstekingen.

Op de zelve wijze maakt men ook:

Syrupus Cydoniorum.

Granatorum acidorum.

Limonum.

Merkt aan dat alle Syropen, welke zuur zijn, zeer vlugtig, of eenige schoone kleur hebben met geklaarde zuiker tot de dikte van tabellen gekookt, moeten gemaakt werden, of anders verliefen zy haar kragt en kleur. Als van de zuure zijn *Syrupus aceti*, *acetosa*, *agrestæ*, *berberorum*,

C 5. gra-

granatorum acidorum, *limonum*, *citri*,
van de vlugge als *Syr. Cochlearia*, *julapii*
rosacei, *rubi idae*, *ragorum*, en dierge-
lijke. Van de gekleurde is *Syr. violarum*
simplex.

Syrupus Cochlearia.

Re *Sacchari clarificati*, tot een konsisten-
tie van tabellen gekookt vier pond.

Aquæ stillatitiæ cochleariæ q. s. twee
pond.

Laat het sonder koken allenxkens al roeren-
de tot een Syroop gebragt werden.

Men gebruikt de zelve in scheurbuik, om
in dranken of conserven te doen.

Julapium Rosaceum.

Re *Sacchari clarificati*, in consistentie
van tabellen gekookt twee pond.

Mengt daat onder alroerende

Aquæ rosarum q. s.

Laat het al roerende sonder koken tot een
dunne Syroop gebragt werden.

Men gebruikt se in hartsterkingen en jula-
pien, om de kragten wat te herstellen, en
om een goede geur te geven.

Syrupus violarum simplex.

Re *Sacchari* tot dikte van tabellen ge-
kookt twee pond.

Gie

Giet daar by zoo veel infusie van verse violen als het genoeg is. 't Welk al roerende zonder koken tot een Syroop gebracht werd.

De wijze om de infusie te maken gaat aldus toe: men neemt de beste blauwste en grootste violen, van welke men de blauwste blaadjes afplukt, dese stamp men fijn in een steenen mortier, over welke men soo veel heet water giet als het genoeg is om de tinctuur uit te trekken; dit laat men soo warmtjes sonder koken 24 uren staan toegedekt in een kom of andere verglaasde nieuwe pot, dan soo perst men het uit door een doek. Zoo de tinctuur nog niet genoeg uit getrokken is, stamp men ze nog eens, daar over wat warm water gietende; dit laat men dan weder wat staan, en perst het uit. Giet dan dese laatste tinctuur eerst by de zuiker en daar na de blauwste, soo hebt gy een seer blauwe Syroop.

Op volgende wijze heb ikze dikwijls gemaakt. Neemt de afgeplukte violen stamp die fijn, perst daar het sap uit; 't geen overig is, stamp wederom met een weinig warm viole water, of bernagie water, laat het een tijd staan, perst dit weder uit, doet dit nog eens, soo hebt gy dry bijzondere uitpersingen. Neemt dan de witte broodzuiker, want hoe witter hoe blauwer Syroop, stamp en sif die seer fijn: giet by

dese sijn gestampte zuiker uw laatste tinctuur, laat het wat warm werden op het vuur, op dat de zuiker smelte, gesmolten zijnde, giet daar de middelste tinctuur by, altijd met een tinne lepel omroerende, als de Syroop nu begint kout te werden, sult gy 'er het sap, dat de hoogste tinctuur heeft, onder roeren, soo hebt gy een schoone blauwe Syroop. Laat die heel kout worden, en doetse dan in flessen of kannetjens, en bewaartze in de kelder, of men begraaftse wel in d'aerd; hoe koelder die gehouden werd hoe beter; want by aldien hy in de winkels geset werd, wort hy paers, en krijgt een leelijke smaak.

In plaats van Violen gebruiken sommige de pensen of *Viola tricolor*, 't welk niet quaad is. maar dat men daar 't vergiftige *Indigo* by doet of ze van kool-sop maken, kan ik niet voor goed keuren, gelijk sommige Apothekers dat soo aardig weten te doen.

N.B. Sommige drogen de groene huisjes, en gebruiken die in plaats van viole bloemen in de dranken, of zy maken daar haar oly af, dog ik misprijs dit, zijnde de viole blaadjes van veel vlugger en rijper deelen, dan de agterste huisjens, ook zoo kan men de oly daar zoo blauw niet mede maken. Men kanse lieft bewaren om de *Syr. Violarum compositus* te maken, want het voegt niet qualijk dat men by de bladen de bloemen doet. De

De gematigdheid deser Syroop, segt men verkoelende te zijn, maar die eenige bloemen knauwt, sal wel eenige brandende scherpigheit op de tong gewaar werden, die seker niet na de kouwe kant is. Ik ben van gevoelen dat dese bloemen eenige sijne deeltjes hebben, trekkende na den Sal. armoniak, en daarom niet quaad tegen de droogheit en sprouw dertong, want de se sijngheit is doordringend, ontdoende al die taye en slijmige vogten; als ook in de koorfen onder de juleppen gedaan. Men schrijftse toe de gal te temperen en tegen te gaan, maar ik mein dat sy de gal eer vermeerderen scherper maakt, want alle vlugge souden (waar uit ook de violen bestaan) de gal vermeerderen.

Syrupus absinthii Compositus.

℞ Abinthii Romani gedr. *ses oncen.*

Rosarum rubrarum *twee oncen.*

Spicæ nardi indicæ *drie drachmen.*

Gestooten zijnde laatsse vier en twintig uren weiken in

Witte, oude en riekende wijn,

Gezuivert *Quesap elks drie oncen.*

Kooktse op een sagt vuurtien tot op de helft doetse dan door een doek: mengt by het geklarificeerde doorsijtsel

Gefchuimde honig, die tot een dikte gekookt is.

Witte zuiker, *elx een pond.*

Kookte wederom tot de dikte van een Syroop.

Dese Syroop sterkt het bloed, en by gevolg de maag, lever en andere ingewanden; maakt appeteit tot eten doodde wormen: verdrijsde winden en pis, is ook goed in de geellugt, en verstoppingen, men mengte in eenige dranken tot een once of twee: of men geeft te tot een once meer of min, sonder yers daar by te doen.

Syrupus althææ Fernelii.

℞ Radicum althææ *twee oncen.*

Cicerum rubrorum *een once.*

Rad. Asparagi

Glycyrrhizæ rasæ,

Graminis *āā een half once.*

Laat dese een uur met malkander in regenwater opkoken, doer dan daar by

Uvarum passarum van hare korrels gezuivert een *half once.*

Summitatum Althææ.

Herb. Adianthi beide soorten,

Malvæ,

Parietarizæ,

Pimpinellæ,

Plan-

Plantaginis, *elks een hand vol.*

Seminum quatuor frigidorum majorum; minorum, *gehoorten, elks een drachme.*

Laat dese wederom te samen een halfuur koken, of tot ontrent een derde van het vogt verkookt is, doet het door een doek, daar by mengende vier pond witte poeder suiker; neemt dan het wit van dry hoender eyeren, slaat die tot schuim, mengt daar een weinig van uw kookzel by, roert het dan alles onder een, laat het eens opkoken, giet het dan door een wolle lap, soo sal het vogt daar klaar doorloopen, welke gy tot een dikte van Syroop sult koken, 't welk gy met geduurig wat in een kommetjen te gieten, ligtelijk oordeelen sult, wanneer het kout geworden is. Onder het koken van de Syroop, moet men geduurig het schuim afnemen.

Dese Syroop is openende ontrent alle ingevanden, drijft de etter en gravelig sand uit de nieren, stilt de pijn in de nieren, en bematigt de hitsige pis. Sy werd ook bequamelijk in de gelegentheden van 't bloedspuwen en andere borstqualen gebruikt.

Men mengt die onder de dranken van een tot twee of dry oncen, maar alleenig geeft men het in tot een once.

Sy.

Syrupus Artemisiæ Fernelii.

℞ Rad. Foeniculi,
 Pæoniæ,
 Rubiæ tinctorum, *elks een half
 once*

Laat dese een weinig met elkander ge-
 stooten zijnde , in een genoegsame quan-
 titeit dunne mee opkooken , doet dan daar
 by

Rad. Helenii,
 Iridis,
 Levistici, *elks een half onc.*
 Herb. Artemisiæ, *twee handen vol.*
 Betonicæ,
 Calaminthæ,
 Chamædryos,
 Chamæpytijs,
 Hyssopi,
 Hyperici,
 Majoranæ,
 Matricariæ,
 Melissæ,
 Nepetæ,
 Origani,
 Prassii,
 Pulegii,
 Sabinæ, *elks een hand vol.*
 Sem. Anisi,
 Dauci,

Fe-

Fœniculi,
 Nigellæ,
 Ocimi,
 Petroseîni,
 Rutæ, *elks dry drachmen.*

Alles wel gesneden en gestooten zijnde, laatsse met elkander vier en twintig uren weiken, laat het dan eens sagjes opkoken, giet het kooksel door een seef, doet daar vijf pond witte poeder suiker by, klarificeerse als voren gesegt is; en kookse tot een Syroop, onder het kooken sult gy daar een sakjen inhangen met een once kaneel, en dry drachmen *spicæ indicæ*. De Syroop gekookt zijnde, sult dat popjen ook in uw Syroop-pot hangen.

Zy is bequaam om alle verstoptheden t'ontdoen, welke uit raye, dikke, en lijm-agtige vogten bestaan. want sy doorsnijdt; opend, en verdunt seer krachtig; is seer dienstig tot de moeder-qualen, om de stonden te verwekken, of alle winden uit te doen losen.

De gifte is als voren.

Syrupus succi Betonicæ.

Neemt dry pond sap van Betoni, dat door neersinken gesuivert is, of men clarificeert het wel met wit van een ei, men kan het selve ook filtreren. Doet daar by anderhalf-pond.

pond witte poeder zuiker, eens opgekookt hebbende, gietse door een wolle lap, kooktse dan tot een Syroop, onder het koken moet men geduurig het schuim afnemen.

Sy werd gebruikt in de hoest en moeder kwalen: opent sagtelijk, is afvegende, en de stonden matig affettende.

Men gebruiſt die in quantiteit als voren.

Syrupus Boraginis.

Dese werd op de zelfde wijze gemaakt als *Syrupus Betonica*: dog sommige ma en die uit de bloemen.

Sy heeft haar gebruik in dolle en swaar moedige luiden, en schijnt te doen vervrolijken; hier uit komt het versje.

Ik die biet Bernagie,

Geeft het als tijd couragie.

Zy is openende, het bloed zuiverende, alle verswaktheden te gemoet komende, verdryft het hert-beven, hert-kloppen, hertvangen en diergelijke.

De gifte is als voren.

Syrupus Cardus Benedicti.

Dese werd gemaakt als voren.

Sy is goed in quaadaardige en pestkoorsen, als ook alle andere koorsen, wederhoud alle bedervingen van vogten, verwekt swee-

sweeten, dood de wormen, en ontdoet de geronnen *Lympha* in de zijde-wee.

De gifte is mede als voren.

Syrupus Cichorei simplicis.

Men maakt dese als de *Syrupus Betonica*, Sy maakt de buik week, ontdoet de verstoptheden der lever, milt, scheid, doet de gal afscheiden, is bequaam in alle koorfen, en stilt de brand in de nieren.

De gifte is als voren.

Syrupus Scabiosæ.

Dese maakt men als de vorige Syropen.

In de borstqualen bevind men dese Syroop seer goed te zijn, voornamentlijk in de engborstigheid, zijde-wee, long-ontsteking, bloedspuwen uit de long, suvert alle etter en drijft die uit.

De gifte is als voren gesegt is.

Syrupus Botryos.

℞ Herb. Botryos, dry banden vol.

Erysimi,

Urticæ, elk twee banden vol.

Caulium rubrorum,

Tussilaginis, elks anderhalve band vol.

Kookt :

Kookt dese in een genoegsame quantiteit waters, doet by het doorsijgsel twee pond en een half witte poeder suiker, klarificeert het vogt met eijer wit, laat het door een wolle lap loopen, en kookt het tot een Syroop.

Zy is goed in alle gebreken der borst, als hoeft, engborstigheid, heesheid, bloed en etterspuwen.

Men gebruiktze voor een likking of in eenige borstdranken tot een once oft twee.

Syrupus Byzantinus.

℞ Succi Apii,
Intybi sativi, ana twee pond.
Buglossæ,
Lupuli, ana een pond.

Schuimt de zelve door het koken, tot de sappen klaar werden, en kooktze dan zages met bry pond zuiker tot een Syroop.

Haar gebruik dient om alle verstoppenge weg te nemen, alle slijm te verdunnen en uit te jagen, is goed in de geelzugt, verharding der lever en milt, is goed in waterzugt.

Men mengtze gemeenlijk tot een oft twee oncen in een drank.

Syrupus capillorum Veneris.

Neemt versche *Capillus Veneris* visoncen

cen, doorsnijde een weinig. Soethout, geschrabten gestooten, twee oncen. Laatsamen 24 uren in warm-water weiken: kookte dan sagjes een half uur lang: het doorsijfel door wit van een ei klaar gemaakt zijnde, doet daar by vier pond witte Poederzuiker, en kookte tot een Syroop.

Dit is een goede Syroop in de gelegenheden van de borst, neerdruppelingen in de long, hoest, zijde wee, als ook om alle ingewanden t'ontsluiten. Men gebruikt haar in een likking alleen, of met andere Syropen gemengt. Men mengt die in borstdranken tot een en twee oncen.

Syrupus Cichorei cum Rhabarbaro.

℞ Rad apii,

Asparagi,

Fœniculi, die versch zyn, elks twee

Herb. Cichorei,

(oncen.

Endiviæ sativæ,

Taraxici, elks twee band vol.

Fumariz,

Hepaticæ oft Lichenis,

Lactucæ,

Lupuli,

Sonchi lævis, elks een band vol.

Capilli Veneris,

Hordei integri, elks anderhalf once.

Fructuum alkekengi.

Glycyrrhizæ rasæ, elks ses drachmen.

Kooktze

Kookte in een genoegzame quantiteit waters, tot een derde versoden is: gietze door, doet daar by vier pond witte poeder Zucker, kloptze met wit van een ei, en kooktze tot een Syroop.

Neemt onderwijlen de beste *Rhabarber*, klein gesneden, vier oncen, *Spica nards indica*, twee drachmen, weikt die 24 uren lang in een goed deel van het bovengechre-ve kooksel, sijtze warmtjes door, en giet des selfs tinctuur by de Syroop, wanneer hy byna hoog genoeg gekookt is, en kookt die dan tot een behoorlijke dikte. Sommi-g nemen de *Spica* wel, en hangen die in een sakje in de Syroop, maartot wat voor-deel weet ik niet.

De Syroop is goed in alle galziekten, als buik-loop, ronde loop, geelsugt, alle verstop-pingen des leyers, milts, schenels en andere deelen, cachexien en ongedaanheden, ze werd zeer nuttig in alle kinderziekten ge-bruikt, als ook tegen de wormen, braken, slijm en diergelijke.

Men mengtse in dranken van een half once tot twee. in conditien soo veel tot een bequame dikte genoeg is. Eerstgeboren kinderen geeft mense tot een pap-lepeltjen oft twee, wat ouder zijnde van twee drag-ment tot een once, by welke men om een weinig te acueren eenige greinen *Scammonei* mengt.

Syroop

Syrupus Diacnicu.

- ℞ Rad. Angelicæ,
 Apii,
 Asparagi,
 Fœniculi, *versch.*
 Glycyrrhizæ *āā een once.*
 Polypopii quercini. *ander-*
half once
 Cort. Tamarisci, *een half once.*
 Herb. Adianti,
 Buglossæ,
 Chamædryos,
 Chamæpytios,
 Hyslopi,
 Origani,
 Scolopendrii,
 Thymi *āā een halve handvol*
 Cuscutæ,
 Fruct. Alkekengi *āā een half once.*
 Uvarum passiarum van hare korrels
 gezuivert *twee oncen.*
 Sem. cnici contusorum *vier oncen*
en een half.
 Anisi,
 Amnios,
 Dauci,
 Fœniculi, *āā een once.*
 De wortels, kruiden en zaden, geklopt,
 gesneden en gestooten zijnde: zult eerst
 de

de wortelen koken, daar na de onruikende kruiden, en op het laatste de ruikende, een derde van 't water verkookt zijnde; sijgt het kookzel door, doet daar by twee pond witte *Poederzuiker*, geklarificeert zijnde kooktze tot een Syroop. Onderwijl neemt men een gedeelte van t'bovengeschrevene kooksel, en men weikt daar 24 uren lang in

℞ *Fol. fennæ mund. vier oncen.*
Rhabarbari electi anderhalf onse.
Agarici trochiscati een half onse.
Zinbideris een dragme.

Des anderendaags drukt men dit weiksel sterk uit, eerst heet gemaakt zijnde, en men doetse op het laatste by be Syroop, en kooken het zelve met elkander tot een behoorlijke dikte.

Men gebruiktze in verouderde, dagelijksche en derdendaagse koorsen, tot alle verstoptheden, en slijmigheden, watersugt, en alle vogtige waterigheden, sy suivert alle ingewanden van hare vuiligheden.

Haar *Dosis* is als in de voorgaande Syroop gezegt is.

Syrupus Diacodii.

℞ *Capita Papaveris albi sonder saad,*
 twintig.

Sili-

Siliquarum dulcium (dat is St. Lans
brood sonder Zaad, dry oncen.

Rad. althææ.

Glycyrrhizæ razæ ää unc duas.

Alles gesneden en gestooten zijnde, kooktze in een genoegsame quantiteit waters, het zoethout daar op her laatste by doende, anders verliest het zijn zoerigheid, doorgedaan zijnde, doet daar anderhalf pond roode kandy zuyker by, na gedane clarificatie kooktze soo dik als honig, of een dikke syroop.

Deze syroop dient in alle hoest en long-ziekten gebruikt, voornamentlijk die des nagts daar van niet slapen kunnen: is seer dienstig in kleine kinderen, zy verwekt ook eenigzints de slaap, en maakt een ruime borst.

Men gebruiktse als een likking alleen, of met andere Syropen gemengt; men doetse ook by de borstdranken.

De Kinderen geeft men daar een pap-lepeltjen min of meer van in, na datse groot of kleen zijn, of men laatse daar van met een southouts lepeltjen aan likken. In de dranken doet men die van een half tot twee oncen.

Syrupus Fumarie.

Rad. Polypodii quercini twee oncen.

Herb. Absinthii Romani,

D

Cus:

Cuscuzæ,
 Endiviæ,
 Scolopendrii,
 Lupuli *āā man. unum*
 Epithymi *anderhalf once.*

Kookt het in genoegzaam water tot op de helft: doet by het doorsijfel

Succi Fumarizæ, *anderhalf pond.*

Boraginis,

Buglossæ *āā libr. sem.*

Sacchari albi *libr. quatuor.*

Kookt alle tot een Syroop.

Zy suivert het bloed, en verdriift alle verbrande en siltige vogten uit het bloed: opent alle verstoppingen der ingewanden, verdriift de geelsugt, maakt de buik week, heid des huids.

De manier van gebruiken is als in de *Syrupus Diacnicu* geleyt is.

Syrupus Glycyrrhizæ.

℞ Rad glycyrrhizæ *rasæ unc. duas.*

Herb. Tussilag. *man. quatuor.*

Capilli veneris *unc. unam,*

Hysopi *unc. sem.*

Laatse te samen 24 uuren in warm water weiken: kookse dan een weinig, maar laat de geur van den Hysop niet vervliegen, met te lang te koken.

Doet

Doet by het doorsijfel, de beste geschuimde *boning*, witte poeder *zucker*, elks een pond, en kooktze sagjes tot een Syroop.

Mengebruiktze in alle gelegentheden van de borst en hoest, zijde wee, droogen hoest en diergelijke.

Men geeftze in een likking of borstdrank alleen, of met andere gemengt.

Syrupus Hyssopi.

℞ Herb. Hyssopi gedroogt *sesquiunciam*.
Capili veneris *drach. sex.*

Rad. apii.

Foeniculi,

Petrofelini, *versch.*

Glycyrrhizæ ratæ, *ãã drach. decem.*

Jujubas.

Sebesten *ãã triginta.*

Ficus Pingues

Dactylos Pingues.

Uvatum passarum *ãã decem*

Uvarum passarum, *van hare korrels*
gesuivert, sesquiunciam.

Hordei mundati, *semunciam.*

Sem. Cydoneorum,

Malvæ, *ãã drach. tres.*

Kookt eerst de gerst met de Rad. apii, Petrofel. en Foenic. wat gekookt hebbende doet daar de vrugten in, en op het laetste

de hyfop. Maar trekt de flijmige zaden alleen uit. Alles wel gekookt zijnde doet het door, doet daar by dry pond witte poeder fuiker; wel geklarificeert zijnde, mengt daar het klare doorsijfel van de zaden by, en kookt het tot een fyroop.

Het gebruik en *dosis* is als in de Syrupus Glycyrrhizæ gefegt is.

Syrupus Jujubinus.

- ℞ Jujubas. *sexaginta.*
 Hordei Mundati,
 Rad. Glycyrrhizæ rafæ,
 Herb. capillorum veneris, *āā unc. unam.*
 Flor. violarum,
 Sem. malvæ, *āā drach. quinque.*
 Cydoneorum,
 Lactucæ,
 Melonum,
 Papaveris albi, *āā drach. tres.*

Alles wel gekookt zijnde, laate een nacht te weiken staan, kookte tot op de helft: doet by het doorsijfel twee pond witte poederfuiker, geklarificeert zijnde, kookte tot een Syroop.

De kragten en gebruik zija als voren.

Syrupus Menthæ.

- ℞ Succu Menthæ *libr. unam.*
 Cydoneorum,

Gra-

Granatorum acidorum , depura-
torum ,

Infusionis Rosarum rubr. \AA *libr. sem.*
Sacchari albi ,

Mellis despumati , \AA *libr. unam. & sem.*

Kookt het te samen tot een Syroop , doet
op het laatste van uw Syroop daar een sakjen
in met

Pulveris Diarrhodon Abbatis *unc. sem.*

De Syroop gekookt zijnde , hangt het selve
mede in de syroop pot.

Sy is dienstig in de koude maag-qualen ,
ofbraken , walgen , den hik , buikloop en
diergelijke.

Men mengtse onder dranken , konferven
als anders , van een half once tot een en
twee oncen.

Syrupus Myrtinus.

\mathcal{R} Bacc. Myrti *unc. duas & semis*
Mespilorum immaturorum *libr*
sem.

Sem. oxyacanthæ , *dat is Berberi ,*
Sumach , *dat is , Rhois obso-*
niorum ,

Balauftiorum ,
Rosarum rubrarum ,
Santali rubri ,

albi , \AA *unc. unam & sem.*

D 3

Gr

Gestoten en gesneden zijnde , kookt alles in regen water tot een derde verkookt is , doet by het doorsijgsel vijf pond poeder suiker , geklarificeert zijnde , giet op het laatste daar by

Succi Cydoneorum

Granatorum acidorum, depurator.
ãã libr. duas.

Kookt alles sagjes tot een syroop.

Sy is bequaam in de bloed-spuwing uit de long , allerlei buikvloed , neusbloeding , te groote stonden en kraamvloed , pisvloed , braken en diergelijke , want dese Syroop is bequaam om te stoppen en d'ingewanden te versterken.

De Dosis is als voren.

Syrupus Papaveris.

☞ **Capitum papaveris albi** , die rijp en gedroogt zijn met haar zaad *unc. decem.*

Kleef gesneden zijnde , kooktse in een genoegsaem deel water tot op de helft : laatse een nacht staan weiken , warm gemaake zijnde , doetse door een zeef , doet by het doorsijgsel twee pond en een half witte poeder suiker , geklarificeert zijnde , kooktse tot een syroop.

Zy is goed in alle Catharren , en sinkingen , als ook in de gelegentheden van de borst ,

borst, hoeft, heese keel: het st. lt alle pijn,
en doet matig slapen.

De *Dosis* is als in de *Syrupus diacodii*.

Syrupus Papaveris Erratici.

℞ *Florum papaveris Erratici, versch libr. tres* (maar gedroogt zijde *libr. unam*.)

Laat dese tesamen in een goed deel warm-regen water weiken, tot al de tinctuur is uitgetrokken: perstze sterk uit, doet daar by dry pond witte poeder suiker, geklarificeert zijnde, kooktze tot een Syroop.

Mengeeftze in heete koofen, zijde wee, long-ontstekingen, scherpe zinken of neervloeyingen op de long, keel, maag en darm-ontstekingen, verwekt ook eenigfins de slaap.

Men doetse in likkingen, juleppen en dranken van een half once tot twee oncen.

Syrupus Portulacæ.

℞ *Succi Portulacæ, libr. unam.*

Bellidis,

Fragariæ,

Lactucæ,

Plantaginis,

Sempervivi Medii,

Violariæ, alle door neersinken gesuivert, āā unc. duas.

sem. Cydoneorum drach. duas.

D 4

Maakt

Maakt uit het Sem. *Cydoneorum* met wat regen water een slijm. Doet hy de sappen twee pond witte poeder suiker, geklarificeert zijnde, kooktse tot een syroop, daar op het laatste bydoende de *Mucilago*.

Deze Syroop stilt eenigzins den dorst, indien men daar van likt, en is daarom bequaam in de sprouw, en alle heete monden. De *dosis* is als boven.

Syrupus quinquerradicum.

Rad. Apii,

Asparagi,

Foeniculi,

Petroselini,

Rusci, alle versch \AA unc. quatuor.

Klein gestoten zijnde, kooktse te samen in een goed deel regenwater, laatse een nacht weiken, warm doorgeleget zijnde, mengt daar by vier pond witte poeder suiker, klarificeertse, en kooktse tot een Syroop.

Zy opent alle verstopheden van het schein, lever, milt, &c. en brengt een bequame gesting in het bloed.

In een drank en confert geeft men die van een half tot twee oncen.

Syrupus Rosarum siccatarum.

Neemt een pond gedroogde rosen, laatse
in

in warm water 24 uuren lang weiken, doet by het doorsijfjel twee pond witte poeder fuiker kooktfe tot een fyroop.

Sy stelpt alle vloed, braken, en verfterkt de losse ingewanden, fuyvert de innerlijke en uiterlijke fweringen, en heelt de felve.

Het gebruik is als voren.

Syrupus Rosarum solutivus.

Neemt infusie van verfche bleike rofen, daar negen reifen verke rofen is by gedaan. Of neemt dry pond verke bleike rofen, giet daar een goed deel warm regenwater op, laafe een nagt ftaan weiken, warm doorgefegen zijnde, doet daar by vier pond geklaarde fuiker, en kooktfe tot een fyroop. Of men neemt tot twee pond fap van rofen dry pond fuiker, en men kookt het tot een fyroop.

Sy is afvegende, openende, en verflagtende, drijft alle gal en flijm fagjes uit, en doet den buik week maken.

De *Dosis* is als voren.

Syrupus Rosarum solutivus cum sena.

℞ Fol. Senæ Mundatorum *unc. octo.*

Sem. Anifi,

Fœniculi dulcis *ãã unc. fem.*

D 5

Laatfe

Laatste twee dagen lang in een infusie van bleeke rosen, als voren gesegt, weiken, warm uitgedrukt zijnde, doet daar twee pond witte poeder suiker by, enkookt het tot een Syroop.

Dese heeft de kragten als de vorige Syroop, dog sterker, doet niet alleen den buik week maken, maar purgeert sagtelyk van een half tot twee oncen ingenomen; dese kan men ook wel met wat Scammonium acueren, men mengse ook by de purgeerende dranken.

Syrupus Stæchadis.

℞ Flor. Stæchadis *unc. quatuor.*

Herb. Betonicæ,

Calaminthæ,

Origani,

Thymi, *ãã sesquiuinciam*

Salviæ,

Flor. rorismarini *ãã unc. sem.*

Sem. fœniculi,

pæoniæ,

Rutæ *ãã drag. tres.*

Alles klein gesneden zijnde, laat in een goed deel waters toegedekt zijnde 24 uren weiken, kookse op het laatste eens op, en doet by het doorsijfseel witte poeder zuiker, en witte geschuimde honing, elks twee pont, enkookse tot een Syroop.

Is.

Is goed in alle koude herfen siekten, taye
slijm in eenige ingewanden: swakke maag
kramp, lammigheid, hoofdpijn, stuipen, val-
lende siekte én diergelijke.

Dosis van een half tot een en twee oncen,
alleen, of elders anders onder gemengt.

Syrupus symphyti Fernelii.

Rad, & Cymarum symphyti majoris,
Herb. Bellidis cum toto, elks dry dee-
len.

Betonicae,
Pimpinellae,
Plantaginis,
Polygoni,
Scabiosae,
Tussilaginis,

Flor. Rosarum rubrarum elks twee dee-
len.

Alles klein gestooten zijnde perst daer een
sap uit, kookt 'er en schuimt 'er, doet by
yder dry pond sap, twee pond en een half
witte poeder suiker, en kookt het tot een
Syrup.

Sy wert gebruikt in het bloed en etter
spuwen uit de long, men gebruiktse ook in
de tering, en alle innerlijke sweringen om
te suiveren en te heelen.

De *Dosis* is als voren.

Syrupus Violarum Compositus.

Neemt vijf handen vol groene viole bladen, kookte in een genoegzaam deel gersten water, doet daar by *Jujuben* en *Sebesten* van elks twintig, daar na *Sem. Cydoniorum* en *Malva* elseven drachmen. wel gekookt hebbende, doet by het doorsijfelanderhalf pond witte *Poeder suiker*, en kookt het tot een Syroop.

Men besigtze in de zijde wee, heete hoeft, sprouw en drooge tonge: want zy is verkoelende, en vochtig makende. Sy is ook in de heesheid, brandende pis en nierfiekte nuttig.

De giste is als voren.

Mel. Mercurialis.

Neemt dry pond gesuivert sap van Bengelkruid, oft *Mercurialis*, witte geschuimde honig vier pond. kookte op een sag vuurtjen tot een Syroop.

Sy wert in de klysteren meest gemengt, zijnde seer afvagende, en de buik los makende, drijvende alle glagtige en waterige vogten na buiten toe, suivert ook de lijfmoeder, en maakt die tot het telen bequaam.

Van een half tot twee oncen doetmense in de klysteren.

Mel.

Mel. Rosismarini.

Neemt de topjes van de *Rosemarijn* met haar bloemen in de schaduwe gedrooght, laatsse in warm water weiken, doet daar by dry pond witte geschuimde *honing*, kooktsse te samen tot een goede dikte; nog warm zijnde, doetsse door een doek, en be-waartse.

Sy werd meest in klystere voorgescreven, tegen de kolijk, en moeder pijnen, als ook tegen de lammigheid die na de kolijk dikwils komt te volgen. Sy verdriest de winden en alle rauwe slijm uit de darmen.

De gifte is als voren.

Mel. Centaurii.

Haar manier van bereiden en gifte is als voren.

Zy is goet in verfwore darmen en andere ettergaten om te suiveren, doet de oogen klaar sien; suivert de lijfmoeder, dood de wormen, stilt de kolijk, en maakt de buik week, alle gal en slijm uitdrijvende.

Mel. Rosarum astringens.

Neemt versche roode Roosen, die nog niet

volkomen open zjnt twee pond of gedroogt zijnde een pond, laat dese in watterjweiken, tot al de tinctuur is uytgetrokken, doerse door een seef, en mengt daar by anderhalf pond witte geschuimde honing, en kookt het tot de dikte van een Syroop.

In klystereu gedaan geneest de buikloop, en suivert de verzworene darmen, als ook alle sweringen uiterlijk gebruikt: men gorgelt daar mede by gorgelwaters gedaan tegen alle ontstekingen der keel, mond, en tandvlees: sterkt ook de losse maag en ingewanden.

De *dosis* is als voren.

Mel Rosarum solutivum.

Neemt *infusie* van bleike rosen, gemaakt als in de Syroop van rosen gesegt is dry pond. Kooktse tot de dikte van Syroop.

Sy is van krachten als de syroop van bleike rosen, en wert meest by de klystereu gemengt.

Oxymel simplex.

Neemt geschuimde honing, soo veel gy begeert, smeltze op de warme asche in een verglaasde nieuwe pot, gesmolten zynde, doet daar soo veel *wijn edik* by, tot het sonder koken tot een Syroop werd.

Sy is seer goed om alle taye en slijmige vogten.

vogten te doorsnijden en dun te maken; alle verstoppingen t' ondoen, sy dempt de woedende gal en swavel des bloeds; maar moet in alle lighamen die veel suur hebben niet gebruikt werden.

De dosis van een half tot een en twee oncen, alleen of elders anders onder gemengt.

Oxymel Scilliticum.

Dese werd op de zelfde wijze gemaakt als boven, alleen dat men in plaats van gemeenen edik *Acerum scilliticum* neemt.

Sy is dienstig tot alle slijmige qualen in de hersenen, long, maag, darmen, en andere ingewanden, de gifte is als voren.

Diamorum Nicolai

Neemt sap van onrijpe *Moerbessen* en *Braambessen*, elks een pond, witte geschuimde honig, anderhalf pond, kookse tot een dikke Syroop.

Ze werd in alle keel en mond ontstekingen gebruikt, trekt samen, verkoelt de mond, en maakt de droge tonge vogtig: men maakt daar likkingen van, of men mengse by de gorgel waters, van een half once tot twee oncen.

Ge-

Gemeene *Rob Acacia* oft van *Slee-pruimen*.

Neemt soo veel *onrijpe Slee-pruimen* als't u belieft, kooktse in water totse sagt zijn: vrijft dan de *Pulpa* ofte merg door een wyde zeef met een houtse lepel: doet dan by yder pond van dese *Pulpa*, twee pond witte suiker, en kooktze tot de dikte van *Rob* of gelei.

Men gebruiktse in allerlei buikloop, soo van boven als van onder in gegeven, stilt ook de stonden en kraamyloed: men mengtse ook onder de pleisters om op de maag en darmen te leggen, als ook tot het uithangen des darms en moeders.

Rob. Berberorum.

Ribesiorum.

Neemt het sap van Berberissen, of van aalbessen twee pond, witte poeder suiker een pond, kooktse te samen tot de dikte van eengelei oft *Rob*. andere nemen de bessen en de suiker te gelijk, welke sy te samen op het vuur setten, welke tot een bequame dikte gekookt zijnde, door een doek gedrongen en bewaart werd.

Zy zijn beide zeer alle gal, swavel en siltigheid t'onderbrengende, en verkoelen by gevolg, verslaan den dorst en verfrissen den mond, voornamentlijk in heete koorfen, heete gallige maag. SEC-

SECTIO IV.
Van de Confituren en
Conferven.

CONFITUREN.

Radices.

Acori Vulgaris.
Cichorei.
Enulæ Campanæ.
Eryngij.
Satyri.
Scorzoneræ.
Zingiberis.

Cortices.

Aurantiorum.
Citriorum.

Caulis.

Lactucæ.

Flores.

Arantiorum.
Citriorum.

Fructus.

Berberi.
Cerasa.
Cerasa amarena.
Myrobalani.
Nuces moschata.
Juglandes
Ribesii.
Caro & miva Cydo-
neorum.

De wortels geschilt zijnde en gesuivert, werden matig sagt gekookt, als ook de schillen van Orangien en Citroenen: item de Okkernoten welke van binnen nog sagt moeten zijn, soo datse makkelijk met een priem doorstoken werden; maar dese werden eerst een nagt twee dry in 't water geweikt om de bitterheid uit te trekken; dese dan sagt gekookt zijnde, werden opeen vergiet telt gelegd, om dat het water daar wat uitdroogr. Kout geworden zijnde, giet men daar geklariſſeerde Syroop

Syrop op dese laat men een dag of twee daarop staan tot se dun geworden is, welke men afgiet, en weder tot hare behoorlijke dikte opkookt; dese kout geworden zijnde, doet men alsvoren, weder opkokende en daar op gietende; dit doet men soo lange tot de Syrop sijn behoorlijke dikte blijft houden.

N.B. de Okkernoten geschilt, geweikt, en gekookt zijnde, werden met nagelen en kanceel doorstoken.

De Kerfen en Krieken werden aldus geconfijt, men snijd de steeltjes eerst half af, en men wastse; dan soo neemt men tot vijf pond witte geklarificeerde Poedersuiker, die tot de dikte van tabellen gemaakt is, agt pond kerfen, welke men daar sagiens in laat koken, tot de zuiker sijn redelijke dikte krijgt: alsoo doet men ook met de berberissen, aelbessen, bloemen en diergelijke.

De *Caro* oft *Mirva Cydoneorum*, anders *Queen vleis* en Mermelade gesegt, wert aldus gemaakt.

Neemt de Queen, van haer klokhuisjes gesuivert zijnde, snijdse in vieren door, kooktse sagt, en vrijtse door een zeef, of doet by ses pond gekookte Queen vier pond zuiker, kooktse te samen al roerende en stukken vrijvende, tot een behoorlijke dikte, welke gy heet zijnde, sult door een doek
vriin-

wringen maar is 't dat gy se eerst hebt door een seef gevreven, kond gyse makkelijker in doosjes doen.

Passulae Purgantes.

℞ Fol. Senæ mundatorum *unc. octo.*
sem. Fœniculi dulcis *unc. unam.*

Weiktse een nacht lang in *rosen infusie*, gelijk in de Syroop van rosen geschreven is, een nacht lang; settende die op de warme aschen. Kooktse 's ogtens eens sagjes op. Doet by anderhalf pond van het doorsijfel, anderhalf pond geklarificeerde witte suiker, met een pond krenten van hare vuiligheid wel gezuivert zijnde, en kooktse tot een dikke Syroop.

Sy maken de hartlijvige, doorgang, en houden den buik week: zijn aangenaam te gebruiken voor rijke en delikate luiden, als ook voor kinderen.

Men gebruiktse van een half once tot twee oncen: is 't dat het al te soet is, kan men het met een weinig *spir. vitrioli* rins maken.

CON-

CONSERVEN.

Van Bloemen.

Betonicæ.
 Boraginis.
 Calendulæ.
 Caryophylleorum.
 Cichorei.
 Euphrasie.
 Malvæ.
 Nymphææ.
 Præoniæ.
 Rosarum Pallid.
 Rubr.

Rorismarini.
 Salviæ,
 Symphyti.
 Violarum.

Van Kruiden.

Abinthii Romani.
 Vulgaris.
 Acetosæ.
 Melissæ.
 Menthæ.
 Trifolii acetosi.

De Bloemen of Kruiden werden verscht gestooten, eerst van hare stelen en ribben gesuivert zijnde: dese sijn genoeg gestooten zijnde, doet men by yder pond, indiense droog zijn, dry pond witte poeder suiker, maar indiense vogtig zijn, maar twee pond: de suiker daar te degen onder gestooten zijnde, werden in een pot tot het gebruik bewaart.

Men geburikt die alleen tot een drachme of meer, en in een bolus tot twee drachmen: in condixen tot twee oncen.

Saccha-

Saccharum Perlatum.

Neemt de witte *brood suiker* een pond, doet daar soo veel *rooswater* by, dat de suiker bequamenlijk kan smelten: kookt deselne tot eendikte van tabellen: 't welk aldus geschied, als de suiker begint te spinnen, dat is, wanneer gy daar een spatel in doet, en de selve uithalende daar een draad aan blijft hangen, soo moet gy een druppel op de verkeerde zijde van uw vijfel laten druppen, welk soo hard werdende tot se knapt, hebt gy uw behoorlijke dikte, wagt u de zelve niet te hard te koken, want dan sou die branden en bruin werden.

Als gy nu dese dikte hebt, soo mengt daar een half once fijn geprepareerde *paerlen* onder, en men giet de suiker dan op een *Marmersteen* uit in koekjes of tabellen.

Men gebruikt dese suiker meest om te hartsterken, en werd daarom van een dragme tot een half once by de hartsterkende waten gemengt.

Saccharum Albae.

Neemt versch gestoten *wortels van albae*, dry oncen seer witte *brood suiker*, die heel fijn
ge-

94

Amsterdammer

geveven is, een pond, mengt het met soo veel *rosewater* tot dat gy daar een deeg uit kond maken, die gy dan met een rol op een tafel kond uitrollen, en snijden daar vierkante stukjes af, en op een stoof koud laten droogen.

Dese gebruikt men in de heete borst, wanneer daar hoeft is, en kan daar somtijts eenige stukjes van uit de hand eten.

S E C T I O V.

Van de Purgerende Electuarien.

Benedictum Laxativum.

℞ Rad. Turbith (*dse gomachtig is.*)
Efulæ præp. āā drach-decem.
Hermodactylorum,
Florum Rosarum rubrarum āā drach.
quinque.
Rad. Acori,
Galangæ,
Spicæ nardi indicæ,
Zingiberis,
Macis,
Caryophylloram,
Piperis Longi,

Serr.

Sem. Apii,
Asparagi,
Cardamomi minoris,
Carei,
Foeniculi,
Melli solis,
Rulci;
Saxiphragiæ,

Salis gemmæ, ʒʒ drach. unam.

Dit alles fijn gestooten zijnde, roert daar onder vijf drachmen fijn gewreven *Scammomium* met een drachme gestoten *Safraan*. alles wel onder een gemengt zijnde: neemt dan drymaal soo veel witte geschuimde honig als het poeder weegt, en mengt alle te degen onder een.

Men gebruikt de zelve zelden van boven, maar gemeenlijk in klystern. is goed van boven tot alle koude slijmigheden, jicht, Hecereijn, nieren, blaas en diergelijke. In klystern is die goed tegen kolijk, winden, graveel, blaas-wee, in barens nood, en opstijgingen.

Van boven geeft men die van een drachme tot twee en dry drachmen: maar van onder tot twee oncen.

Confectio Hamech.

ʒ Fol. sennæ mund.
Rad. polypodii quercini,

Rha

Rhabarbari electi,
 Agarici albi,
 Pulpæ Colocynthis (in een doekjen ge-
 bonden.)
 Flor. Violarum.
 Herb. Epithymi, *ãã unc. duas.*
 Absinthii Vulgaris,
 Thymi *ãã een once.*
 Sem. anisi,
 Fœniculi,
 Rosarum rubrarum *ãã unc. se.n.*

Laat de dingen 24 uren weiken in een goed
 deel wei: doet by het doorsijgfel
 Gesuivert sap van Duivekervel.
 Sacchari albi *ãã libr. unam & sem.*
 Kookt die tot de dikte van honig, roert dan
 daar onder

Pulpæ Cassiæ fistulæ,
 Prunorum,
 Tamarindorum,
 Mannæ Calabrinæ, *ãã unc. unam. & sem.*

De Manna dient eerst in wat water ge-
 smolten en doorgedaan. Dit moet soo lange
 uitgewasemt werden, en met een houte
 stamper geroert, tot dat men een weinig
 met een mes opnemende en kout geworden
 zijnde, daar niet meer van affloopt; by na
 kout zijnde roert volgende poederen daar
 onder.

Fol.

Fol. fenæ mund.

Rhabarbari electi, ãã unc. unam.

Scammomii præparati *unc. unam.*

Sem. Fumarizæ, (*sem.*)

Anisi,

Spicæ nardi indicæ ãã drach. duas.

De Scammoni moet alleen gevreven werden, en daar na met de andere poeders gemengt: merkt dat gy de poeders daar niette heet moet by doen, of de *Scammonium* komt ligt te stollen.

Sy drijft alle gallige, slijrige, suure en slijmige vogten door het purgeren van onderen af: wert veel in de melancholie en swartgallige luiden gebruikt, als ook in schurft, jeukfel, laferi, kanker, dauwvorm, hairworm, derdendaagse koors en diergelijke van een half drachme tot twee drachmen, en tot een half once in sterke luiden.

Diacarthamum.

Sroot het zaad van *Carthamus* grof, en sifft het door een grove sifft, soo krijgt gy het merg uit dit zaad.

R Het merg van Carthamus zaad.

Turbith die gomagtig is ãã unc. unam.

Hermodactylorum,

Glycyrrhizæ rasæ ãã unc. sem.

Zingiberis,

Cinamomi, ãã drach. duas.

E

Dit

Dir alles fijn gestoten zijnde , roert daar onder een half onse fijn gevreven *Scammonii preparati*.

Neemt dan een pond witte poeder *Suiker* , smekt die in *Queperen sap* , doet daarby uitgelesen *manna* en *honig van rozen* , elks een onse , doorgegoten zijnde , kookt het tot een dikke Syroop , welke gy laat verkoelen ; by na kout zijnde roert daar de bovenschreven poeder in , soo hebt gy een electuarium.

Sy drijft de gal , slijmigheid en water uit , werd gebruikt in 't podagra , lamheid , hoofdpijn en diergelijke , van een tot dry en vier drachmen , doet wel purgeren.

Diacatholicon.

Re Rad. Polypodii querni unc. quat.
Sem. foeniculi drach. sex.

Kooktse in een goed deel regenwater , en laatsse een nacht weiken , doet by het doorgefeggen vogt , twee pond witte poeder *sücker* , doorgegoten zijnde , kooktse tot een syroop , daar onder mengende *Pulpæ cassiæ* sijn.

Tamarindorum , *ãã unc. duas.*

Roert dese op een sagt vuurtjen met elkander soo lang om , tot'er een bequame dikte is , gelijk in de *Confectio Hamech* gesegt.

segts is, roert dan het volgende poeder daa
 onder :

Fol. fenæ mund. *unc. duas.*

Rhabarbari electi.

Mechoacannæ, *die niet wormstekig*

is, unc. unam.

Sem. anisi, *unc. sem.*

Quatuor. frig. major. mund.

Rad. glycyrrhizæ ratæ,

Flor. violarum, *ãã drach. duas.*

M. F. electuarium.

Merkt dat men de vier koude saden grofjes moet slooten, en door een grove sift siftten, dan soo krijgt men de *Pulpa*.

Dit is een sagt laxerend electuarium, is goed voor gallige, slijmige en verstopte luiden, om dagelijks open lijf te houden: het zuivert met een woord alle vuile vogten uit.

Men geeft het van een drachme tot een half ounce.

Diaphænicum.

Neemt een goed deel *Dadels*, suivertse van haar steenen en witte vliessen, laatse in azijn weiken en koken, sagt zijnde moet men die door een seef vrijven, dese tot een goede dikte uitgewasemt zijnde, neemt men daar van een pond.

E s

Ge-

Gepelde *Amindelen* met roosewater, gestooten en door een lift gevreven, dry oncen, onder een gemengt en geroert zijnde, doet daar by twee pond witte geschuimde honig, laatte met elkander uitwasemen tot een dikte als voren gesegt is, kout geworden zijnde, strojt dan de volgende poeders by:

Turbitih. unc. quatuor.
 Zingiberis,
 Galangæ,
 Lignialoes,
 Cinamomi,
 Macis,
 Fol. rutæ, gedroogt,
 Piperis nigri
 Sem. Fœniculi,

Dauci 3ã drach. duas.

Alles fijn gestooten zijnde, mengt daar onder anderhalf once geprepareerde *scammonium*, en roert het met het bovenste onder de honig.

Het drijft de slijm, water en de gal uit, sterkt de maag en ingewanden, beneemt de opblasingen en winden der selver.

Dosis van een drachme tot een half once: maar in klysteren tot twee oncen.

Diaprunum Solutivum.

Neemt de *Pulpa* van ronde *Pruimen*, een pond

Pond van *Tamarinde* en *Cassia fist.* in het Pruisch gesmolten elks twee oncen, geklarificeerde *suker*, twee pond, damp dit met elkander uit tot een bequame dikte, als voren gesegt is, en stroit'er dan volgende poederen onder.

Rhabarbari, *unc. unam.*

Cinamomi, *unc. sem.*

Flor. violarum

Rosarum rubrarum

Sem. cucumeris, (*bat merg daar uit*)

Portulacæ,

Succi glycyrrhizæ, *ãã drach. duas.*

Santali Citrini,

Tragacanthi, *ãã drach. unam.*

Dit alles sijn gestoten zijnde, roert daar onder twee oncen sijn gevreven *Sammonii*: en roert het onder het boven geschrevene mengsel, als het by na kout is.

Het doet de gal uit purgeren van een drachme tot een half once, maar in klystert en tot twee oncen.

Hiera Diacolocynthidos.

Pulpæ Colocynthidis,

Agarici,

Chamædryos,

Marrubii,

E 3

Stæ

Stæchadis Arabicæ, *ãã drach. decens.*

Opopanacis,

Sagapeni.

Aristolochiæ rotundæ,

Sem. Petrotelini,

Piperis albi, *ãã drach. quinque.*

Cinamomi,

Spicæ nardi indicæ,

Polii,

Croci.

Myrrhæ, *ãã unc. sem.*

Alles tot een Poeder gestooten zijnde, mengt het onder dry pond witte honig, die eerst wel geschuimt en tot een behoorlijke dikte gekookt is.

F. S. a. Eleſtuarium.

By aldien de gommen te weik zijn: om te Rampen, dissolveert men die in wat azijn, en men kooktse tot een dikte van honig, welke warm onder de honig geroert wert, yvanneer die half kout is.

Zy is alle vogten uitsuiverende, dood de wormen, en ontdoet de verstoptheden: van onder ingesloten, verdrijft de wormen, en doet de vrugt afgaan.

De *dosis* is als voren.

Hiera Picra Galeni.

Necmt sijn gevreven *Aloes Socoterina,*
cc

een pond en een half once, dat is hondert drachmen.

Cinamoni,
Ligni aloes,
Rad. afari,
spicæ nardi indicæ.
Crocī,
Maltiches, *āā drach. sex.*

Dit alles tot poeder gebragt zijnde, roert die onder dry pond en vijf oncen witte honig, die geschuimt is, en tot een behoorlijke dikte gekookt.

F. Electuarium.

Sommige koken wel de *Aloe* een weinig onder den honig, dat niet quaad is.

Dit Electuarie gebruikt men tegen alle maag qualen, wormen, hartlijvige, om de stonden te suiveren, en diergelijke.

De gifte is als boven.

Lenitivum.

℞ Uvarum paslarum, van hare kerkels gezuivert, *unc. duas.*

Herb mercurialis, *M. tres,*

Capilli veneris *versch.*

Flor. violarum,

Hordei mundati, *āā man. unum.*

Sem. toeniculi,

Rad. glycyrrhizæ rafe, *āā unc. sem.*

E 4

Po.

Polypodii querni *versch*,
Fol. fenæ mund. *ãã unc. duas.*

Jujubas

Sebesten *ãã viginti.*

Prunorum.

Tamarindorum *ãã unc. unam.*

Dit alles behoorlijk gekookt en geweikt hebbende, zijgt het door, doet daar by, een pond witte *suker*; en een halt pond witte gelchuide *housg*, tot een syroop gekookt zijnde, roert daar onder

Pulpæ cassiæ fistulæ,

Tamarindorum,

Prunorum, *ãã unc. quatuor.*

Dit tot een behoorelijke dikte (als voren gesegt is) uitgerookt zijnde, mengt daar onder het poeder van

Fol. fenæ mund *unc. tres & sem.*

Sem. anisi *drach. tres.*

M. F. Electuarum.

Het gebruik en gifte is als in de *Diaca-*
tholicum.

Succi Rosarum.

Neemt gesuivert sap van *versche rosen* en witte poeder *suker*, elks anderhalf pond, kookte tot een Syroop, by na kout geworden zijnde, doet daar op het laefften
in.

Scam-

Scammonii præpar *sesquiuncam.* &
 Santalorum albi,
 rubri, &
 citrini.

Cinamomi *ãã drach. duas.*

Alles sijn gevreven zijnde, roertse onder een, en mengtse by de vorige syroop.

De kragten en giften zijn mede als de *Diacarthamum* en *Diaprunum.*

S E C T I O VI.

Van de Antidoten en Opiaten

Theriaca Adromachi Senioris.

℞ Rad. *iridis Florentinæ, unc. unam* &
 Costi odorati, (*sem.*)

Pentaphylli,

Rhapontici, *of* Rhabarbari,

Zingiberis *ãã drach. sex. die*

hier te lande wast.

Gentianæ,

Meu athamantici,

Phu *of* Valerianæ, *unc. sem.*

Aristolochia tenuis, *drach. duas*

E 5

Ag-

- Agarici albi & levis
 Cinamomi $\bar{a}\bar{a}$ *unc. unam & sem.*
 Cassiæ lignæ. *drach. sex.*
 Fol. scordii cretici, *of de hierlandse*
unc unam & semis.
 Dictamni creticæ
 Calaminthæ montanæ,
 Marrubii,
 Schænanthi, $\bar{a}\bar{a}$ *drach. sex.*
 Chamædryos,
 Chamæpytios,
 Lauri, *voor Malabathrum.*
 Polii Montani albi, $\bar{a}\bar{a}$ *unc. sem.*
 Piperis Albi,
 Nigri, $\bar{a}\bar{a}$ *drach. sex.*
 Longi, *unc. tres.*
 Bacc. juniperi, *versch voor carpo-*
balsamum,
 Garyophylli Plinii *voor Amomum.*
 $\bar{a}\bar{a}$ *unc. sem.*
 Flor. rosarum rubr. *unc. un. & sem.*
 Croci Britannici,
 Stæch arabicæ, $\bar{a}\bar{a}$ *drach. sex.*
 Centaurii minoris, *drach. duas*
 Sem. Buniadis *of Napi, unc. unam.*
& sem.
 Petros Maced. veri *dr. sex*
 Amnios,
 Anisi, Car-

- Cardamomi minoris,
 Foeniculi,
 Hyperici,
 Seseleos Massiliensis,
 Thlaspios, *āā unc. sem.*
 Dauci cretici, *drach. duas.*
 Spicæ nardi ind. *drach. sex.*
 Celticæ *unc. sem.*
 Opii præparati, *unc. tres.*
 Succii glycyrrhiæ, *unc. unam & sem.*
 Hycocystidis,
 Acaciæ,
 Styracis calamitæ sinceræ,
 Gummi arabici Vermiculati,
 Sagapeni, *āā unĳ. sem.*
 Opopanacis,
 Galbani,
 Bituminis Iudaici, *āā drach. duas.*
 Myrrhæ,
 Thuris Masculi,
 Therebinthinæ Cypriæ, *āā drach. sex.*
 Boli armen. veræ voor terra lemnia.
 Chalcitidis, *gebrand tot die asgræuw-*
word, āā unc. sem.
 Castorei, *drach. duas.*
 Olei Nucis Moschatæ expressi voor
 opobalsamum, *unc. unam & sem.*
 Trochis. Scillitici, *unc. sex.*

E 6.

Vi.

Viperini,

Magmatis hedychoi, āā unc. tres.

Vini Canarini generosi q. s.

Mellis Narbonensis, dry maal soo veel
als het gewigt van bovengescre-
vene bedraagt.

Dehoning wel geschuimt zijnde, en haar dikte hebbende, roert men daar onder de olie van Note moscaten, welke daar in door de waamte komt te smelten, daar na de sijn gevreven *Chalcitis*, ten derden neemt men de *Opium*, *Succus Glycyrrhizæ*, *Hypocistidis* en *Acaciæ*, in de Canarie wijn gesmolten, en tot een bequame dikte uitgerookt zijnde, werd dan mede al warm onder de honig gesoert. Ten vierden, saelt men ook de *Opoponax*, *Galbanum*, *Myrrha* en *Sagapenum* met de zelfde wijn, gesuivert en tot haar bequame dikte gekookt zijnde, smelt men daar de Cyperse terpenijn onder, hier scheidt men dan een lepel of twee honig by om wel onder een te mengen, welke dan op het laatste onder de honig gerookt werd, wanneer die nog ruim lau is, anders schiften de Gommen. Dit gedaan zijnde werden d'andere poederen daar allenkskens ondergeroert, 't welk de *Theriaca* is.

De Theriakel is een goed middel om te doen sweeten, voornamentlijk in koude gebreken, isfeer pijnstillende en windbrekende,

kende, bequaam tegen alle fenijnige ſpeſt en beſmette logt: verwarmt de maag en d'ingewanden: ſtilt het kolijk van onder en van boven ingegeven. Uyterlijk is ſy zeer diſcutierende.

Van een half ſcrupel tot vier ſcrupels werſe gemeenlijk gebruikt: maar d'eerſtgeboren en jonge kinderen, geeft men die by greinen in.

Wyl de zelve van de Drogiften en Apotekers zoo ſeer vervalſt werd, werd hy van de voorſigtige Doctoren ſo ſeer niet meervoor geſchreven, want de drogiften doen'er alte veel honig by, of ſy maakenſe uit onnutte kruiden, daarom moet elk Apotheker die ſelfs maken. Ook behoeft men ſulken ope-reuſen *Theriaca* niet te hebben, vermids men met twee of dry ingredienten doen kan: geen alle de Theriaken kunnen doen.

Miſtridatium Democratis.

℞ Rad Coſti odorati *ꝑ. unc. unam.*

Gentianæ *drach. quinque.*

Acori Veri,

Aſari,

Phu, *of* Valerianæ *ãã. drach.*

tres. O 7

Mcñ

- Meii Athamantici, *drach. duas & sem.*
 Zingiberis,
 Cinamomi, *ā drach. decem.*
 Cassiæ lignæ, *drach. septem.*
 Fol. Lauri, *voor Malabathrum,*
 Schænanthi *āā unc. unam.*
 Polii montani albi,
 Scordii cretici, *of de hierlandse*
āā drach. septem.
 Dictamni creticæ, *āā drach. quinque.*
 Flor Croci Brittan. *drach. decem.*
 Stæchadis Arabicæ, *unc. unam.*
 Rosarum Rubr. *dra h. quinque.*
 Agarici albi & levis,
 Spicæ Nardi Indicæ, *āā drach. decem.*
 Celticæ, *drach. quinque.*
 Bacc. juniperi *voor Carpobaltamum.*
 Piperis albi *āā drach. septem.*
 Longi *unc. unam.*
 Sem. Thlaspios, *drach. decem.*
 Seteleos Massiliensis, *unc. unam.*
 Dauci cretici, *drach. septem.*
 Petroselini Macedonici veri,
 Cardamomi minoris.
 Foeniculi, *āā drach. quinque.*
 Anisi, *drach. tres.*
 Hyperici, *drach. duas & sem.*
 Myrrhæ electæ,

Thu

Thuris masculi, *āā drach. decem.*
 Stryacis calamitæ sinceræ,
 Galbani,
 Opopanacis, *āā unc. unam.*
 Sagapeni *drach. tres.*
 Terebinthinæ Cypriæ,
 Olei Nucis Moschatæ expressi voor
 opobalsamum,
 Succu hypocistidis *āā unc. unam.*
 Acaciæ, *drach. duas & semis.*
 Bdellii, *drach. septem.*
 Gummi Arabici Vermiculati,
 Opii præparati *āā drach. quinque.*
 Castorei *unc. unam.*
 Ventriscinci, *drach. duas & sem.*
 Troch. Cypheos, *drach. septem.*
 Vini canarini generosi, *qs.*
 Mellis narbonensis, *dry maal soo veel*
als het bovenschrevene weegt.

De wijze van maken, bragten en gifte zijn
 al de selfde, als in de Theriaca gesegt zijn
 alleen dat men dese meer aan de Vrouwen
 geeft.

Diascordium Fracastorij.

Rad. Zingiberis, *drach. duas.*
 Bistortæ,
 Gentianæ,

Tor-

Tormentillæ,
 Cinamomi,
 Cassiæ Lignæ,
 Fol. distamni creticæ, āā unc. sem.
 Scordii sic.
 Flor. rosar. rubr. unc. unam.
 Piperis longi,
 Sem. acetosæ:
 Styracis calamitæ,
 Galbani,
 Gummi arabici vermiculati, āā unc. sem.
 Opii depurati, drach. duas.
 Bol. armenicæ. verz, unc. duas.
 Vini generosi canarini q. s.
 Mellis despumati albi libr. tres.
 M. F. s. a Opiatum.

De *Galbanum* en *Styrax* werd met Canary
 wijn geknolten, en tot een dikte gekookt:
 alsoo doet men ook met *opium*. De ho-
 nig dan nog warm zijnde, werd daarden
opium onder geroert, en nog ruim lauww
 zijnde, de andere gommen, onder welke
 eerst een weinighonig is geroert, op datse
 soo ligt niet souden schiften: daar na roers
 men daar de overige poederen onder.

Deze is soo heet niet om te doen swee-
 ten als de *Theriakel* of *Mithridaat*, en werd
 minder vervalst, en kan in de selfde gele-
 gentheden gebesigt werden.

De *dosis* is ook de zelfde, maar de eerst-
 gebo-

geboren kinderen geeft men die by greinen in.

Theriaca Deatessaron Mesuae.

℞ Rad. Aristolochiæ rotundæ.

Gentianæ,

Bacc. Lauri,

Myrrhæ, *ãã unc. duas*

Mellis despumatilibr. duas.

M. F. Electuarium.

De Myrrha wert alleen gevreven en onder d' andere poeders gemengt, en onder de honig geroerr.

Is een goed middel voor een verkoude maag, breekt koors, de winden, en bevordert de stonden en het baren.

Dosis van een half drachme tot vier scrupels.

Confectio Alkermes.

℞ Syrupi Granorum kermes van Montepessulo of Lion, *libr. duas* & sem

Warm gemaakt zijnde, doet daar by

Ambra grisea, *klein gesneden, drach. duas.*

De amber gesmolten zijnde, stroit daar in de volgende poederen.

Lighi aloes,

Cinamomi, *ãã drach. sex.*

Lap. Lazuli pp.

Mar-

Margaritarum pp̄āā drach. duas.
Fol. auri, drach. unam.

F. s. a. Electuarium.

Het gout wert niet onder het poeder gemengt, maar onder de confectie grofjes omgeroert.

Deze wert gemeenlijk gebruikt om het hart te sterken, en de geeften met het bloed te verquikken; maar is veel te swak, voornamentlijk wanneerse de ambergrijs daar uit laten, maar 't sou niet vreemt zijn daar eenige droppelen *Olei cynamomi* en *Caryophyllorum* by te mengen, 't welk meerder verquikkinge sal bybrengen: of datmen de selve olien met *Sal. succini volatile* mengt, en met een cordiale brandewijn uittrekt.

De *dosis* is tot een drachme in eenige hartsterkingen.

Confectio Hyacinthorum.

Hyacinthorum,
Corall rubri, āā unc. sem.
Boli armenizæ verzæ, unc. unam.
Granorum Kermes
Rad. Tormentillæ
Diſtamni albæ
Sem. acetosæ
Limonium
Portulacæ

Flor.

Flor. rosarum rubr.
 Croci,
 Santali albi,
 citrini,
 rubri,
 Rasuræ eboris, *āā scrup. quatuor.*
 Cornu cervi, *drach. tres.*
 Sapphiri,
 Smaragdi,
 Topasii,
 Margaritarum,
 Serici crudi,
 Folior. auri,
 argenti, *āā scrup. duos.*

De gesteenten werden besonder gevreven,
 en onder de andere poeders gemengt, daar
 mengt men dan soo veel *Syrop van iimoe-*
nen by, dat het een bequaam *electuarium*
 kan werden: waar onder dan het goud en
 zilver grofjes gemengt wert.

Dese confectie segt men mede hartster-
 kendete zijn, is goed in braken, swakke
 maag, en allerlei bloed en buikloop te stop-
 pen, voornamentlijk in ziekten die uit een
 suur bestaan.

Men mengt de zelve onder eenig water of
 bolus tot een drachme.

Phi-

Philonium Adesucæ.

- ꝛ Sem. Hyoscyami albi,
 Piperis albi, *ãã drach. viginti*
 Croci, *drach. quinque.*
 Rad. Pyrethri
 Spicæ Nardi indicæ
 Castorei *ãã drach. unam.*

Honig soo veel als het poeder dry maal weegt, wel geschuimd en tot een genoegsame dikte gekookt zijnde, roert daar onder *opii* in wat asijn gedissolveert tien drachmen; dit gedaan zijnde, mengt daar het poeder onder.

Men gebruikt het in de buikpijn, colijk en winden: stilt ook de pijn in de lijfmoeder, hoofd en andere plaatsen meer: is voort goed in alle koude ziekten.

Dosis is in kinderen met greinen en in oude tot een drachme en vier scrupels.

Requies Nicolas.

- ꝛ Flor. Rosar. rubr.
 Violarum, *drach. tres.*
 Sem. Hyoscyami albi,
 Lactucæ,
 Papaveris albi,
 Portulacæ,

P11,

Pfyllii,
 Scariolæ,
 Corr. Rad. Mandragoræ;
 Opii Præparati,
 Zingiberis,
 Nucis moschatæ,
 Cinamomi, *ãã drach. unam & sem.*
 Santalorum albi
 citrini,
 rubri,
 Spodii ex ebore usto,
 Tragacanthi, *ãã scrup. duos.*
 Mellis despum. sooveel als het boven-
 schreve dry maal weegt.
 M. F. Opiatum.

De honing sijn behoorlijke dikte hebben-
 de, mengt daar onder de opium in wat afsijn
 of wijn ontdaan zijnde, en daar na de poc-
 ders.

Dit gebruikt men veel voor kinderen die
 niet slapen kunnen eerst met greinen, en
 daar na met een half scrupel. In oude lui-
 den tot een drachme en vier scrupels.

SEC-

SECTIO VII.
Van de
POEDERS.

Purgerende Poeders.

Diasenæ Mantagnanæ.

℞ Fol. senæ mund. *unc. duas.*
Cremoris tartari, *unc. sem.*
Sem. foeniculi dulcis, *drach. duas.*
Macis,
Cinamomi,

Salisgemmae, *āā drach. unam.*

F. Pulvis.

Drijft alle zuure en galagtige vogten uit, en doet bequāmelijk purgeren, tot een drachme en vier scrupels ingegeven.

Merkt dat de *crem. tart.* en *sal. gemma* alleen gevreven werden, en daar na onder de andere poeders mengt.

Diaturbithcum Rhabarbaro.

℞ Turbith gummosi,
Hermodactylorum, *die niet gewormt*
zjn.
Rhabarbari electi, *āā unc. unam.*

Seam-

Scammonii pp, *unc. sem.*
 Santali albi,
 rubri,
 Zingiberis,
 Flor. violarum, *āā drach. un. ℥ sem.*
 Mastiches,
 Sem. anisi,
 Cinamomi,
 Croci Britannici, *āā drach. sem.*
 M. F. Pulvis.

De *scammoni*, *mastix* en *saffraan*, werden elk alleen gestoten, en by d' andere poeders gemengt.

Dit poeder purgeert het suur en waterige vogten: is goed in alle loop, voornamentlijk in de kinderen, met wat syroop van Rhabarber gemengt.

Men geeft die tot een drachme en vier scrupels, alleen of elders onder gemengt

Hieræ simplicis Galeni.

Aloes socotorinæ lucidæ, drach. centum.
 Cinamomi,
 Ligni aloes,
 Rad. Afari,
 Spicæ nardi indicæ,
 Croci,
 Mastiches, *āā drach. sex.*

De

De *Aloe*, *Mastix* en *Crocus* elks alleen ge-
vreven zijnde, werden onder de andere
poeders gemengt.

De kragten zijn in het *Electuarium de*
Hiera beschreven.

Dosis tot een drachme.

PULVERES AROMATICI.

Aromaticus Rosaceus Gabrielis.

- ℞ Rosar. rubr. drach. quindecim.
- Glycyrrhizæ ratæ, drach. septem.
- Cinamomi, drach. quinque.
- Ligni aloës,
- Santali citrini, āā drach. tres.
- Gummi arabici,
- Tragacanthi,
- Macis,
- Caryophyllorum, āā drach. duas & sem.
- Spicæ Nardi indicæ,
- Nucis Moschatæ,
- Cardamomi minoris,
- Galangæ, āā drach. unam.

℞ Pulvis.

Dit is een bequaam poeder in de verswakte
maag, helpt de vertering der spijsbevo-
deren, stilt het walgen en braken, en ver-
drijsft de vanden.

Dosis tot een drachme.

Die-

Diacalaminthes.

- ♀ Herb. Calaminthæ montanæ,
 Origani,
 Pulgii,
 Sem. Petroselinæ Macedonici,
 Vulgaris,
 Seseleos, *ãã drach. duas.*
 Ligustici, *unc. unam.*
 Apii,
 Cymarum thymi, *ãã unc. sem.*
 Piperis nigri *unc. unam.*
M. F. Pulvis.

Zy verdrijft alle taye slijmige vogten,
 verdrijft de winden en den hik, looft de
 pisse en de stonden.

Dosis een drachme.

Diagalanga mesua.

- ♀ Lignialoes,
 Rad. Galangæ *ãã drach. sex.*
 Calami aromatici
 Zingiberis,
 Cinamomi,
 Macis,
 Caryophyllorum
 Piperis albi,
 Longi,
 Cort. arantiorum exter.

F

Ci-

Citriorum ext.

Sem. Cumini.

Levistici, *aa sesqui drachm.*

anisi,

apii,

Cardamomi minoris,

Carei

Fœniculi,

Herb. Calaminthæ,

Menthæ, gedroogt,

Spicæ indicæ, *aa drach unam.**F. Pulvis.*

Dit Poeder is goet in alle verkoude Magen,
 daar slijm en winden zijn; tempert alle zuir-
 righeden, en leelike oprupsingen.

Dosis tot een dragme en vier of 5 druppels.

Diaireos simplex.

Rad. iridis Florentinæ *unc. sem.*

Sacchari canti albi,

Pulv. diatragacanthi Frigidi.

*aa drach duas.**M. F. Pulvis.*

Dit poeder wert gebruikt in alle drui-
 pingen die op de borst in de verkoudheden val-
 len, heese keel, hoest en diergelijke; doet
 ook de rachels ligtelijk voortkomen.

Dosis als boven.

Dit

Dialacca major.

- ꝑ Laccæ pp.
 Rhabarbari,
 Schoenanthi, *aa drach. tres.*
 Rad. aristolochiæ rotundæ,
 Asari,
 Costi,
 Gentianæ,
 Rubicæ tinctorum,
 Spicæ nardi indicæ,
 Cassiæ lignæ,
 Cinamomi,
 Croci,
 Herb. Sabinæ,
 Hysopi,
 Succi absinthii condensati,
 Eupatorii aq. cond.
 Amygdalorum amar.
 Sem. ammos.
 Anisi,
 Apii,
 Feniculi,
 Bdellii
 Mastiches,
 Myrrhæ, *aa sesqui drach.*
 Piperis,
 Zinziberis, *aa drach. unam.*
 F. Pulvis.

Het ontstopt alle verstoppingen, en knoets

F 2

8c

gezwollen, verwekt de stonden, en maakt een goed bloed. Is besonderlijk goed in de leverziekten en milt, maakt een goede maag.

Dosis als voren.

Diamargariton Frigidus.

℞ Margarit. Splend. drach. tres.

Ligni aloes,

Santali albi,

Citrim,

Nigri,

Canamomi,

Sem. 4 frig' Mia.

Papav. albi.

Bacc. Myrti,

Flor. Buglossæ,

Nymphææ,

Rosarum Rubr.

Violarum,

Cornu cervi crudi, voor os Cordis

Cervi,

Rasuræ Eboris, ʒʒ drach. unam.

Coralli albi,

Rubri, ʒʒ drach. sem.

F. Pulvis.

Dit Poeder is versterkende in alle heete ziekten. is goed voor de kwalijkten, teringhoest, en lange ziekten.

Dosis als boven.

Diam-

Diambra Mesue.

- R Rad. Doronici Romani,
 Galangæ,
 Cinamomi,
 Caryophyllorum,
 Nucis Mofchatae,
 Macis,
 Fol. Lauri, voor Malabathrum, *āā drach.*
 tres.
 Zingiberis, *ſeſqui. drachm.*
 Ligni aloes,
 Santali citrini,
 Cardamomi minoris,
 Piperis longi, *āā drach. duas.*
 Spicæ nardi indicæ,
 Ambræ grifeæ, *āā drach. unam.*

F. Pulvis

Herftelt de geeften, en doet de flappe ligchamen nieuwe kragten krijgen: is het hoofd dienftig, geneest de vallende ziekten; hoofd-ſwijmel, als ook de ſlijmige en windige maag.

Dofis als voren.

Dianthos Nicolai.

- R Flor. rorifmarini, *unc. unam.*
 Roſarum rubr.
 Violarum,

F 3

Radi.

Rad. glycyrrhizæ rasæ, āā drach. sex.

Galangæ,

Zedoariæ,

Zingiberis,

Ligni aloes,

Cinamomi,

Caryophyllorum,

Nucis moschatae,

Macis,

Spicæ indicæ,

Sem. anethi,

Anisi,

Cardamomi minoris, āā scrup.

quatuor.

F. Pulvis.

Dit Poeder vervrolijkt alle droefgeestige
 luiden, versterkt de geesten en de hersenen:
 verdrijft de slauwten en slappigheden.

Dosis als boven.

Diarrhodon Abbatis.

Rosar. rubr. sesquinciā.

Santali albi,

Rubri, āā drach. duas. & sem.

Xyloaloes,

Gummi Arabici,

Tragacanthi,

Spodii ex ebore, āā scrup. duas.

Rad. asari,

Rhabarbari,

Ci-

Spicæ indicæ,
 Cinamomi,
 Croci,
 Caryophyllorum,
 Fruct. Berberorum,
 Sem. cetosæ,
 Anisi,
 Cardamomi minoris,
 Endivæ,
 Fœniculi,
 Lactucæ,
 Ocimi,
 Portulacæ,
 Scariolæ,
 Succu glycyrrhizæ,
 Mastiches, *aa scrup. unius:*
 Cornu cervi crudi
 Margarit. alb. *aa scrup. sem.*

F. Pulvis.

De kragten en dosis zijn als in de *Species Aromaticus Rosaceus* gesegt is.

Diatragacanthi Frigidus.

B. Gummi Tragacanthi albi, *unc. sem.*
 arabici vermiculati, *drach.*
 duas sem.

Amyli, *drach. unam.*
 Rad. glycyrrhizæ rasæ,
 Sem. Citrulli,
 Cucumeris,
 Cucurbitæ,

F 4

Melonum mundatorum, *ãã drach. sex.*
 Sacchari canti albi, *drach. sex.*
F. Pulvis.

Hier wert geen groote quantiteit voorgeschreven, om dat de zaden, dry maanden oud zijnde, rans en van een quaade smaak werden: en 't is beter dat men al d'andere poeders mede in mindere quantiteit maakt, want men die gemeenlijk heel out in d'Apotheken vind, en by gevolg onkrachtig, onnut en schadelijk voor de zieken.

Zy werd gebruikt in alle qualen van de borst en long, voornamentlijk indien daar groote hitte by is: s'is goed in hoest, zyde wee, tering, heesheid, overmatige dorst, en diergelijke.

Dosis tot een drachme.

Diatrionfantalon Nicolai.

℞ Santali albi,
 citriñi,
 rubri,
 Rosarum rubrarum,
 Sacchari canti albi,
 Sem. Lactuæ,
 Portulacæ,
 Scariolæ, *ãã drach. tres.*
 Rhabarbari,
 Spodii ex ebore,

Succi

Succi glycyrrhizæ, *ãã drach duas.*

Gummi arabici,

Tragacanthi,

Amyli, *ãã drach. unam & sem.*

De kragten en gifte fiet in diarrhodon *Ab-*
batis.

Pulvis Liberans.

• Boli armenizæ veræ, *drach. sex.*

Rad. Tormentillæ, *drach. duas.*

Sem. acetosæ,

Cardui benedicti,

Citri,

Coriandri, pp.

Endiviæ,

Rutæ, *ãã drach. unam & sem.*

Santali albi,

citri,

rubri,

Rad. Dictamni albæ, *ãã drach. unam.*

Caryophyllatæ, *voor Behen.*

Doronici Romani,

Zedoariæ,

Ligni aloes,

Calizæ ligneæ,

Cinamomi,

Cardamomi minoris,

Florum Buglossæ,

F s

Croci

Croci,
 Macis,
 Nymphææ,
 Rosarum,
 Margaritarum,
 Coralli albi,
 Rubri,
 Succini,
 Hyacinthi,
 Granati,
 Rasuræ eboris,
 Cornu cervi
 Spodii ex eboro ustó,
 Folliculorum serici crudi concisorum,
 āā. drach. sem.

F. Pulvis.

Dit gebruikt men in alle besmettelijke siekten, doet sweeten en van de Pest verhoeden. *dosis* een drachme.

Pulvis Nephriticus

Ligni Nephritici veri,
 Rad. Glycyrrhizæ rasæ,
 Nucleorum persicorum, āā *unc. unam.*
 Sem. milii solis,
 Saxiphragizæ, āā *unc. sem.*
 Apii,
 Carci,
 Dauci,
 Foeniculi,

Genistæ ,
Lappæ majoris ,
Levistici ,
Petroselini montani ,
Urticæ Romanæ ,

Rad. asari ,
Zingiberis, *ãã drach. duas.*
Spicæ indicæ ,

Ligni Sassafras ,
Schænanthi , Succini
Oculorum Cancri, *ãã drach. unam &*
sem.

Lapidis prunellæ ,
Tartari vitriolati *ãã drach. duas. & sem.*
M. F. Pulvis.

Dit Poeder is goed om alle slijm en sandt
der nieren en blaas af te drijven.

Dosis een drachme.

CHYMISE POEDEREN.

Cremor Tartari.

Neemt gepoederde witte rinsche Wijn-
steen, die sommige reifen afgewassen is,
soo veel gy wilt, kookt die op een sacht-
vurtjen in een verglaasden pot, tot dat
er een dun velletjen boven op vertoont,
welk met een houten spaantjen moet afge-
ligt werden, en op een klad-Papier ge-
droogt, en gestooten zijnde in een fles be-
waard.

F. 6.

Iss.

Is goed tegen alle zoute, galagtige en slijmige vogten uit te drijven, opend alle verstopheden, maakt de buik week. *Dosis* tot een drachme of twee.

Cryalli Tartari.

Neemt gepoederde witte rinsche Wijnsteen, die eenige reifen gewassen is, soo veel als gy begeert, laatse met het water opkoken, gietse door, setze 's nagts in de koude, soo sullen de krystallen aan de zijden van de pot blijven hangen, welke gy sult vergaderen en droogen,
't Gebruik en gifte is als voren.

Tartarum Vitriolatum.

Neemt *oleum tartari* die per *deliquium* gemaakt en gefiltreert is, soo veel gy wilt. doet die in een wijde fles of verglaasde kom, drupt daar allenskens half so veel *olei vitrioli* in: soo sal het terstond in een witagtige stoffe ter neer gestooten werden, het overige vogt sult gy dan op een sagt vuurtjen uitdampen, tot de droogte van sout, en bewaren het.

Men noemt dit middel om sijn groote deugden een *Panacea*, en werd veel in steen en graveel gebruikt, alle swavelige, gal-
ag-

agtige, slijmige en scheurbuikige vogten werden daar door getempert, beneemt alle verstoppingen, verdrijft de kooften, geneest de geehugt, slaapsiekten, watersugt, maakt honger, doet de stonden voortkomen, en brengt een nieuwe gestinge in 't bloed.

Dosis van ses grein tot een half en heele scrupel.

Flores Sulphuris.

Neemt geele swavel, (levende is beter) die van haar vuiligheid gesuivert is, so veel als gy begeert, doetse in een sublimerpot, en sublimerse in 't sand. Siet de figuur van een sublimerpot in de Chymie van *Doctor Blankaart*, 't welk ook met twee potten op elkander te setten kan geschieden.

De bloem is goed in de qualen der borst en longe, geneest de ichurft en ruidigheid des huids, is goed om alle wonden, soo uiterlijk als innerlijk, te heelen, verdrijft de Jigt, voet en handeuek, langduurige siekten, doet fraitjes sweeten.

Dosis van een half scrupel tot een dragme.

Lapis Prunella.

Neemt een goed deel *Salpeter* stukken, laat die in een kroes smelten en gloeyen, werpt daar allenkens een weinig *Flor. sul-*

phuris in , tot dat de Salpeter van zijn onzuiverheid gereinigd is, en soo klaar als water is. Gietse dan in een koper bekken, soosal de selve komen te stollen; of men scheidt die uit met de ketel van een tabaks pijp, en men laat het zelve in druppelen op een steen vallen , soo staat het sierlijker in uw glas: dog sommige koken de selve na het uitgieten in schoon water, om in krystallen te doen schieten : die men dan in heet water smelt, en door een klad papier laat loopen, en op een koude plaats te krystalliseren set, dat sy dan wederom in een kroes smelten, en met swavel zuiveren, 't welk zy ten minsten tot dry reizen herdoen. Werd ook *Sal Prunellæ, nitrum fixum, nitrum tabulatum, purificatum, crystallum minerale* &c. genoemd.

Men gebruiktse in koorfen , dorst, droogge mond, bange hitte; opend de ingewanden, doorsnijdt de slymige en taye vogten, brengt alle zuure vogten ten onder; doodde wormen, belet eenigfins het voort teelen.

Dosis van vi. grein tot een drachme.

Magisterium Corallorum.

Margaritarum.

Oculorum Cancri.

Neemt Coral, Paclren, Kreeftoogen-
&c.

℞c. een once, laatsc seer fijn gestooten zijn, doetsc in een wijd glas; giet daar over gedistilleerden edik soo veel genoeg is, of ontrent twee, dry vingers hoog, soo sulden sy terstond opbruisen: het opbruisen gedaan zijnde, sult het klare vogt afgieten. en filtreren het door een klad-papier, hetwelk men in een porceleine schotel of ander verglaasde kom laat uyt dampen, roerende het somtijds met een houten spateltjens eens om, tot 'er een wit poeder op de grond blijft: 't welk men weder in *Aqua Boraginis* afwast, filtreert en uitdamp

Sommige druppen by de gesmolte gesteenten, wanneer se gefiltreert zijn, den *Liquor tartari*, en dan sinkt een wit poeder op de grond, welk vergadert en afgesoet zijnde, gedroogt en bewaart werd.

Alle de Magisterien van gesteenten in 't generaal zijn meest om het zuur ten onder te brengen, en by gevolg het bloed behoorlijk te doen gesten. Maar in 't bysonder stoppen de Coralen, de Peerlen segt men het hert te sterken, en de kreeftoogen de pis af te drijven, en 't geronne bloed te verdunnen.

Mer-

*Mercurius Precipitatus
Rubens.*

℞ Argenti vivi, *part unam.*

Aquæ fortis, *part duas.*

Doetse t'samen in een flesjen, en laatse in heet sand sagjes uitdampen, neemt dan uw massa daar uit, vrijft die in een mortier, doetse in een panneken, en rooktse selve op een sterker vuur nog meerder uit, geduurig omroerende, tot dat deselve te degen rood is.

Deselve dient om alle wonden en sweeren te suiveren, en het overtollige vleesdood te bijten. Het doet sterk braken, doet quijlen, geneest de pokken, schurft, laserydood de luifen op het hoofd gestroit.

Dosis van 3. 5. tot 6 grein.

Sal Absinthii.

Cardui Benedicti.

Fabarum &c.

De gedroogde kruiden brand men tot een witte asche, waar over men warm water giet om de soutingheid uit te trekken, welke loog men filtreert, en op een sagt vuurtjen uit dampt, tot een sout: welk, indien men het suiver wil hebben, weder kan solveren, filtreren en uitdampen.

Alle

Alle de fouten uit asche gemaakt, behouden weinig van de krachten der kruiden daarse uit gemaakt zijn. Doen meest alle sweekdrijven, brengen alle zuure vogten ten onder, en daarom in de koorsen seer goed.

Dosis van ses grein tot een scrupel.

S E C T I O VIII.

van de Trochiscen.

Agaricus Trochiscatus.

Neeft het poeder van dry oncen witte en ligte *Agaricus*, maakt hier met *Canariwijn*, in welke twee drachmen *Gember* sijn geweikt, *Trochisci* van.

Sy doen alle slijm en taye vogten uit het lijf purgeren tot een drachme ingegeven,

Trochisci albi Rhasis, oft Sief album.

℞ *Cerussa* met roos-water ge-rassen,
drach. decem.

Amyli, unc. sem.

Gum-

Gummi arabici,
 Tragacanthi, *āā drach. duas.*
 Caphuræ, *drach. sem.*

Maakt met wit van een ei daar koekjes van
 diese met *opium* wil hebben, kander een
 drachme by doen.

Men gebruiktse in alle oog ontstekingen
 en oogpijn om te verkoelen. Men kanse
 ook uiterlijk gebruiken om te cicatriferen
 Tot een drachme werden sy in de oogwa-
 ters gedaan.

Trochisci Alhandal.

Neemt ligte en witte *Coloquint*, van haar
 zaden gesuivert, klein gesneden en met
 een weinigjen olie van rosen gestampt, *unc.*
decem.

Gummi arabici,
 Tragacanthi,
 Bdellii, *āā drach. sex.*

Gestooten zijnde, maakt met rofewater
 een mucilago uit de tragacant, soo veel on-
 trent dat genoeg is om de poeders tot een
 masse te brengen en trochisci daar uit te
 maken, die men in de schaduwe droogen
 kan.

Deselve doen alle slijm uitdrijven en uit
 alle deelen uitsuiveren.

Dosis een half en heele scrupel.

Tro-

Trochisci Alkekengi.

- ꝛ Fructuum alkekengi , drach. tres.
 Boli armeniaꝝ veræ , unc. unam.
 Gummi arabici ,
 Tragacanthi ,
 Sanguin. draconis in lachrymis ,
 Thuris ,
 Amyli ,
 Succu glycyrrhizæ ,
 Amygdalorum amarorum ,
 Nucleorum pini ,
 Sem. Papaveris albi, āā drach. sex.
 Citrulli ,
 Cucurbitæ ,
 Melonum , āā drach. tres & sem.
 Apii ,
 Hyoscyami ,
 Succini ,
 Opii præp. āā drach. duas.

Alles gestooten zijnde stampt met sap van Alkekengi daar een massa af om Trochisci te maken.

Men gebruiktse in de heete pis, verswo- ren nieren, blaas, pisleiders &c. item om graveel, en pijn der nieren te stillen: rei- nigt alle innerlijke sweringen, en scher- pigheid in 't water maken, doet de opge- stopte.

stopte pis en droppelpis loopen.

Dosis een drachme.

Trochisci bechici albi.

℞ Sacchari albissimi libr. unam.

Canti albi,

Penidiati, āā. unc. quatuor.

Rad. iridis florent. unc. duas.

Amyli. sesqui. unciam.

Tot een Poeder gestooten zijnde maakt met rooswater en Gum. tragacant een slijm om kleine koekjes te maken.

Zy dienen in alle gelegtheden van de borst, heese keel en in de sluimen op te geven, stillen ook den hoest, wanneer men somtijds een koekjen in de mond houdt.

Trochisci Capparum.

℞ Cort. Rad. Capparum.

Gummi ammoniaci,

Sem. agni casti, āā. drach. sex.

Nigellæ,

Nasturtii,

Fol. calaminthæ,

Rutæ,

Rad. acori,

Aristolochiæ rotundæ,

Amyg-

Amygdalorum amarorum ,
 Succī Eupatorii aq. cond. āā drach. duas.
 Rad. Cyperi rotundi,
 Fol. scolopendrii , āā drach. unam.

De Amoniac kan men in afijn smelten en by de anderen poederen mengen om een massa daar voorts koekjes af te maken.

Men gebruiktse in alle verstoppingen van Lever, milt en andere ingewanden verdunt alle slijmige en zuure vogten, zijn de miltstugtige seer goed.

Trochisci Cyphæos voor de Mithridaat.

℞ Pulpæ Uvarum pallasarum albarum
 & pinguium,
 Terebinthinæ unc. tres.
 Myrhæ,
 Schænanthi, āā unc unam & sem.
 Cinamomi, unc. sem.
 Rad. acori veri, drach. novem.
 Cyperi rotundi,
 Spicæ nardi indicæ,
 Cassiæ lignæ,
 Baccarum Juniperi,
 Bdellii, āā drach. tres.
 Ligni aspalati, ofi ligni aloes, drach.
 duas. & sem.
 Croci, drach. unam.

He^t

Het poeder gestooten zijnde, kan men de terpentijn onder een weinig geschuimde honig mengen, en voorts met Canary wijn een massa maken om Trochisci te vormen.

Deze Trochisci werden in de Mithridaat gebruikt. Sy zijn voort goed in alle versworen ingewanden.

Trochisci Hedychroi Galeni
voor de Theriakel.

- * Ligni aspalathi ofi Santali citrini,
- Mari Syriaci,
- Rad. asari, *drach. duas.*
- Acori,
- Costi odorati,
- Phu Pontici,
- Ligni aloes,
- Cinamomi,
- Schænanthi,
- Olei Nucis moschatæ, *ãã drach. tres.*
- Casie lignee,
- Spicæ nardi indicæ,
- Fol. Lauri,
- Croci,
- Myrrhæ, *ãã drach. sex.*
- Caryophyllorum Plinii *sesquiunciam.*
- Mastiches, *drach. unam.*

Alloe

Alles wel gestootten zijnde maakt daarmede
kanary wijn koekjes af, die men met de
voorfeide oly sal smeeren, en in de scha-
duwe droogen.

Dese werden in de theriakel gebruikt.

Trochisci Myrrha.

℞ Myrrhae electæ, drach. tres,
Lupinorum mund. drach. quinque.
Rad. rubiæ tinctorum,
Fol. menthastræ,
Pulegii cervini,
Rutæ,
Sem. cumini,
Assæ fetidæ,
Sagapeni,
Opoponacis, ʒā drach. duas.

De gommen kan men in het sap van artemi-
sia smelten, en met het overige Poeder daar
koekjes uit formeren.

Sy dienen om de stonden voort te doen
komen, alle slijmigheden te verdunnen,
de baring te verhaasten, de doode vrugt,
nageboorte en trage kraam-vloed uit te
drijven.

Dosis van een scrupel tot een drachme.

Trochisci Rhabarbari.

℞ Rhabarbari electi, drach. decem.

Succi

Succi Eupatorii aq. cond. *unc. sem.*
 Flor. rosarum rubr. *drach. tres.*
 Rad. asari,
 rubix tinctorum,
 spice nardi indicæ,
 Fol. absinthii,
 Sem. anisi,
 Apii, *ãã drach. unc.*
 Amygdalorum amarorum, *unc. sem.*
 Succi absinthii Romani q. s.

M. F. Trochisci.

Zy hebben haar gebruik in de geel sugt, watersugt, qualen der lever en milt, alle verstoppingen en quade vogten.

Dosis een drachme.

*Trochisci Scillitici voor de
 Theriakel.*

Neemt een seer versche en witte *Scilla* van haar uiterste basten en houtagtige wortel gezuivert, kneedse in tarwen zuurdeeg; en laatsse onder d'asschen of in den oven gaar braden, of tot 'er rondom een bequame korst gebakken is, doet dan het deeg daar rondom af, snijd de selve dan met een houte mesjen.

Neemt dan een pond van dese dus bereide *Scilla*, *Farine orobi* of *Lupini*, *agt oncen-*
 stant

ſtampſt alles te degen onder een, en maakt daar koekjes af, die men in de ſchaduwe droogen ſal.

Deſe werden voor de Theriakel gemaakt, zijn bequaam om alle ſlijm te verdunnen.

Trochiſci terra ſigillata.

℞ Terræ ſigillatæ, of boli arm. veræ *unc. ſem.*

Acaciæ veræ,

Hypocſtydis,

Sanguinis draconis in Lacrymis,

Gummi arabici affati.

Amyli affati,

Lap. Hæmatitidis,

Coralli rubri,

Succini,

Spodii ex ebore,

Balaſtiorum,

Rofarum rubrarum,

Antheræ, *ſeu ſem. roſarum,*

Sem. portulacæ affatorum,

Nucum cupreſſi,

Cornu cervi,

Thuris maſculi,

Croci,

Opii præparati, *ãã drach. duas.*

Sem. papaveris nigri,

Margaritarum

Gummi tragacanthi, *ãã drach. unam.*

℥ *ſem.*

Alles wel geſtooten zijnde, ſoo maakt

℥

met

met *Sap van plantago* daar Trochisci af.

Zy doen alle bloedvloed stoppen, als ook
allerley foort van buikloop.

Dosis een drachme.

Trochisci Viperini voor de Theriakel.

Dese werden uit Italiaen, Venetien of
Padua, Vrankrijk en elders van daan ont-
boden.

S E C T I O IX.

Van de

P I L L E N.

Pilula Aloëphangina.

℞ Rad. acori,
Asari,
Spicæ nardi indicæ,
Ligni aloes,
Santali citrini,
Cinamomi,
Macis,
Nucis Moschatæ,
Caryophyllorum,
Carpobolsami of Bacc. Junipori,
Cube.

Cubebærum,
 Cardamomi minoris,
 Schænanthi, *āā unc. sem.*
 Rosarum rubrarum,
 Absinthii, *āā drach. duas.*

Alles grof gestooten zijnde, doet het Poeder in een fles, giet daar soo veel brandewijn op, dat de tinctuur bequamenlijk kan uittrekken: dikwijls in *Balneo Mariæ* setende, en daar na warm uitpersende.

Smelt dan in dese tinctuur

Aloes Lucidæ puriff. *libram. unam.*

Laat dit op de warme affche sagjes uitdroogen tot de dikte van Pillen, op't laatste daar onder roerende het poeder van

Mastiches,
 Myrrhæ, *āā unc. sem.*
 Croci, *drach. duas.*

F. Massa.

Zy drijven en purgeren alle slijm uit de maag, hersenen en het gantsche ligchaam, sterken de maag: herstellen de koking, verdrijven alle rauwigheid.

Dosis tot een drachme.

Pilula agarici.

De Agarici Trochiscati, *drach. tres.*
 Turbith Gummosi, *drach. quinq.*

G 2

Pulv.

Pulv. Hieræ simplicis Galeni, *unc. sem.*
 Trochisci albandal,
 Myrrhæ, *ãã drach. duas.*
 Mastiches,
 Rad. iridis Florent.
 Fol. Marrubii, *ãã drach. unam.*
 Vini Canarini. q. s.

F. Massa.

Zy purgeert de borst van alle dikke, en taye slijm, set alle waterige en slijmige vuiltigheden uit het gantsche lichaam af.

Dosis een drachme.

Pilula aurea.

℞ Aloes lucidæ,
 Scammonii præp. *ãã drach. quinq.*
 Rosarum rubr.
 Sem. apii, *ãã drach. duas & sem.*
 Anisi,
 Fœniculi *ãã sesquidrach.*

Croci.

Mastiches,

Trochisci albandal, *ãã drach. unam.*

Mell. Rosacei q. s.

F. Massa.

Zy suiveren en purgeren het hoofd, en alle sin-tuigen: scherpen het gezicht en gehoor, drijven de winden en quade opgestin-

gestingen uit de maag en darmen, is goed voor de maag, kolijk, gravcel &c.

Dosis tot een drachme.

Pilula Cochia.

- ℞ Pulv. Hieræ simpl. Gal. drach. decem.
 Troch. alhandal, drach. tres & sem.
 Scammonii præp. drach. duas & sem.
 Turbith gummofi.
 Flor. Stæchados, āā drach. quinque.
 Syr. Stæchadis q. s.
 F. Massa.

Het gebruik en *dosis* is als de *Pilula agarici en aurca.*

Pilula Cynoglossi.

- ℞ Rad. Cynoglossi ficc.
 Sem. Hyoscyami albi.
 Opii præp. āā unc. sem.
 Myrrhæ, drach. sex.
 Thuris Masculi, drach. quinque.
 Croci,
 Castorei,
 Styrcis calamitæ; āā drach. duas.
 Aq. rosarum q. s.
 F. Massa.

Sy verdikken alle dunne Catarrhen die-
hoest maken, of op eenige deelen van de
mond schieten : zijn seer bequaam in de
Paroxyfmen van een Asthma.

Dosis 2. 3. 6. 8. 10 grein.

Pilula Ext racti-Catholici.

℞ Pulpæ colocynthidis, drach. sex.

Agarici albi,

Hellebori nigri,

Pulv. Diarrhodon Abbatis, āā unc. sem.

Uit desen trekt men een tinctuur met bran-
wijn, welke in een fles gedaan werd, en
in *Balneo Mariæ* geset. Het *Pulvis Diarrho-*
dōn setten sommige wel alleen te weiken.
Alles warmtjes uytgeparst zijnde, doet daar
by het poeder van

Aloes Lucidæ, unc. unam.

Scammonii præp. unc. sem.

Laat het sagjes uitrooken tot de dikte van
pillen.

Dit purgeert alle vogten uit het lighaam.

Dosis van een half schrupel tot vier-en-
twintig grein.

Pilula fatida Majores Mesua

℞ Troch. alhandal,

Aloes Lucidæ,

Ammoniacy,

Opo-

Opopanacis,
 Sagapeni,
 Myrrhæ,
 Epithymi,
 Sem. rutæ, *ãã drach. quinque.*
 Scammonii præp. *drach. tres.*
 Rad. Turbith. Gumm *unc. sem.*
 Efulæ min.
 Hermodactylorum *ãã drach. duas.*
 Zingiberis *sesquidrach.*
 Spicæ nardi indicæ.
 Cinamomi,
 Croci,
 Castorei, *ãã drach unam.*
 Euphorbii triti, *scrup. duas.*
 Succu fol. porri q. s.
F. Massa.

De gommen kan men onder het *Succo Porri* smelten, en daar het poederby mengen. Sy kunnen ook dienen voor *Pilula de Hermodactylis.*

Zy doen alle dikke en taye slijm uitdrijven; sy zijn dienstig in 't slerocijn, jigt, lendevang, kolijk, maagpijn. Verwekken de stonden.

Dosis tot een drachme.

Pilula Hieræ simpl. cum agarico.

- ℞ Pulv. Hieræ simpl. Galeni,
 Agarici Trochiscati, āā unc. sem.
 Aloes Lucidæ, unc. unam.
 Mol. rosacei q. s.
 F. Massa.

Zy hebben haar nuttigheid in de maag, engborstigheid, en alwaar dikke en taye vogten zijn.

Dosis tot een drachme.

Pilula Lapidis Lazuli Mesuæ.

- ℞ Lap. lazuli gestooten en dikwils afgewasschen, drach. sex.
 Epithymi,
 Rad. Hellebori nigri,
 Agarici trochiscati, āā unc. unam.
 Scammonii præp.
 Salis gemmæ, āā drach. duas & sem.
 Caryophyllorum,
 Sem. anisi, āā unc. sem.
 Pulv. Hieræ simpl. drach. quindecim.
 Succu Fumaricæ, q. s.
 F. Massa.

Zy

Sy purgeren alle suure melancholijke vogten, en dienen in de quartain, kanker, en alle andere ziekten die uit vuur bestaan.

Dosis tot een drachme.

Pilula Laudani opiati.

Neemt suiwere *opium*, die in brandewijn gesmolten, doorgekleinst, en tot een behoorlijke dikte uitgerookt is, een half once.

Trekt dan de tinctuur met brandewijn uit een half once *Pulv. diambrae*. smelt in dese tinctuur de *opium*, rooktse te samen uit tot de dikte van Pillen, op het laatste daar onder mengende.

Croci britannici, *drach. unam.*

Castorei, *drach. sem.*

P. Massa.

Het Laudanum is seker een laudabel middel, en kan nauwelijks uit de Geneeskunde gemist werden. Is degtig om alle scherpe pijnen te stillen, slaap te maken, trekkingen, braken, alle buik en bloed loop te beletten; stilt den hoest, geneest de koorts, en alle ziekten die uit vuur voortkomen.

Dosis 1. 2. 3. 4. grein.

Pilula Mastichina.

- ℞ Mastiches, *unc. sem.*
 Agarici Trochiscati, *drach. tres.*
 Aloes Lucidæ, *drach. decem.*
 Succii absinthii, *q s.*
F. Massa.

Pilula Nitri Alexandri Tralliani.

- ℞ Salis nitri purificati,
 Euphorbii triti, *ãã drach. unam.*
 Scammonii præp.
 Trochisc. alhandal,
 Rad. Hellebori nigri,
 Aloes Lucidæ,
 Myrrhæ,
 Gummi Arabici, *ãã drach. duas.*
 Succii Brassicæ
 Mellis Cocti *ãã q. s.*
F. Massa.

Zy zijn goed om alle taye en slijmige vogten uit te drijven. Zijn dienstig voor het hooft, goed voor de maag, jigt, en slerocijn, hooftswijmel, Venus pokken, &c.
Dosis tot een drachme.

Pilula Pestilenciales Communes.

- ℞ Aloes Lucidæ, *unc. duas.*

Myrrhæ

Myrrhæ, *unc. unam.*

Croci, *unc. sem.*

Vini Canarini, *q. s.*

F. Massa.

Sy zijn goed in alle quadaardige en pesti-
lentielle siekten om die tegen te gaan, we-
derstaan alle verrottingen: zijn ook goed
om de maag te purgeren,
Dosis tot een drachme.

Pilula sine Quibus.

℞ Aloës Lucidæ . *drach. quatuordecem.*

Scammonii præp. *drach. decem.*

Agarici Trochiscati

Rhabbarbari,

Fol. fenæ Mund. *ãã unc. sem.*

Myrobalanorum citrinorum *drach. duas.*

Herb. absinthii,

Flor. violarum,

Rosarum rubrar.

Cuscutæ,

Mastiches,

Salis gemmæ, *ãã drach. unam.*

Succi foeniculi,

Euphrasie, *ãã q. s.*

F. Massa.

Dezelve zijn dienstig in alle hoofd-siekten,
suffusien der oogen, en duisterheid der sel-
ve, sterken het gesigt; zijn ook bequaam
in de ruisingen en doofheid der ooren; zy

fuiveren met een woord alle vogten uit.
 Dosis een drachme.

SECTION X. Van de OLIEN.

Uirgeperste Olien.

Oleum Amygdalarum Dulcium.

Neeemt drooge, soete *Amandelen*, die niet
 rans en zijn, soo veel gy wilt.

Kleen gestooten zijnde, doetse in een
 grove kaasdoek, en perst daar, sonder warm
 te maken, de olie uit.

Een once versich ingenomen drijft de na-
 geboorte af en graveelig sand; van buiten is
 sy versagtende.

Op gelijke wijze maakt men ook

Oleum Amygdalarum amararum.

Laurinum; dese komt uit de gelukkige
Eilanden.

Macis, wert uit *Indiën* gebragt.

Nucis Juglandis,

Moschatæ, komt uit *Indiën.*

Olivarum Maturarum,

Immaturarum, dat is *Om-*
phacinum.

Palmæ,

Palmæ, komt uit *Guinea* en *Indiën*.

Erucæ:

Hyoscyami,

Lini,

Nigellæ,

Papaveris,

Oleum Ovorum.

Neemt soo veel eijeren als gy wilt, kookte heel hard, neemt de doiren, braadse in een bekken totse olyagtig werden, en perstse uit.

Men gebruikte om te versagten, en wert qualijk tegen het scheursel gebesigt. doet alle lidteikens uit, die na het branden gelaten zijn, stilt de pijn der ooren en tanden; doet het hair groeijen; geneest de hairworm en douwzorm: is dienstig tot winter handen en winter voeten, kloven in de borsten.

Olien door weiken en koken.

Oleum Absinthii.

Neemt d'opperste groene topjes van den *alsen* klein gesneden en gestooten zijnde, vier oncen. doet daar by

Olei omphacini, dry pond.

Laatse vijftien dagen in de sonne of andere

G 7

warme

warme plaatse staan , in een toegesloten fles : doctse door een doek , en stelt daar weder nieuwe alssem op , dit tot dry reifen herhalende , by de laatste infusie sult gy vier oncen sap van alssem doen , en koken het tot al het vogt vervlogen is , doct de olie dan door een doek , en bewaartse.

Uiterlijk opgestreken is sy verwarmede , stilt het braken en walgen , dood de wormen. Men mengtse ook onder de klysteren tegen de wormen en winden.

O L E U M.

Anethinum uit de bladen en bloemen.

Chamæmelinum , uit de bloemen.

Cydoneorum , uit de Quee appels met de bast en oleum omphacinum.

Hyperici , uit de topjes en bloemen.

Keirinum , uit de geele muurbloemen.

Liliornm alborum , uit de bloemen.

Ma;oranæ nobillis ,

Menthæ crispæ sativæ , met omphacium.

Nepetæ.

Nymphææ , uit de wittebloem en omphacium.

Rosaceum completum uit opene rosen , met rijpe olie.

Rosaceum omphacinum , uit roode knoprosen , en onrijpeolie.

Rutaceum.

SCOR.

Scorpionum simplex , met olie van bittere amandelen.

Solani , uit de bladen en besien met olie van knoprosen.

Trifolii odorati , uit de bladen en bloemen.

Violaceum , uit de bloemen en onrijpe olie.

Verbasci , uit de bloemen en rijpe olie.

Deze versch gestooten zijnde , werden eenige dagen in de Son geweikt , welke door gedaan zijnde , wederom met nieuwe konnen ververst werden , kookt de olie op het laast tot hy in 't vuur druppende niet meer en kraakt. Doetse door een doek , en bewaartse.

De kragten zijn als de kruiden selfs.

Oleum Capparum.

℞ Cort. rad. Capparum , *unc. unam.*

Tamarisci ,

Rad. Cyperi ,

Sem. agni casti ,

Fol. scolopendrii oft

Ceterach , *āā drach. duas.*

Rutæ , *drach. unam.*

Aceti vini ,

Vini optimi , *āā unc. duas.*

Olei maturi , *libr. unam.*

Deſe

Deſe te ſamen eenige tijd geweikt hebben-
de, kan men ſagjes uitdampen, door-per-
ſen en bewaren.

Zy is goed geſtreken op allerhande bui-
ken en harde milten.

Oleum Caſtorei.

- ℞ Caſtorei,
Styracis calamitæ,
Galbani,
Opopanacis,
Euphorbii
Caſiæ Ligneæ
Rad. Coſti,
Cyperii,
Pyrethri,
Spicæ nardi indicæ,
Fol. Sabinæ,
Crocii,
Schænanthi,
Cubebæ,
Piperis longi,
Nigri, *ãã drach. duas.*
Olei, *libr. tres.*
Vini odoriferi, *libr. duas.*

Kookt deſelve als voren.

Zy is dienſtig in alle ſenuw en hoof-
ſiekten die uit koude komen, tegen de trek-
kingen, kramp, beven der leden, en lam-
migheid.

Oleum

Oleum Crocinum voor het Emplastrum de ranis.

- ℞ Croci Britannici,
Cardamomi,
Radicum acori, āā *unc. unam.*
Myrrhæ, *unc. sem.*

Laat alles ses dagen lang in den *asijn* weiken, doet daar by *Olei olivarum, libr. unam* & *sem.*

Kookt alles sagjes tot de vogtigheid vervlogen is, druktse uit en bewaartse.

Mēn gebruiktse in alle zenuw en koude Moeder qualen en verhardingen,

Oleum Euphorbii.

- ℞ Euphorbii, *unc. sem.*
Olei Keirini,
Vini odori, āā *unc. quinque.*

Kookt alles te samen tot de wijn vervlogen is, doetse door een doek, en bewaartse.

Haar gebruik is in hoofd-pijn en slaapsiekten in de neus gevreven. Is bequaam in 't uitvallen der haren, oortuiting, jigt, fle-recijn, verhardingen &c.

Oleum irinum.

Neemt versche wortels van iris gestoten *libr. sem.* versche bloemen van blauwe iris, *libr. unam.* het kooksel, of sap van iris-wortel, *libr. unam.*
Olei

Olei olivarum derdehalf pond. kooktse sagjes tot alle vogt vervlogen is, en doctse door een doek.

De zelve doet versagten, vermurwen en verdwijnen, en daarom bequaam in alle verhardingen.

Oleum Lumbricorum terrestrium.

Neemt een half pond aardwormen, die in goede sterke wijn gewassen zijn. *Olie van oliven twee pond, Vini albi vier oncen.* kooktse tot al de vogt uitgewasemt is, perstse uit en bewaartse.

Zy is pijnstillende en bequaam in alle zenuw siekten, en steken der zenuwen en pessen.

Oleum Mastichinum.

℞ Mastiches electæ, *unc. tres.*

Olei Rosacei. libr. unam.

Vini odori unc. duas.

Kookt alles als boven.

Zy wert gebefigt in swakheden der maag en darmen van buiten opgestreken, item in alle zenuw qualen.

Oleum Mucaginum.

℞ Rad. althææ rec. incisarum, *unc. quatuor.*

Scillæ

Scillæ recentis contusæ, *unc. unam.*

Sem. foenugræci, *ongesloten.*

Lini, *ongesloten, ãã unc. unam & sem.*

Laatse in'een goed deel waters weiken,
tot se al haar slijm hebben afgeleid, doet
doet dan by dese slijm

Olei anethini,

Chamæmelini,

Liliorum alborum, *ãã unc. sexde-
cim.*

Kooktse sagjes tot al de vogtigheid vervlo-
gen is, en doetse door.

Sy wert in sommige salven en pleisters
gebruikt. Is (soo men meint) seer versag-
tende.

Oleum Myrtillorum.

℞ Bacc. Myrti sicc. & contus. *libr. sem.*

Olei omphacini, *libr. unam & sem.*

Vini rubri austeri, *unc. quatuor.*

Een tijd lang geweikt hebbende, kooktse
tot alle vogt vervlogen is, en zijgtse door.

Men segt dat dese Olie iste samen trek-
kende en verkoelende, dienende om de
inflammation te verkoelen, en kan mede
voor een defensijf verstreken, op dat op
een gebrooke been oft ontleding geen in-
flammatie sou volgen.

Oleum

Oleum Nardinum.

- Spicæ nardi, *unc. tres.*
 Fol. Majoranæ, *unc. duas.*
 Lauri,
 Ligni aloes,
 Rad. calami aromatici,
 Cyperi,
 Helenii,
 Cardamomi,
 Macis,
 Schænanthi, „ *āā sesquiunciam.*
 Vini albi,
 Aquæ comm. *āā unc. quatuordecim.*
 Olei olivarum, *libr. quatuor & sem.*

Twee, of dry dagen op een warme plaatse geweikt hebbende, kookte sagjes tot alle vogt vervlogen is, en doetse door.

De selve is verdunnende en bequaam in koude hoofd en zenuwziekten, verwarmt de maag en ingewanden, geneest de lamigheid, doet de geswellen verdwijnen, stilt de nier en blaas-pijn.

Oleum Vulpinum.

Neemt een Vos van sijn huid en ingewand ontweid, breekt de beenen en brijfelt hem in kleine stukken. kookt hem in sout water, half gaar zijnde, doet daar by

Oude

Oude olei *libr. quatuor.*

Herb. anethi,

Origani,

Thymi, *āā libr. sem.*

Kookt alles tot het vleis van de beenen valt,
en het vogt vervlogen is: doet het door een
doek en perstse uit.

De krachten zijn als in de *Oleum lumbricorum.*

G E D I S T I L L E E R D E

O L I E N.

O L I E van

Bacc. Juniperi.

Caryophyllorum.

Cinamomi.

Ligni Rhodii.

Macis.

Majoranæ.

Nucis Moschatæ.

Origani cretici.

Rorismarini.

Spicæ.

Sem. anethi.

Anisi.

Carei.

Fœniculi,

van

Van dese komen sommige uit Indiën, en andere werden hier aldus gemaakt.

Men neemt de kruiden of saden, welke men dry dagen lang in sout laat weiken, welke dan op de gemeene wijze gedistilleert werden, soo krijgt gy water en olie, van welke de olie moet afgescheiden werden.

Dese Olien hebben de kragten van hare simplicien.

*Oleum Corticum Aurantiorum.
Citriorum.*

Neemt het geele van dese versche basten, soo veel gy begeert; laatsse niet een dag of twee in water weiken, totse rot zijn, gelijk sommige willen; want dan heeft men een stinkende olie, maar distilleert ze versch op de gemeene wijze, soo hebt gy water en olie.

Zy dienen in kōlijk, koude maagsiekten, en winden.

Dosis guttæ 1. 2. 3. 4. 5. 8. 10.

Oleum Cera.

℞ Cerae, part. i.

Arenæ, part. iij,

Roert het sand by het gesmolte was, en distilleert in het sand door een retort, niet met

met al te sterken vuur. Dese Olie wert nog eens gerectificeert.

Men gebruikte in alle zenuw-ziekten: pees-steken, vervrongen en verstramde leden, jigt, sierecijn en alle koude siekten.

Oleum Laterum oft Philosophorum.

Neemt oude roode tichels, gestooten zijnde, maakte gloeiend, en blufte in oude klare olie; welke tot een subtyl poeder gevreven zijnde, met een retort in heet vuur gestookt werd.

De kragten zijn als van de *Oleum terre*.

Oleum Succini.

De Succini albi oft flavi q. s.

Doet 'er ontrent ook soo veel sand by, en distilleert door de retort, met niet te sterken vuur. Soo hebt gy *Spiritus*, *Sal* en *Oleum succini*.

Zy heeft de krachten als voren. Is ook dienstig in genomen om graveel en de stonden af te drijven, als ook om een zaadloop te genesen. Tempert alle zuure vogten.

Oleum oft Spiritus Salis.

Neemt seer sterke pekkel, dat uit de soutwaten druipet, smijt daar in oude gloeyende

de tichels, 't welk eenige reifen moet gedaan werden, desen dan fijn gestooten zijnde, werden in een retort gedaan, en met een groote ontfanger gedistilleert.

Deze wederstaat alle verrottinge, ontdoet de verstoppinge der ingewanden: suivert de nieren en blaas van't graveel; en is in een waterfugt een deftig middel: zy tempert de gal, en alle swavelige en siltige vogten.

Zy wert noit alleen gebruikt, maar elders onder gemengt; in een pint nat mag men een scrupel mengen, 't beste is na de zuure smaak te oordeelen.

Oleum oft Spiritus Sulphuris.

Set uw swavel in een vlakke schotel te branden, hangt over de kroes met swavel een glazen klok, 't welk in de kelder op een vogtige plaats moet verrigt werden.

Men gebruiktse om te verkoelen in de Juleppen gedaan tegen de koorts: sy tempert de gal en alle siltigheden.

Oleum Terebinthina.

Neemt een goed deel *Terpentijn*, distilleert die met water op de gemeene wijze.

Zy doet wel water losen, drijft het graveel af, is goed in zaad-loop, borstsiekten
van

daar uit, vult het wit met gestooten myrrhe, bind het weder toe, en hangt het in een vogtige plaats, soo druipt daar een oliagtige vogt uit.

Sy geneest de kloven der borsten en winterhanden, maar dient altijd versch bereid te werden.

Oleum oft Liqueur Plumbi.

Neemt een goed deel gecalcineert lood, laat die op gedistilleerde edik staan, filtreert het zelve door een klap-papier, en bewaart het, is dienstig tot alle ontstekingen.

Oleum oft Liqueur Tartari.

Neemt wit gebrande wijnsteen soo veel gy begeert, gepoedert zijnde doetse in een linnen sakjen, en hangse in een vogtige kelder, set onder het sakjen een schotel, soo drupt uw liqueur daarin, welke gy filteren sult en bewaren.

Hier uit werden verscheide andere geneesmiddelen bereid. Het maakt de huid schoon en glad. Is pisdrijvend, en bequaam in koorfen en alle verstoptheden.

Hier by telt men ook de

Oleum Petreæ naturale.

Welker gebruik is als de *Oleum Philosophorum*

SE C-

S E C T I O X I.

Van de ZALVEN.

Unguentum adstringens Fernelii.

ꝛ Acaciæ,
 Bacc myrti,
 Balauftiorum,
 Cort. Glandium,
 Granatorum,
 Gallarum immaturarum,
 Nucum cupressi,
 Rhois culinariæ,
 Mastiches, *ãã unc. unam.*

Alles ſijn gettooten zijnde, laat dezelve
 in ſap van miſpelen en ſle-pruimen, vier
 dagen lang weiken, endroogtſe dan ſagjes
 uit: ſmelt dan

*Olei Roſacei dikwils met aluin wa-
 ter gewaſſen, libr. unam & ſem.*

Ceræ albæ, unc. quatuor.

Deſe geſmolten zijnde, doet daar het bo-
 venſchrevene poeder onder, 't welk gy ſult
 roeren tot het kout is.

Men gebruiktſe in ſcheurfels, en kan ook
 voor een defenſijf verſtrekken.

Unguentum Ægyptiacum.

℞ *Æruginis, unc. quinque.*
Aluminis crudi, unc. unam.
Mellis optimi, unc. quatuordecim.
Aceti fortis, unc. septem.

De *Ærugo* en aluin sijn gestoorten zijnde, doet alles by een, en kooktse tot een dikte van een salf.

Sy suivert alle sveren, geneest het bloedige tandylees, stuit de gangrenen.

Unguentum Agrippæ.

℞ *Rad. Bryoniæ recentium, libr. duas*
Cucumeris asinini, libr. unam.
Scillæ, libr. sem.
Iridis, unc. tres.
 Ari,
 Ebuli,
 Filicis, *zā unc. duas.*

Kookt dit alles tot de wortels by na sagt zijn, doet daar dan vier pond olie by, kookt het tot al het vogt vervlogen is, doet het door een doek, en smelt by dese olie vijftien oncen wit Was.

F. s. a. Unguentum.

Sy is dienstig in alle waterige geswellen, vermurwt de verharde klieren: droogt het
 seg

fbg in de borsten, verdrijft de harde buiken
en milten.

Unguentum album Camphuratum.

℞ Olei Rosacei, *libr. unam.*

Ceræ albæ, *unc. tres.*

Smelt dese te samen, doet daar by

Caphura, *drag. duas.*

Vrijft die eerst met een weinig rosen olie
sijn, op het laatste sult gy daar by doen

Cerussæ tritzæ, *unc. sex.*

Roert alles te degen tot het koud is, anders
sinkt de Cerussa, en het Was stolt boven
op.

M. F. Unguentum.

Sy is bequaam tot alle ontttekingen, ver-
brandingen, roos, schuift, &c. droogt haalt
alle sveringtes op.

Unguentum albææ simplex.

℞ Olei Mucaginum, *libr. duas.*

Ceræ citrinæ, *libr. sem.*

Terebinthinæ, *sesquiuinc.*

Smelt alles sagjes onder een.

Sy doet versagten alle hardigheden. Is
goed in borktsiekten, zijde wec, opblasin-

H. 3 gen

gen der maag, verkrompen en pijnlike le-
den, ſtā en der zenuwen, &c.

Droogt de melk in de borſten.

Unguentum althææ Compoſitum.

℞ Olei Mucagnum, *libr. duas.*

Ceræ citrinæ, *libr. ſem.*

Reſinæ,

Colophonitæ āā *unc. tres.*

Smelt alles onder een, neemt dan onder wijf

Gummi Galbani,

Hederæ, āā *unc. unam.*

Laat deſete ſamen in wat aſijn ſmelten, en
een bequame dikte hebbende, mengt daar
by

Terebinthinæ *unc. unam.*

Als het bovenſte ſmelteſel dan by na kout is,
ſoo roert alles onder een.

De kragten zijn als voren, dog door-
dringender

Unguentum Apoſtolorum.

℞ Olei Communis *libr. duas.*

Laat hier in koken Lithargyrii auri *arab-*
novem. tot een behoorlijke dikte van een ſalf,
ſmelt dan daar by

Ceræ citrinæ,

Reſinæ, āā *drach. quatuordecim.*

Gefmolten zijn de hebt gy gereed

Am.

Ammoniacy, drach. quatuordecim.

Bdellii, drach. sex.

Galbani,

Opopanacis, ãã unc. sem.

Dese in wat edik onttaan zijnde, en tot een genoegsame dieste uitgerookt, doet daar by

Terebinthinæ, unc. quatuordecim.

Roert dese dan by het bovente by; na koud geworden smeksel, te degen onder een zijnde, doet'er by twee drachmen *Ærugo*, en daar na het poe'er

Aristolohiæ longæ

Thuris masculi ãã drach. sex.

Myrrhæ, unc. sem.

F. s. a. Unguentum.

Zy suivert en reinigt alle verouderde sveergaten en fistels, en kan voor een goed digestijf passeeren.

Unguentum arthanitæ.

Neemt het sap van *radices Cyclaminis*, een pond of in plaats soo veel kooksel van de klein gesneden wortelen.

Succi Cucumeris asinini;

Butyri Vaccini ãã libr. sem.

Olei irini, libr. unam.

Rad. polyppdii Querni unc. tres

Pulpæ Colocynthidis sesquiunsiam;

Euphorbii drach. duas.

Gestooten zijnde, laat het eenige dagen weiken: laatsē daar na sagjes koken tot de vogten vervloogen zijn: doetsē doot en perssē uit. smelt dan hier by.

Ceræ flavæ, unc. duas & sem.

En nog warm zijnde roert'er onder *Sagapeni* in edik gesmolten, doorgegoten en tot een behoorlijke dikte gekookt *dry dragmen. Fellis Taurini*, tot de dikte van honig uitgerookt *unc. sem.* Op het laaste de volgende poedēren.

Scammonii,

Colocynthidis,

Turbith albi,

Aloes,

Bacc. Mezeræi *aa drach. duas & sem.*

Euphorbii,

Myrrhæ,

Flor. Chamæmel.

Piperis longi,

Zingiberis, aa drach. un. sm.

Salis gemmæ, drach. duas.

F. s. a. Unguentum.

Op den onderbuik gestreken, segt men dat doet purgeren; dood de wormen.

Unguentum aurum.

℞ Olei Communis, libr. duas.

Ceræ citrinæ, unc. sex.

Terebinthinæ, unc. duas.

Resinæ

Resinæ pini,
Colophonix, *aa sesquiunciam.*

Alles sagjes gesmolten zijnde stroit daar in, als het by na kout is:

Mastiches,
Thuris, *aa unc. unam.*
Crocī, *drach. unam.*

F. Unguentum.

Is een goed *digestivum*: bequaam in alle wonden, verkrompe leden en zenuw siekten.

Unguentum Basilicum, oft Tetrapharmacum.

R. Ceræ citrinæ,
Resinæ, *aa libr. sem.*
Olei comm. *libr. duas.*

Sagjes gesmolten, en byna kout zijnde, giet daar een half pond gesmolten pik onder, en roert het wel onder een.

N.B. Indien men de pik onder het andere smelt, wilt de pik dikwils niet mengen.

Is bequaam alle sweergaten te suiveren en te genezen, trekt alle splinters uit, doet ook de geswellen rijpen en doortrekken.

Unguentum Calcis.

R. Succilactucæ,
Plantaginis,
Solatii, *aa unc. quatuor.*
Olei resfacei *libr. duas.*

H 5

Dit

Dit gekookt zijnde tot al het vogt vervlogen is, doet het door een doek, kooft dan by de olie

Litharyrii auri,

argenti, *ãã unc. tres.*

Dese de dikte van een salf hebbende, smelt daar by

Ceræ albæ of q. s. unc. quatuor.

Sevi vitulini unc. octo.

Unguenti Rosacei unc. duas & sem.

Gesmolten zijnde smijt daar de volgende poederen in van

Calcis vivæ lotæ & exsic. unc. duas

Cerussæ unc. duas & sem.

Tutiæ præp. drach. duas.

Roert alleste degen onder een tot het kout is.

Dese zalf werd gebruikt in verbrandheden, en is niet quaad om te cicatriferen.

Unguentum Diapompholigos.

℞ Olei solani unc. sexdecim.

Ceræ albæ, unc. quinque.

Smelt dese met elkander, doet daar dan by

Cerussæ lotæ, unc. duas.

Pompholigos præp.

Plumbi usti & loti, ãã unc. unam.

Dese moeten alle te degen onder een gegeven en gesift werden, sommige præpareren

reeren die op een steen met malkander, om reden datse anders niet wel mengen. Of men kan de witte stippels van de ceruis daar uit sien. Dese dan sijn zijnde doet daar by

Thuris unc. unam.

En mengt het onder het bovenste smeltfel, roert het soo lange om tot het koud is.

Sy is bequaam in gebrandheid, om te cicatriferen, en neemt d'onstekinggen weg.

Unguentum Emulatum met en sonder Mercurius.

Æ Axungia porcina veteris salita, unc. octo.

Olei veteris unc. quatuor.

Cera nova unc. duas.

Laat die sagjes smelten, doet dan daar by een pond Alants wortel; die in asijn murw gekookt, gestooten, door een sif gezeven, en wat uitgedroogt is. Doet daar by *Salis communis, unc. unam.* item *terebintina lota unc. duas.* met soo veel quiksilver te degen onder een geroert, of diese sonder quik wil hebben kan s'er aflaten. Mengt dit by het bovenste smeltfel.

Men gebruike in alle schurft en ruidigheid, krawagie en diergelijke. dood ook de puijen.

Unguentum Martiatum.

- ʒ Herb. absinthii,
 Abrotani,
 Basilici,
 Calaminthæ,
 Centaurii minoris,
 Chamædryos,
 Costi Hortensis,
 Illecebræ,
 Majoranæ,
 Menthæ aquaticæ,
 Paralyfios,
 Sabinæ,
 Salviæ,
 Sambuci, ʒā unc. unam. & sem.
 Fol. Lauri
 Rorismarisi,
 Rutæ, ʒā unc. tres.
 Sem Cumini,
 Fænugræci,
 Urticæ majoris, ʒā unc. sem.
 Medullæ cervinæ,
 Adipis Ursini ʒā unc. tres.
 Butyri libr. unam.
 Olei olivarum, libr. quatuor.

Laat dese te samen in een goed deels rijfende wijn, agt dagen lang weiken, kookte dan tot al het vogt veylogen is, perst het doer een doek, sinelt daar by

Sty-

Styracis liquidæ, unc. tres.

Olei Nucis moschatæ expr. unc. unam.

Ceræ citrinæ libr. unam.

M. F. Unguentum.

Dele zalf is goed in alle koude gebreken, jigt, pijn in eenige ingewanden, verhardingen, opgekrompen en verstuikte leden, alle vervronge zenuwen en pefen, fierecijn &c.

Unguentum Nervinum.

℞ Unguenti Althææ, unc. quatuor.

Ping. anatis,

Anferis,

Canis,

Felis, āā unc. duas.

Olei anethini,

Chamæmelini,

Laurini,

Lumbricorum,

Vulpini, āā unc. unam.

Euphorbii,

Petræ,

Spicæ,

Terebinthinæ, āā unc. sem.

Spir. vini, unc. unam & sem.

Ceræ, of qs. unc. duas.

Smelt het onder een, en laat het een fagte falf werden. Zy is in alle zenuw fiectert dienftig, fiect de kragten in *Ung. Marti-*
num H 7. Un-

Unguentum Nutritum.

Neemt seer fijn gevreyen gout-glit *libr. sem.* vrijft die in een mortier met olie van rosen wijn edik, van elks soo veel genoeg is, dele moeten daar allenskens by gedaan werden, dan wat edik dan wat olie; dit roert men soo lange, tot de salve heel wit is. Sommige laten de Lithargyrium te voren eenige dagen in den edik weiken.

Sy is gebruikelijk in alle schurft en ontstekingen des huids, is droogend en doet ligtelijk een huid wassen.

Unguentum Oculare.

℞ Lapidis calaminaris præp *unc. tres.*
 Tutæ præp. *unc. unam.*
 Vitrioli albi
 Caphuræ *aa; scrup. duas.*
 Ung. Rosacei, *libr. unam.*
 F. *Unguentum.*

De Campher vrijft men met een weinig roosfalf klein, en mengt die by de roosfalf, met de poederen.

Men gebruikt se in de ontstekingen der oogleden, is ook goed in andere ontstekingen, doet ook een huid wasschen.

Un-

Unguentum Pectorale.

℞ Butyri recentis, *unc. sex.*
 Olei amygd. dulc. *unc. quatuor.*
 Chamæmelini,
 Violacei, *āā unc. tres.*
 Adipis anatis,
 Gallinæ, *āā unc. duas.*
 Ceræ albæ *unc. tres.*

Alles onder een gesmolten zijnde, doet daar by

Pulv. radicum iridis, *unc. unam.*

F. Unguentum.

Dese salf werd op de borst gebruikt in de hoest en zijde-wee.

Unguentum Pomatum.

Neemt verse *verkens reusel* van hare vliessen gesuivert, en in witte wijn gewassen, *schapen ongel* ook in wijn gewassen *āā libr. unam.* geschilde en van haar klok huissen gesuiverde *Emmerappelen* oft *Aagtenappelen*, en in rose water gekookt, *seftien.*

Ligni Rhodii,

Sassaphras,

Rad. iridis Florentinæ, *āā drach. sex.*

Benzoini,

Styracis Calamitæ *āā unc. sem.*

Laat dit alleste samenlagjes koken, tot de
 vog-

Unguentum Refrigerans Galeni.

℞ Olei rosacei Omphacini, *unc. quatuor*
Cerae albæ, *unc. unam.*

Dit werd te samen gesmolten, en dikwils met koud water gewassen, en door malkander geschud, op het laatste eens met roosewater, daar by doende een weinigen afsijn.

Deze doet alle smerten des huids verkoelen en versagten, wanneer de kindertjes door de scherpe pis tusschen de beenen en billen ontvelt zijn, of de lippen en kin ontfteken zijn.

Unguentum Rosaceum.

Neemt versche *verkens reusel* van sijn vleson gesuivert en eenige reiten gewassen een pond bleike versche *rose bladen* van hare knopjes gesuivert, soo veel alser onder konnen mengen. Daatse eenige dagen in de Sonne staan: laatse eens op koken, en sijtse door; doet daar weder nieuwe rosen by, setse weder in de Son, kooktse, doctse door, en doet'er weder soo lange nieuwe rosen by, tot de reusel een goede reuck behouden heeft. Bewaartse dan op het laatste.

S.E.C.

SECTION XII.
V A N D E
P L E I S T E R S.

Emplaſtrum Betonicæ.

☞ Succı Betonicæ,
 Apıı,
 Plantaginis,    libr. unam.
 Cere, libr. ſem.

Laat all es ſagjes onder malkander koken tot al de vogt vervlogen is, maar wagt u van het aanbranden, moet altijd geroert werden; ſmelt dan daar by

Gummi Elemni,
 Refin  pini,
 Terebinthin     libr. ſem.

Maakt hier rollen van.

Sy ſuivert en rijpt de etterſwellen, werd voor een hooft en beenbreuk-pleiſter gehouden, is goed op verſche wonden.

*Emplaſtrum Diachalciteos dat is
 Diapatm .*

☞ Olei veteris,
 Lithargyri auri    libr. tres.

Koekt

Kookt dese met een mingele regen waters, tot de selve een bequame dikte van een plaister heest, geduurig omroerende met een palmhoute spatel, en water by doende, anders sou deselve swart werden. Sijn dikte hebbende, smelt daar by

Verse gesuiverde Verkens reuset, *libr. duas*. Kookte dan nog een weinig, tot de dikte hoog genoeg is, 't welk gy proberen kond met uw spatel in een kom kout water te laten druppen. Dik genoeg zijnde set het van 't vuur, laat het wat stijven, giet'er het water af, en roert daar onder twee oncen gestoten *Chalcitis. ust. of Vstriol. alb.* Roertse geduurig om met een palmhoute stamper, wort met het roeren en door elkander kneden wijter.

Maakt'er dan rollen af.

Zy geneest alle sweren en wonden, doet de huid groeyen, is goed in jigt en sierecijn, en op fistels te leggen.

Emplastrum Diachylum Simplex.

℞ Olei Mucaginum, libr. tres.

Lithargyrii auti, sesqui libram.

Kookt dese te samen sonder water, tot een behoorlyke dikte, en maakt'er rollen uit.

De kragten sijn als voren.

Em-

Emplastrum diachylum cum Gummi.

℞ Olei Mucaginum, *libr. octo.*

Lithargyrii auri, *libr. quatuor.*

Kookt dese op die wijze als in de Diapalme
gezegtis, het water afgegoten zijnde, smelt
daar by Ceræ *libr. sem.* ondertusschen hebt
gy uwe gommen gereed.

Als Ammoniaci,

Galbani,

Opopanacis,

Sagapeni, *ãã unc. quatuor.*

Met edik gesmolten, gesuivert, en tot een
goede dikte gekookt, doet daar by

Terebinthinæ *libr. sem.*

Het bovenste dan by na koelende, giet daar
allensskens de gommen en terpentijn by,
en maakt 'er rollen van.

De zelve is versagtende, ettermakende,
suiverende en genevende.

**Emplastrum Gratia Dei, met en
sonder Ærugo.**

℞ Ceræ novæ,

Resinz,

Sævi hircini, *ãã unc. quatuor.*

Terebinthinæ, *unc. duas.*

Dit gesmolten zijnde, doet daar by het poe-
der van

Ærugo,

Ærugo,
Mastix,
Olibanum *āā drach. tres.*

Koud geworden zijnde, maakt'er rollen af, diese nu sonder ærugo begeren, kander die af laten.

Sy is goed op sverende vingers en exteroppen aan de voeten.

Emplastrum griseum, oft Lapidis Calaminaris.

℞ Ceræ albæ, *sesquiunciam.*
Sevi hircini, *unc. duas.*
Terebinthinæ *unc. unam.*

Dese gesmolten zijnde, doet daar de navolgende poederen by;

Lap. Calaminaris *præp. unc. unam.*
Lithargyrii *unc. duas.*
Cerussæ,
Tutizæ, *āā unc. sem.*
Thuris, *drach. quinque.*
Mastiches, *drach. tres.*
Myrrhæ, *drach. duas.*
Caphuræ *sesquidrachmam.*

Kout zijnde, kan m'er rollen af maken.

Sommige koken de Lithargyrium met de *Serum Hircinum* en wat water, tot de dikte van een Pleister.

Sy is deftig om te doen cicatrizeren.

Em-

Emplastrum Meliloti.

- ℞ Resinæ,
 Sevi Hircini, *āā unc. quatuor.*
 Ciræ Citrinæ, *unc. octo.*
 Olei Spicæ *unc. duas.*
 Majoranæ q. s. of *unc. octo.*

Set dit te smelten, een weinig kout geworden zijnde, doet daar by *Gummi ammoniaci*, *drach. decem.* eerst in wat brandewijn of water gesmolten (want azijn is hier niet dienstig) gesuivert en tot een goede dikte gekookt, onder welke gy den *terpentijn sesquiunciam.* moet mengen, dit gedaan zijnde, stroyt'er volgende poederen by.

- Summ. Meliloti, *unc. sex.*
 Fol. absinthii,
 Majoranæ,
 Flor. Chamæmeli,
 Sem. Fænugræci,
 Bacc. Lauri,
 Rad. althææ, *āā drach. tres*
 Cyperi,
 Iridis Flor.
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Casiæ lignæ,
 Sem. ammios,
 Apii,
 Cardamomi minor. *āā drach. duas* & sem.
 Bdellii,

Bdellii,

Syracis calamitæ, a ã drach. quinque.

Ficus, gedroogt twaalf.

Wel onder een gekneed zijnde, maakt 'er rollen af.

Zy zijn bequaam om alle hardgheden te vermurwen, tot etter te brengen, of te verdriyen.

Emplastrum Minii.

℞ Minii libr. unam.

Olei comm. libr. duas.

Kookt dese met elkander in wat water tot een bequame dikte van een pleister, smelt daar by, het water afgegoten hebbende

Ceræ, libr. sem.

Terebinthinæ, unc. quatuor.

By na kout geworden zijnde, stroyt 'er al-
lenkskens by

Plumbi usti præp. unc. duas.

Maaktse tot rollen.

Zy is deftig in wonden, oude en quade
swaren te genesen. Item voor de jigt en fle-
recijn. doet ook cicatriferen.*Emplastrum Mucaginum.*

℞ Olei Mucaginum, unc. sex.

Ceræ citrinæ, unc. viginti

Ge

Gesmolten , en by na kout zijnde , roert
daar onder

Ammoniaci,
Galbani,
Opopanacis,
Sagapeni *ãã unc. sem.*

Dese met wat brandewijn of water gesmolten , doorgedaan en tot een genoegsame dikte gekookt zijnde , mengt daar onder

Terebinthiuz *unc. duas.*

Dit wel gemengt zijnde , doet daar op het laatste onder

Croci *drach. duas,*

En maakt'er rollen af.

Sommige weiken de sassafras eerst in wat limoen sap om de pleister des te geelder te maken , dog verderft de kragten der pleister , maar het soude beter in brandewijn zijn.

Dese Pleister is van kragten als het *Empl. Misilori* , dog soo sterk niet.

Emplastrum Oxycroceum.

☞ Ceræ citrinæ ,
Colophonix , *ãã unc. sex.*

Gesmolten zijnde , laat het by na kout werden , giet dan daar by ses oncen gesmolten en by na lauw *Schceps pik* , daar na de

Ammoniaci,
Galban. *ãã unc. duas.*

Eerst

Eerst in afijn ontdaan , gezuivert en tot een pleisters dikte gekookt , onder welke men doet.

Terebinthinæ unc. duas.

Dit wel onder een gekneed zijnde , smijt daar by de poederen van

Croci Britannici

Masticis,

Myrrhæ,

Thuris, ãã unc. duas.

Roert alles wel onder malkander, en maakt 'er rollen af.

Men gebruiktse tot gebroke beenen , pijnelijke deelen , en tot oude verhardingen , is goed om een callus te doen groeyen.

Emplastrum Ranarum met en sonder Quikzilver.

Ranas viventes vino lotas xij.

Lumbricorum terrestrium vino loto;
rum unc. septem.

Fol. Matricariæ,

Flor. Schænanthi,

Stæchados, ãã Man. duas.

Succi rad. Ebuli,

Enulæ campanæ,

Olei Chamæmelini,

Anethini,

Lilio-

Liliorum āā *unc. quatuor.*

Vini generosi *libr. quatuor.*

Laat dit eenige dagen staan weiken, kooktse dan sagjes tot de yogtigheid vervlogen is, en doet by het doorgesijgde

Lithargyrii auri, *libr. duas.*

Kookt dit te samen met water of wijn tot de dikte van een pleister, doet daar dan by

Ol. Spicæ, *unc. quatuor.*

Crocini, *unc. duas.*

Auxungie porcine, *libr. duas.*

Pinguedinis vitulinæ, *libr. unam.*

Olei Laurini genuini *unc. octo.*

Laat dit nog een weinig koken, doet'er dan soo veel *wit was* by dat het dik genoeg is. mengt dan

Argenti vivi *unc. octo.*

Terebinthinæ claræ *unc. quatuor.*

Onder een, doet daar by Styracis Liquidæ *unc. tres.* by na koud geworden zijnde, gietse by elkander, en op het alderlaatste het poeder

Thuris Masculi, *unc. duas & sem.*

Euphorbii, *drach. decem.*

Maakt'er dan rollen van. Die'er geen quiksilver wil by hebben kan s'er af laten.

Sy is bequaam om de pijn der gevrigten te stillen, soo in de jigt, serecijjn, als van Venus siekten herkomstig. Men gebruiktse ook op verhardingen, Tophen en Scirrhēn

Em.

Emplastrum ad Rupturas Fernelii.

℞ Acaciæ veræ,
 Aristolochiæ longæ,
 Rotundæ,

Balaustiorum,

Cupularum Glandium,

Fabarum,

Gallarum immaturarum,

Malicorii,

Myrtillorum,

Nucum Cupressi,

Sem. Plantaginis, *āā unc. sem.*

Alles gestooten zijnde, laatse twee dagen
 in *Rosen edik* staan weiken, droogtse dan
 uit, doet by het poeder 't geen volgt:

℞ Rad. consolidæ majoris,

Filicis,

Osmundæ regalis,

Herbæ caudæ equinæ, *āā unc. unam.*

Aloes,

Mastiches,

Mumiæ,

Myrrhæ,

Thuris, *āā unc. duas.*

Boli Armeniæ aceto lotæ

Lap. Calaminaris præp.

Lithargyrii auri,

Sanguinis draconis,

Laat dit gesamentlijk een fijn poeder wer-
 den.

I 2

℞ Pi-

℞ Picis navalis libr. duas.

Ceræ libr. unam.

Terebinthiæ, q. f. of unc. octo.

Dit sagjes gesmolten zijnde, doet daar af-
lenxkens de bovenstaande poeders in, en
laat het tot rollen gekneed werden.

Des selfs gebruik is in gescheurtheid.

Emplastrum Sticticum Paracelsi.

℞ Olei Hyperici, libr. duas.

Lithargyri auri, sesqui libram.

Kookt dese gelijk de Diapalma tot een dik-
te van een pleister, smelt daar by

Olei laurini genuini unc. duas.

Ceræ citrinæ libr. sem.

Gesmolten en by na koud zijnde, mengt
daar onder

Ammoniæ, unc. duas.

Galbani

Opopanacis āā unc. unam.

Dese met asijn gesuivert, doorgegoten, en
tot een behoorlijke dikte gekookt zijnde,
doet daar onder

Terebinthiæ, unc. quatuor.

Roert dan alles by het bovenste te degen on-
der een, stroyt er dan het volgende Poeder
onder;

Bdellii unc. duas.

Myrrhæ ℞ I

Oli

Sy wert in de onstekinge en pijn der maag, lever en andere deelen gebruikt.

Ceratum Stomachicum Galeni.

℞ Olei rosacei omphacini, *libr. unam.*
Smelt daar soo veel Was by tot het een dikte van een Ceratum heeft (dat is een weinig dunder als een pleister, en wat dikker als een salf) doet dan daar de volgende poeders onder.

Mastiches,

Rosarum rubr. *āā unc. duas* & *sem.*

Fol. absinthii, *unc. quindecim.*

Spicæ nardi indicæ, *unc. decem.*

Laat het een Ceratum werden.

De kragten zijn om de maag en lever te sterken, het braken te beletten, en de koking te vorderen.

Sparadrapum, oft Tela Gualteri.

℞ Olei rosacei omphacini, *libr. sem.*

Sevi Arietini, *unc. quatuor.*

Lithargyrii,

Minii, *āā unc. tres.*

Kookt dit met een goed deel waters, tot de dikte van een pleister, smelt daar by

Ceræ albæ *unc. decem.*

Ca-

Caphuræ *unc. sem.* met wat oly van rosen klein gemaakt:

Stroit daar dan volgende poederen onder.

Boli armenix

Mastiches,

Plumbi usti præp.

Thuris,

Tutix præp. *āā sesquiunciam.*

Alles wel onder een geroert, en nog warm zijnde, doopt daar stukken linde in, die gy over een beolyd bert kond uitspannen en uitrekken.

Dese dient op verouderde sweren, om de huid te doen groeijen, tegen het deurleggen van het lighaam, en kan ook tot fistels gebruikt werden.

Ruptorium Commune.

Neemt seer sterke zeep-zieders loog, rookt die uit tot se droog is, en bewaart se.

Sy is bequaam om gaten en fontenellen te doen byten.

Lapis Alchymia.

℞ Vitrioli rom. *libr. unam.*

Aluminis. *libr. sem.*

Tartari albi,

Vitrioli albi, *unc. quatuor.*

I 4.

Beli.

Boli comm.
 Lapid. calaminaris, *ãã unc. duas.*
 Æruginis,
 Ceruffæ, *ãã unc. unam.*

Fijn gestooten zijnde, kooktse in een goed deel wijn-edik tot de hardigheid van een steen.

Sy suivert de oude sweergaten; bijt het overtollige vleis weg; geneest de schurft, en voortlopende sweeren; steuit de *Gangrena* en *spacelus*; is goed in ontstekingen der oogen als anders. geneest de losse tanden en bloedent tantvleis, stilt de tantpijn.

SECTIO XIII.

Van de bereidingen eeniger enkele Medicijnen.

Aloes Nutritio door het sap van rosen.

N Eemt *Aloes socotorina lucida trita q. s.* ontdoet deselve in *sap van bleike rosen q. s.* droogtse dan weder; doet daar weder soo veel sap by, laat het droogen, en doet dit eenige reifen.

Sy doet sagjes purgeren, herstelt de maag, dood de wormen, en wederstaat alle berferenis.

Æris

Aris ustio.

Neemt kopere Platen, doétf in een smeltkroes, en ftrbit tuffen yder plaat wat geftoote fwavel, 'fetfe dan in't vuur te branden: en d'overgebleve, affche kan men met water dikwils op te gieten, affoeten.

Gewaffen Kalk of Calx Lota.

De kalk klein gevreven zijnde, giet men daar eenige reifen regenwater op, het poeder gefonken zijnde, werd weder afgegoten, en foo lange gedaan tot het poeder foet is, eindelijk giet men daar eens rofe water op en af, en werd dan gedroogt.

Het water dat'er afgegoten werd, kan verftrekken voor het *Aqua calcis* om in fweringen en verbrandingen te gebruiken.

De *Calx Lota* doet cicatriferen en op droegen.

Geprapareerde Staal.

Neemt gevylt *ftaal* dat fuiver is, giet daar *wijn edik* op, en laat het in de zonne droogen, giet daar weder nieuwe op, en laat het weder droogen, doet dit foo dikwyls, tot gy defelve op een fteen kond prepareren, 't welk gy met kanceel water tot een

ontastelijk poeder kond vryven, dat is soo lange tot het tusschen de tanden niet meer en kraakt.

Met asijn bereid segt men alle vloeden te doen stoppen.

Gemeene bereiding van Cornu cervi, ebur, en andere gebeensen.

De beenen, of horens in stukken gebroken, werden in een smeltkroes soo lange gebrand tot se wit zijn: seer fijn gevreven zijnde, wast men se eenige reisen in rosewater af, en werden eindelijk op een marmersteen gevreven, en in koekjes gemaakt, 't welk geschied wanneer men die op een onverglaasde schotel laat druppen.

Een andere wijze om beenen te bereiden.

Wanneer men *aqua vite*, of eenige andere cordiale wateren distileert, werden de beenen of horens met een touwtjen in den helm gehangen, 't welk eenige reisen herdaan werd, en op het laatste murruw werden, die men dan tot fijn poeder vrijft.

Bereiding van Coriander en Comijnzaad.

Het Coriander of Komijnzaad wert vier en

en twintig uren in den edik geweikt, en daar na gedroogt

Elaterium.

Neemt soo veel wilde Comcommers, (esels Comcommers gefegt) die binnen de agt dagen vergadert zijn, soo veel genoeg is.

Snijdfc voorzigtiglijk met de punt van't mes in't midden van't steeltjen, op dat de rijpe faden, sonder de vrugten te duwen, in een wijde pot komen te springen.

Uit de vrugten nu, boven op een seef door snijdende, wert het overige zaad en slijm uitgedaan en in een marmere mortier met een houte stamper gestooten, allenxkens het vogt dat uit de vrugten geloopen is, met een weinig regen water daar op gietende; dit moet alles met warme handen gehandelt werden, tot dat de olyagtige vettigheid uit het zaad en de Pulpa door een seer fijne nieuwe seef gevreven werd welke op het sand, tot een dikte van Pillen allenxkens werd uitgerookt.

Het is seer sterk purgerend, drijft de weiachtige vogten uit: verwekt de stonden, dood de vrugt, derhalven werd die weinig gebruikt.

Dosis grana ii. iv. en vi.

Be-

Bereiding van Esula en Helleborus &c.

Neemt de basten van de *Esel wortel*, of neemt *Helleborus* wortel q.s.

Weiktsē in scherpe edik in een matige warmte, en droogtsē, aldus werden meer andere dingen bereid.

Bereidinge van Lacca.

Neemt onsuivere *Lacca* (want de suivere kan men sonder te suiveren gebruiken) soo veel gy wilt, breektse een weinig in stukken, kooktsē dan in 't water, in welke eerst

Rad. aristolochiæ longæ en
Schænanthi āā part. æq.

Gekookt zijn, tot dat de vuiligheid op de gront komt te sinken en het klare boven is, 't welk gy sult afgieten en in de Sonne of op een warme plaatsē droogen.

Sy is goed in alle verstoptheid en lever-siekte.

Bereiding van Lapis Calaminaris.

Bluft de *Lap. calaminaris* drymaals in *aqua Plantaginis* en *Rosarum*, vrijtsē daar na sijn op een marmer steen, en droogtsē in koekjes.

Be-

Bereiding van Lapis Lazuli.

Brandse eerst in een kroes, en vrijfse eerst op een steen met regen water, en wastse daar na met rosewater of melisse water af, soo lange tot het water klaar blijft.

*Lapidum Pratisorum,**Corallorum,**Magaritarum,**Oculorum Cancri,**en andere meer hare berei-
ding.*

Neemt seer witte uitgelesene paerlen of andere gesteenten, vrijfse in een marmere ofte glase mortier met een glase stamper, daar eenige droppen rosewater by doende; vrijf so lang tot se soo fijn zijn, dat het poeder tusfen de tanden niet meer en kraakt: en droogt het.

Zijn hartsterkende, en alle zuur t'onderbrengende.

Bereiding van Opium.

Smelt uw *opium* in brandewijn, gietse door een doek en rookse uit tot de dikte van pillen.

Ge-

Gebrand Loos.

Neemt loode platen, stroit tussen de selve gestoote swavel, doctse soo in een nieuwe pot: ontsteekt die, en roert het loot met een yfere spatel zoo lange om tot het in alle geraakt is.

Bereidinge van Scammonium.

Vult eenige uitgeholde queappelen met *Scammonium*, stopse toe, en braadse in den oven of onder de asche, totse gaar zijn, doet'er de *Scammonium* dan uit, en bewaartse. Dese wert dan *Diacrydium*, of *Diagridium* genoemd.

Bereiding van Tutia.

Laat de *Tutia* drymaals in uw smeltkroes gloeyen, en blustse drymaals in rose water, tootse fijn, en bereidse met rose water op een steen.

Calcinerig van Vitriool.

Laat de gestoote Vitriool in een onverglaasde pot op een sacht vuurbjen tot se wit wert, gedroogt werden, geduurig sterk omroerende, op datse niet aansitte of versteene. Daar na het vuur vermeerderende,

de, brandse een vierendeel uurs totse rood is.

AANHANGSEL,

Van eenige benoemingen,
door welke verscheide din-
gen met een woord uit-
gesproken werden.

Vijf openende Wortelen.

Apii
Asparagi.
Fœniculi.
Petroselini.
Rusci *ost* graminis.

Vier versagtende Kruiden.

Althæa.
Beta, *of* Parietaria.
Malva.
Violaria.

De vijf hairige Kruiden.

Capillus Veneris.
Phyllitis, *ost* Lingua Cervina.

Po-

Polythricum *of* Trichomanes.
 Salvia vitæ, *of* Ruta Muraria.
 Scolopendrium, *of* ceterach.

Drie cordiale bloemen.

Boraginis.
 Buglossæ,
 Violarum.

Vier groote warme Zaden.

Anisi.
 Cardamomi.
 Cumini.
 Fœniculi.

Vier kleine warme zaden.

Ammios.
 Apii.
 Carpi.
 Dauci.

Vier groote koude zaden.

Cucumeris.
 Cucurbitæ.
 Citrulli.
 Melonum.

Fict

Vier kleine koude Zaden.

Cichorei.
 Endiviæ.
 Lactucæ.
 Portulacæ.

*Vyfdorlei gruiseling van dierbare
Gesteenten.*

Granati.
 Hyacynthi.
 Sapphiri.
 Sardi, ofi Carneoli.
 Smaragdi.

*Van de Medicinale gewigten
en maten, gelijk men he-
densdaags gebruikt.**Met des selfs teikenen.*

- Gr. gr. een Grain, wegende soo veel als een
gemeene gerste koorn.
 ℥. Scrup. een scrupel. doet twintig grain.
 ℥. Drach. een Drachma, doet dry scrup-
pels.
 ℥. Unc, een ounce, weegt agt drachme.
 lb. lib. een pond, doet twaelt oncen.
 lb ℥. een half pond, weegt ses oncen.

K

Quart

Quart. Quartarius; doet dry oncen.

M. Manipulus is een hand vol, of soo veel als men met de hand kan grijpen.

P. Pugillus, is soo veel als men met de uiterste vingers grijpt.

Pinta, doet in vogtigheid ontrent twintig oncen.

No. Numerus. } aldus telt men de
Par. paria. dubbel getal } vrugten.

ā. āā. ana, dat is van elks even veel getal van gewigt of mate.

Par. æp. van elk even veel.

Q. s. q. f. quantum sufficit, soo veel genoeg is,

Q. V. q. v. quantum vis. soo veel gy wilt,

Q. pl. q. pl. quantum placet. soo veel u belieft.

S. A. f. a. secundum artem. na de koast.

S. S. S. Stratum super stratum. wanneer men met loot en swavel of sout tusschen eenige platen of yts anders stroit.

B. M. Balneum Meric, of maris.

E I N D E.

R 2

REGISTER

*Van de gecomponeerde Medicamenten
die men in de Winkels bewaren
moet.*

ACETA of ASYNE 40. 53
Van Gouds bloemen

Lavendel	}	54
Rosen		
Vlier		
Scillen.		

ANTIDOTEN 105

Confectio Alkermes 113

Hyacinthorum 114

Diascordii Fracastorei 111

Mithridatium Damocratis 109

Theriaca Andromachi 105

Diateffaron Mesuae 113

AQUÆ COMPOSITÆ 43

Alexipharmaca 44

Antepileptica 45

Antinephritica 46

Antiparalytica 47

Hysterica 49 46

Theriacalis 50

Vitæ composita 51

AQUÆ SIMPLICES STILLATITIA.

Absinthii	}	40
Acetosæ		
Artemisiæ		
Betonicæ		
Boraginis		
Camomillæ		

K 2

REGISTER.

Caprifolii
Cardui benedicti
Centaurii minoris
Cochleariæ
Chelidonii majoris
Eichorei
Cinamomi
Cochleariæ
Euphragiæ
Fabarum
Feniculi
Florum Caryophyllorum
Fumaricæ
Graminis
Hederæ terrestris
Hyssopi
Lactucæ
Lavendulæ
Liliorum alborum
Liliorum conyallium
Matricariæ
Melissæ
Mellis
Menthæ
Papaveris Erratici
Petroselinii
Plantaginis
Pœoniæ
Portulacæ
Pulegii
Rorismarini
Rosarum
Sambuci

40

41

Solatri

REGISTER.

Solatri		
Spermatis Ranarum	}	41
Tiliæ		
CERATA		
Santalium		199
Stomachicum		200
CONDITA 89		
Caro en Miva Cydoneorum	}	
Caules Lactucæ		
Cortices aurantium		
citriorum		
Flores aurantium		89
citriorum		en
Fructus Berberi		90
Cerafa		
Cerafa amarena		
Myroalani		
Nuces juglandes		
Moschatae		
Ribesii		
Passulæ Purgantes 91		
Radices acori Vulgaris	}	
Cichorei		
Enulæ campanæ		
Eryngii		89
Satyrii		
Scorzoneræ		
Zingiberis		
CONSERVÆ		
Absinthii Romani	}	
Vulgaris		
Acetosa		92
Betonica		
K 3		Bora

REGISTER.

Boraginis
Galendulæ
Garyophylloruta
Cichorei
Euphrasie
Malvæ
Melissæ
Menthæ
Nymphææ
Pæoniæ
Rorismarini
Rosarum Pallidarum
 rubrarum
Salviæ
Symphyti
Trifolii acetosi
Violarum

ELECTUARIA SOLUTIVA. 94

Benedictum Laxativum 94
Confectio Hamech 95
Diacarthamum 67
Diacatholicum 98
Diaphænicum 99
Diaprunum solutivum 100
Hiæræ diacolocynthidos 101
Hiæræ Picræ Galeni 102
Lenetivum 103
Succi rosarum 104

EMPLASTRA. 188

Betonice 188
Diachalciteos *est* diapalmæ 188
Diachylum cum gummi 190
 simplex 189

Gratia.

REGISTER.

- Gratia Dei 190
- Griseum oft Lapidis calaminaris 191
- Meliloti 191
- Minii 193
- Mucilaginum 193
- Oxyeroceum 194
- Ranarum cum &
 sine Mercurio 195
- Ad rupturas Fernelii 197
- Sparadrapum of Tela Gualtheri 200
- Stichticum Paracelsi 198

LAPIS ALCHYMIÆ 201

MELLITA 55

- Diamorum Nicolai 87
- Mel centaurii 85
- Mercurialis 84
- Rorismarini 85
- Rosarum astringens 85
- Rosarum solutivum 86
- Oxymel scilliticum 87
- Simplex 86

OLEA PER DELIQUIUM 171

- Guajaci 171
- Myrrhæ 171
- Petræ naturale 172
- Plumbi 172
- Tartari 172

OLEA PER DESTILLATIONEM 167

- Anethi 167
- Anisi 167
- Baccarum Juniperi 167
- Carei 867
- Caryophyllorum 167

K 4

C 17

REGISTER.

- Cere 168
 Cinamomi 167
 Corticum arantiorum 168
 citriorum 168
 Fœniculi 167
 Laterum *est* Philosophorum 169
 Ligni Rhodii 167
 Macis
 Majoranzæ
 Nucis Moschatæ
 Origani cretici
 Rorismarini
 Salis 169
 Spicæ 167
 Succini 169
 Sulphuris 170
 Terebinthinæ 170
 Vitrioli 171
 OLEA PER EXPRESSIONEM 158
 Amygdalarum amararum 158
 Dulcium 158
 Eruce 159
 Hyoscyami 159
 Laurinum 158
 Lini 159
 Macis 158
 Nigellæ 159
 Nucis juglandis 158
 Moschatæ 158
 Ovorum 159
 Olivarum Maturarum 158
 Omphacinum 158
 Palmæ 159

} 167

Papa-

REGISTER.

Papaveris 159

OLEA PER INFUSIONEM & DECOCTIONEM 159

Absinthii 159

Anethinum 160

Capparum 161

Castorei 162

Chamæmelinum 160

Crocinum 163

Cydoneorum 160

Euphorbii 163

Hyperici 160

Irinum 163

Keirinum 160

Liliorum alborum 160

Lumbricorum terrestrium 164

Majoranæ nobilis 160

Mastichinum 164

Menthae crispæ 160

Mucaginum 164

Myrtillorum 165

Nardinum 166

Nepetæ

Nymphææ

Rosaceum

Rosaceum Omphacinum

Rutaceum

Scorpionum

Solani

Trifolii odorati

Violaceum

Verbasci

Vulpinum 166

} 160. 161.

OPIA

REGISTER.

<p>OPIATA 105 Philonium Mesuz 117 Requies Nicolai 116 PILULÆ 148 Aloëphanginæ 148 Agarici 149 Auræ 150 Cochinæ 151 Cynoglossi 151 Extracti Catholici 152 Fœtidæ majores 152 Hieræ cum Agarico 154 Lapidis Lazuli Mesuz 154 Laudani Opiati 155 Mastichinæ 156 Nitri Alex. Tralliani 156 Pestilentiales communes 156 Sine quibus 157 PRÆPARATIEN VAN EENIGE SIMPELEN. Aris oft koper 203 Aloes 202 Calcis 203 Chalybis 203 Corallosum 207 Cornu cervi 204 Coriandri en cumini 204 Eboris 204 Elaterium 205 Esulæ 206 Hellebori nigri 206 Laccæ 206</p>	<p>Lapidis calaminaris 206 Lazuli 207 Lapidum prætiolosorum 207 Margaritarum 207 Oculorum Canczi 207 Opii 207 Plumbi 208 Scammonii 208 Tutis 208 Vitrioli 208 PULVERES AROMATICI 120 Aromaticus Rosaceus Gabriëlis 120 Diacalaminthes 121 Diagalangæ Mesuz 121 Diaircæ simplex 122 Dialacæ Major 123 Diamargariton Frigidus 124 Diambæ mesuz 125 Dianthes Nicolai 125 Diarrhodon Abbatis 126 Diatragacanthi frigidus 127 Diatrison fantalorum Nicolai 128 Liberans 129 Nephriticus 130 PULVERES CHYMICI 131 Cremor tartari 131 Cry-</p>
---	--

REGISTER.

<p>Crystalli tartari 132 Flores sulphuris 133 Lapis Prunellæ 133 Magisterium corallo- rum 134 Margaritarum 134 Oculorum 134 cancris 134 Mercurius præcipita- tus 136 Tartarum vitriolatum 132</p> <p>PULVERES PUR- GANTES 118 Diaphanæ Montagna- næ 118 Diaturbith cum rha- barbaro 118 Hieræ simplicis Ga- leni 119</p> <p>ROB. Acaciæ 88 Berberorum 88 Ribesiorum 88</p> <p>R U P T O R I U M C O M M U N E 201</p> <p>S A L E S 136 Absinthii 136 Cardui Benedicti 136 Fabarum &c. 136</p> <p>S Y R U P I 55 Absinthii Compositus 61 Aceti 55 Acetosæ 56 Agrestis 57 Althææ Fernelii 62</p>	<p>Artemisiæ Fernelii 64</p> <p>Betonicæ 64 Boraginis 64 Botryos 67 Byzantinus 68 Capillorum veneris 68 Cardui benedicti 66 Cichorei simplex 67 cum Rhabar- baro 69 Cochleariæ 58 Cydonæorum 57 Diacnicæ 71 Diacodium 72 Fumariæ 73 Glycyrrhizæ 74 Granatorum acido- rum 57 Hyssopi 75 Jujubinus 76 Julapium rosaceum 58 Limonium 57 Menthæ 76 Myrtinus 77 Papaveris 78 Papaveris erratici 79 Portulacæ 79 Quinque radicum 80 Rosarum siccatarum 80 Solutivus 81 Solutivus cum sena 82 Scabiosæ 67 Stæchadis 82 Symphyti Fernelii 82 Vio-</p>
--	---

REGISTER.

<p>Violarum compositus 84 Simplex 58 TABELLÆ 93 Saccharum althææ 93 perlatum 23 TROCHISCI 137 Agaricus Trochiscatus 137 Albi Rhâsis of Sief 137 Album 137 Alhandal 138 Alkekengi 139 Bechici 140 Capparum 140 Cypheos pro Mithri-datio 141 Hedychoi ad theria-cam 142 Myrrhæ 143 Rhabarbari 143 Scillitici ad Theria-cam 146 Terræ sigillatæ 147 Viperini ad Theriacam 148 UNGUENTA 173</p>	<p>Adstringens Fernelii 173 Ægyptiacum 174 Agrippæ 174 Album caphuratum 175 Althææ compositum 176 Simplex 175 Apostolorum 176 Arthanitz 177 Aureum 178 Basilicum of Tetra-pharmacon 179 Calcis 179 Diapompholigos 180 Enulatum cum Mer-curio 181 Martiatum 182 Nervinum 183 Nutritum 184 Oculare 184 Pectorale 185 Pomatum 185 Populæum 186 Refrigerans Galeni 187 Rosaceum 187</p>
--	--

E I N D E.

Ferné
17
174

uratum
17
polita
17
lex 17
176

Tent
179

os 18
Mar

aleni
187

Diascordium

Dysmenium Solitivium

Emplastrum Bauavianum
Sine Frio.

Pill. de Cynoglossa
Unguentum de Artisanita.
M. Halle

Diascordium,

Seduoichium Laxativum,

Emplast: oxycerthium

Pill: Laud: opiat:

Unguentum aegyptiacum

M. van der

Dyscordium Tracaponi
Diaprium folium
Emplastrum mucilaginum
Pillule Extracti cathartici
unguentum de artemisa
An. Matheol.

1792

355

103

95

Q85 868 290

12. * A-H¹² I⁸ K⁶;

(E7 seq. '07')

ccmp.

